

Tartu Riiklik Ülikool
Üldajaloo kateeder

Prantsusmaa välispoliitika
aastatel 1924 - 1938

Diplomitöö

Katrin Luiga
ajalugu V

Juhendaja
dozent L. Roots

Tartu 1970

Liseseletatus

Riigi sõbral-majanduslik kord määrab kindlaks
teine sise- ja välispoliitika. Sõprusmaa vahelise
välispoliitika vahel sõja vahelise perioodi eli sõda-
liku riigi välispoliitika. Kuid ta peab arvestama
NSV Liidu olemasoleva arug looma diplomaati-
lised suhted sõbralikult riigiga, kuna seda
hõlmas Sõprusmaa majanduslikud huvid.
NSV Liit pakub ja pakub maailmale arvat
arvat riikidevaheliste suhte printsiipi longi-
muks, kus maailm on jagatud kaheks vastand-
likuks süsteemiks „erineva konaga riikide
vahelise koostöö süsteemi printsiipi, mille eest-
v. J. Linn.“ Rahuliku koostöö süsteemi printsiipi
hõlmab lahkuminek sõjast kui riikidevaheliste
tegevuste lahendamise vahendist ja nende
lahendamist lõtväärtuste abil... riikide
võrdõigustamist, mitte vahel segamist sõjaga-
dise... majandusliku ja kultuurilise koostöö

arendamist täieliku võrdsuse ja vastastatuse
kaasajaks ahel¹. Lenn rõhutas, et Venemaa
vajab naabravahetust kodanlike ühendega. Tõusit
koost teavad kodanlikeid valitsused väga hästi,
et Euroopa majandusliku eesmärgi realiseerida ilma
Venemaata!²

Diplomatoos on antud Prantsusmaa välis-
poliitika põhiseaduse aastatel 1924-1938, Mura
konkreetseid olukorrasid. Lõpu perioodi Prantsus-
maal rekonstrueeritakse järele võttes kahe aastapoliti-
lise ühenduse vahel: Nõukogude riigiga koostööd
ja lähenevatest toetajate ring kodanlike riigi
traditsioonidest, läänemaadega koostööd soorjate
vahel. Paari viimase aastaga aitasid kaasa-
lastanud läänemaad Esmas maailmasõjas
püstitatud Lausamaal ette valmistada ja
valla päästa mit sõda. Prantsusmaa tegi järele
jätkandaks Lausamaale, lootusega seimata
see riik NSV Liidu juurde. Formaalset
tunnustamist NSV Liitu, Prantsusmaa valitsused
rüüdsid faktiliselt läbi Nõukogude riigi suhte
vaenuliku poliitika. Prantsusmaale andis

NSV Liidu Kommunistliku Partei Programmi, 1961, lk. 53.
Lenn. Intervjuu ajalehes New York Herald korrespon-
dendile, 42. v. 1969, lk. 388.

sobring Laasamaaga lõpptulemuseks oma maa
pinnistamise põhistamine vägede poolt 1940. aastal,
nõnda aga poleks juttunud, kui Soomusmaa
valitus oleks täitnud oma lepingute eesõhtud
kohustest.

Diplomaatöö kirjutanisel on kasutatud
narkosmi-kuarismi tõrgetraute tõd³
rahvusvaheliste konvulepete dokumente, diplo-
maatist kirjandust, konvultside protokolle⁴
Eralaanyandusest on kasutatud nõuoguole
ajaloolaste⁵ ning välismaa ajaloolaste uurimusi.⁶
Nõuogard arutled on kasutatud apanyan-
dusest⁷ ja memuaare.⁸

Nõuoguole tiadlast Z. Belousova monograafia
„Soomusmaa diplomaatia lühene eel“⁹ on
pehendaatud NSV-Liidu-Soomusmaa 1935. a.
vastastikuse abistamise paati ehevalnerstamise

1. J. Liira, Kogutud teosed, 36, 42 kd;
M. Drono, Изображение произведений, т. I, M 1959.
M. Топуз, Изображение произведений, т. I, M 1959.
Документы внешней политики СССР, т. VII-XIII, M 1963-1968;
Документы и материалы камура второй
мировой войны, т. I-II, M 1948;
Лондонская конференция 1925г., M 1959.
З. Р. Белосова, Французская дипломатия накануне
монхена, M 1964;
Дороцкий, М. Б. Лун Барму и франко-советское сотрудничество
в 1934г., „Французский вестник 1961“, M 1962.
Борьба СССР за коммунистическую безопасность в Европе
1933-1935 годах. Документы, „Лингвистическая жизнь“ 1963г.,
M 1963, № 6, 7, 8, 9, 10.
Топуз, Рахвард, T 1954.
Белосова, Французская дипломатия...

diplomaadilist võitlust¹² annab objektuuse pildi. Kõikidest Prantsusmaal toimunud poliitilistest võitlustest. Nõukogu ajakirjanik Bežmenski intervjuust Tabouis'ga selgub, et teave andurite andmed olid usaldusväärsed, ja faktide seas täpsed, kuna Tabouis püüdis aegumise paljude nimetega rahvuslastest ringkondadest, kung see andis talle alati võimaluse materjali hankimiseks ja küsimis avaldamiseks.¹³ Tabouis oli üks selle aja usunditest, asju õrgis valguses nägemist, kodanlastest ringkondadest pärinev rumalus. Tabouis mõistis, et Prantsusmaal on hädavajalik üpriski sõlmevõime ja lähenevane Nõukogu Lühiga. Tabouis võttis fakte, võitles nende vastu - seepärast aruandis ta "sulg" reaktsioonides Prantsusmaa ringkondades.

¹² Tabouis, Окажане или гитломанской борьбы, 1960.

¹³ Bežmenski. Кому и какому Кассандра... , "Новое время", 1970г., №1.

Prantusmaa välispoliitika ajutise stabilisatsiooni perioodil 1924-1928

Kapitalismi ajutise stabilisatsiooni perioodil
toimus suuraudamuse majandusliku ning
poliitilise positsioonide tugevumine. Prantus-
maa tööstusele andis võit I maailmasõjas võima-
luse kiireks arenguks. Saasamaa oli välja-
langnud konkurentstest, tal tuli tasuda
Prantusmaale reparaatsione, anda seilt ning
Prantusmaa sai tagasi Elsass-Lotaringi piir-
konna. 1924. aastal ühtas Prantusmaa
tööstustoodang esmakordselt sõjaelse taseme;
paar aastat hiljem oli rasketööstuse toodang
26% kõrgem kui 1913. aastal. Eriti kiiresti
arenes rasketööstus, sõjatööstus ning
uued toodanguhargid — auto-, keemia- ja
kannutööstus.¹ Samal ajal oli aga
mahajäämus kergetööstuses ja põllumajar-
duses.² Prantusmaa valitavad ringkonnad

¹Очерки развития Германии во Франции (1917-1967), М 1968, стр. 61.

²Ю. Б. Тюрисов. Новейшая история Франции, М 1966, стр.
34-35.

seotud võitu I maailmasõjas kasutada
 oma koloniaalse imperiumi kindlustamiseks
 ning kaubanduse laiendamiseks. Rühri
 püüdnud imperiumi 1923. aasta jaanu-
 ariks tõi enesega kaasa suured finants-
 kulutused, ning 1924. aastal langes frangi
 kruss.³ Rühri poliitiline majanduslikud
 tagajärjed kutsusid esile mitu ameti tööliste
 protesti kard ka rühri- ja keskkodanuse
 rahulolematuse. 1923. aasta suvel algas
 uue parlamendibloki - Vasaku bloki forme-
 mine, kuhu lihtselt sotsialistid, radi-
 kaalsed ning radikaal-sotsialistid. Poliitiline
 võitlus Prantsusmaal teravnes eriti 1924. aasta
 algul, enne parlamendivalimisi. Vasaku
 bloki valimisprogrammis olid mitmed sotsiaalsed
 ja demokraatlikud reformilubadused, näiteks
 teenistujate paldade tõstmine, töölt vaban-
 dalele teenistuse andmine, inflatsioonist
 vabamine, NSV Liidu tunnustamine, Rühri
 evakueerimine jne.⁴ Parlamendivalimistel,
 1924. aasta kevadel, sai võidu Vasaku bloki,
 1. juunil 1924. aastal langes senine Poincaré valitsus

³ Poincaré, emp. 35.

⁴ Lamas, la. 38.

vuon. 14. juunil 1924 aastal moodustas uus valitus Vasaru bloki liider, inimene, kes mõistis oma kodumaad hooisid, NSR Liidu ja Prantsusmaa lähenevate pooldaja, Lyoni linnapea Edouard Herriot⁵

E. Herriot' poolt juhitud Vasaru bloki valitus oli juba enne esimeste esimestest päevadest alates loendamatu vastukohide kütkeis. Ühelt poolt oli uus valitus seotud valimistel võidu toonud sotsialistide ja demokraatlike reformide programmiga; teiselt poolt oli ta ka seotud oma partei parempoolse tiivaga (näiteks Briard), kellega liitu oli vaja parlamendis enamuse säilitamiseks. Lühiajaline üldiselt mõnest Vasaru bloki programmi põhitest lahkumist⁶

Herriot' valituse sise- kui ka välispoliitika olid vastandatud valimiselt programmiga võrreldes.

Lootus, et Prantsusmaa saavutab Euroopas hegemooni seisundi, oli lühtunud. Lühiajaline sündis Vasaru bloki valitust otsima Amerika ühendriikide ja Inglismaaga sõjaväe kokkulepet, mis vastas ka Prantsusmaa monopolide soovidele. Esimeseks saumaks sel ajal oli Dawesi

⁵ Топуцов, стр. 39.
⁶ Орепан, правое течение, стр. 68.

plaanid vastuvõtmise.⁷ Võltsrühad nõudsid
 Saksamaa keismise rahvusvahelist lahendamist. Saksat
 valitus andiski nõusoleku rahvusvahelise konverentsi
 kokkukutsumiseks, kus tuli otsustada Saksamaa
 reparatsioonide keismise.⁸ Konverents toimus Londonis
 16. juulist - 16. augustini 1924. aastal. Londonis võeti
 vastu otsus, mille järgi kõrgi vaidlusalused küsimused
 lahendatakse Antandi esindajatist moodustatud
 komisjoni poolt, kelle tööd juhivad Ameerika Lihend-
 rüüide esindaja. Konverentsile nõuti Puhri
 pühonuna evakueerimist Grantusmaa valitsuselt-
 majanduslikku rüüritamatult rong ike aasta
 võitl ajal. Saksamaa kohustus reparatsioonide
 taseme lüflasti kontrolli all. Kinnitati 800
 miljoni marga suuruse laenu andmine Saksamaale.
 Grantusmaal lubati sundkorras vssse
 vedada rüü Rühst, kuid Saksamaale anti-
 tigus nõuda arbitraazkomissjonilt selle otsuse
 muutmist.⁹ Ameerika Lihendrüüide esindaja
 Dawesi poolt välja töötatud plaan oli vastu
 võetud. Saksamaale avati taas tee majandusliku
 tõususe ja ka sõjalise potentsiaali taastamiseks.
 Grantusmaa lootus - saada poliitiline ja majanduslik võim

⁷ Опрки работно глумени, стр. 69.

⁸ Борисов. Советско-французские отношения, М 1964., стр. 19-20.

⁹ Указом правительства, III III, М 1965., стр. 278-283.

Saksamaa üle oli tõepoolest püüdnud.

Kõik need põhjused sundisid Vasaat blokki võtma oma valimisprogrammi NSV Liidu tunnustamise ning kõrge valituse juhti Henniotti'd suda ellu võima.

1924. aastal oli Prantsusmaa Rühki poliitika tagajärjel võitluspoliitiliselt isoleeritud - Inglise- ja Ameerika lihendrüügid lähenesid Saksamaale.¹⁰

V. I. Lenin näitas, et kapitalistlike riikide on koostöö nõuogude riigiga objektive vajadus, mida nad ei saa ignoreerida.¹¹

Kõigi kapitalistlike riikide elulised huvid nõudsid kaubavahetust nõuogude Venemaaga, ning vaatamata erinevatele poliitilistele kordadele, vajas see majanduslik vajadus ise enesele tee. Nähes õigesti, et aruelt igasugused hanaaberitud suhted vahitsera maailmaga loovad soodsad võimalused sotsialismi arendamiseks, kaeruvääristas V. I. Lenin pahempoolsete kommunistide seisukohti, mis leidsid, et rahvusvahelise revolutsiooni huvides on keelatud igasugune rahu imperialistidega.

¹⁰ А. И. Харюкинский. Оби мензисеи и разгумени онкоуезеи мензисеи СССР и Французет, "Новар и Новитумар историк", 1966 г., N 5, стр. 15.

¹¹ V. I. Lenin. Interjuu apalike "New York Herald" korrespondentile, kd 42, lk. 688.

"Sotsialistliku rahvuriik keset imperialistlike suurvõimke ei saaks sääraste vaadete serse- kohalt sõluda mingisuguseid majanduslike hõpinguid, ei saaks eksisteerida ilma kee- juale lendamata." ¹² Vladimir Iljitš Lenini määras kindlaks üldised sisetunohad, millest see koostöö- pidid lähtuma: mõlema süsteemi täielik võrdõigus- likkus ning vastastikkene kasu saamine hõping- listest suhetest. "Me liikume tagasi kõr- punktsid röövinerse ja vägivalda kohta, kuid kõr- punktsid, mis sisaldavad heanaatvuse tingimusi ja majanduslike kokkulepped võtame röömuga vastu." ¹³

Nõunogude riigi olukord tugernes, taastati majandust. Prantsusmaad huvitas kaubandus NSV Liiduga. Prantsusmaa firmad vajasid Venemaa naftat, tina, sütt, plaastrina, mangaani; vajati ka liha, teravilja, lina ja muid põllumajandussaadusi. NSV Liidus oli võimalik tuustada prantsuse autosid, kangaid, tööstusseadmeid jne. Marseille, Lyoni, Le Havre'i jt. linnade kaubandusringkonnad nõudsid poliitiliste ja kaubanduslike suhte taastamisest Prantsusmaa ja NSV Liidu vahel.

1. J. Lenin. Viider ja kohtu, 26. kd., lk. 57.
 2. J. Lenin. Lõppõnna rahv kohta pletud itexardi puhul
 3. Oulobril (8. november), 26. kd., lk. 227.

Tööbünd, kommunistid esotas Prantsusmaa
Kommunistliku Partei, suurem osa radi-
kaalidest, sotsalistidest ja radikaalsotsi-
alistidest soovisid kiiret NSV Liidu tunnustamist.¹⁴

NSV Liidu tunnustamisel olid vastu reaktsi-
oonilised monopolistlikud ringkonnad, kellele suur
Sotsialistlik Oktoobirevolutsioon oli kahju tekitanud.
Nõukogudevastaselt olid muistatud äärmiselt
parempoolsed ringkonnad esotas endise Prantsus-
maa Vabariigi president Millerand'iga ning
rea valitsuse liikme Flandin'iga, kes leidsid
USA eskujul, et lähenemine NSV Liidule on
kasutu ja ohtlik.¹⁵

Vasaku bloki valitus andis vastavalt valimis-
eelsele programmele normaalsele suhete jätku-
sadausele NSV Liiduga, millest Herriot teatas
oma telegrammis NSV Liidu Välisasjade Rahva-
komissar Tšitšovini nimile 15. juunil 1924. aastal.
Ettepanek võeti NSV Liidu poolt vastu.¹⁶

Herriot määras spetsiaalse komisjoni tunnus-
tamskõigisimuste uurimiseks. 20. septembril 1924. aastal.
Komisjon koosnes kahest kahe radikaalide
partei esindajast - de Monzie ja Delbos, ning
endise Prantsusmaa koasul Venemaal Noulens.

¹⁴ "Известиями... "Новая и советская Россия", 1966 г., №5, стр. 15.
¹⁵ Тюрисов. Советско-французские отношения, стр. 40
¹⁶ Телеграмма Народного Комиссара Внешних дел СССР
Председателю Совета Министров и Министру Иностранных дел Франции Эррио 18 июля 1924 г., Общественные Вещания СССР, т. 7, М 1963, стр. 398-399.

tuluvase koostöö küsimustes ja endiste tsaarivaltuse ja Prantusmaa vaheliste lepingute suhtes. Ühildulone Kesktäiterkonnate võttis samal päeval vastu Prantusmaa ettepanemud.²⁰

NSV Liidu tunnustamine ja diplomaatiliste sehetestamine Prantusmaad poolt oli karuliku rahuliku kooskõrsterikuse printsiibi võit. Ihe juhtva kapitalistliku riigi juhud olid sunnitud tunnustama oma mitmeaastase nõuogudevastase võtluse täielikku vrahhi.

Ametlik tunnustamine aga ei tähendaud, et Prantusmaa tõepoolest oleks loobunud nõuogudevastastest plaanidest ja tegevust. Prantusmaa ettevalmistused täpsimateks lõbrääkimisteks NSV Liiduga kestsid eli aasta. NSV Liidu saadlone Prantusmaal, Keasni, arvates Prantusmaal lõhtuti jaaguistest seisukohtadest: 1. ei ole kunagi hilja alustada lõbrääkimist; 2. sõlmides NSV Liiduga kokkuleppe, ohvardsat Prantusmaad Inglismaa pakumel, 3. sõlmida täpseni leping NSV Liiduga ajal, kui Saksamaa, Inglismaa, USA lähenevuse ja

²⁰ Общени номани мунгу. Тратуменисмон СССР и Тратуменисмон Франци о принаху СССР ге юре Францией ин 28 юни. Р242, Докуменин Шинни номани СССР, III 7, сур. 675-677.

leping ning nende maade hegemoonia Lääs-
maal on ilmsed, olus Prantsusmaa valituse
poelt usapärane talitamine.²¹

Ajal, mil kestid ettevalmistused tapsema-
teks läbirääkimisteks NSV Liiduga, tehti etteval-
mistusi ka Locarno nõupidamiseks lääneriikide
vahel. Euroopa kapitalistlike riikide juhid
tahtsid luua julgoleku süsteemi, mis oleksid
olevad suunatud NSV Liidu vastu.²² Prantsus-
maa nõudis garantüüsid oma läänepiiridele
ja idapiiridele, mis olus tähendama Prantsus-
maa, Inglismaa, Belgia, Itaalia ja Saksamaa
vahelise panti sõlmumist. Prantsusmaa loosis
Ameerika lihendriikide soelust ideele; USA
valitus tahtis jätta endale tegusvabaduse,
ning teatas, et toetab panti sõlmumist, kuid
osavõttust keeldus.²³ Ettevalmistused lääneriikide
vahelise panti sõlmumiseks kestsid.

Herriot valitus lõks 1925. aasta kevadel enne.
Kaksmütu laaduse põhjustaard prantsi kurssi
alaneerime ning kapitali väljareedu Prantsusmaalt.
Herriot oli hõimulduses ning võimeti etteharard

²¹ Сообщение Полномочного Представителя СССР во Франции
о беседах с министрами иностранных дел. Францией
и министром Финансов Франции Каппо. 30 апр. 1925 г.,
Документы внешней политики СССР, т. 8, № 1963, стр. 263.

²² Документы внешней политики СССР, т. 8, стр. 777 (прим. 59).

²³ Мемория дипломатическая, стр. 322.

samme ihes rõi terves suunas lte võtma; ta
oli võimeline ainult kutsuda välisministeeriumile
osaks saavate riikidele üle, nagu nähtub
NSV Liidu saadiku etteandest.²⁴

Herriot järel sai välisminister Brand,
kes esindas NSV Liidu vastaseid arusaandeid.
Brandi esimeseks välispoliitiliseks saanuks
oli Locarno kokkuleppe sõlmimine. Locarno-
rääkises Weitsi kuurortlannas, tulid 5. oktoobril
1925. aastal kokku kapitalistlike riikide
esindajad, et arutada Euroopa julgoleku
küsimust. 16. oktoobril - pärast pikaajalist
vaidlust lõppes konverents. Prantsusmaa, Belgia,
Suurbritannia, Itaalia ja Lääs-Saksamaa poolt
võeti vastu järgmised dokumendid: 1. vastas-
tuse garantii kokkulepe. Rerni pant, milles
tagati individuaalselt ja kollektiivselt Ver-
sailles'is 28. juunil 1919. aastal kindlaks määratud
riigipiiride püsivust. Lääs-Saksamaa ja Belgia,
Lääs-Saksamaa ning Prantsusmaa nõustused mitte
kallale suiguma üksikutele, ning vastavalt kokku-
lepe § 3 vastusallused kehtimised diplomaatilisel
tul lahendamata.²⁵

²⁴ Доклад Полномочного Представителя СССР во Франции
и Народный Комиссаров Иностранных дел СССР
23. марта 1925 г., Докладные пункты полномочия СССР, т. 8,
стр. 189-190.
²⁵ Договор о взаимной гарантии между
Германией, Бельгией, Францией, Великобританией
и Италией, 16. сент. 1925 г., Локарнский
конференция 1925 г., М 1959, стр. 485-486.

2. Prantsusmaa ja Saksamaa vahelise arbitraaž-
konkuleppiga nähti ette diplomaatiline teel lahenda-
damatu keisruse andmise arbitraažkoosseis, kes seis jrdi maaoma panema oma seiskoha.²⁶
3. arbitraažkonkulepe Saksamaa ja Poola vahel.²⁷
4. Arbitraažkonkulepe Saksamaa ja Tšehhoslovak-
kia vahel.²⁸
5. Prantsusmaa, Poola ja Tšehhoslovak-
kiaan vahel töötati välja konkulepide
professid, kus oli ette nähtud vastaste vaja-
duse korral abistamine.²⁹

Prantsusmaa ei saavutanud eesmärgi, mida ta pani rahvusvahelisele konverentsile: Saksamaad vaadeldi kui võrdset riiki Prantsus-
maaga, ning ta võeti Rahvaste Liidu liikmeks; Prantsusmaa ei saavutanud garantiisid Inglismaalt ja Ameerika liitriigidelt.³⁰

Nõudliku võitluse järel Rahvakoosseisus Tšehho-
slavia sõnade järgi: „Prantsusmaal tähendas
Locarno, et vahetu konkuleppe asemel Saksamaaga,

²⁶ Arbitraažne kokkulepe Prantsusmaa ja Saksamaa vahel, 16. okt. 1925, Locarnose kokkuleppe 1925, smp. 489.

²⁷ Arbitraažne kokkulepe Prantsusmaa ja Poola vahel, 16. okt. 1925, Locarnose kokkuleppe 1925, smp. 496.

²⁸ Kokkuleppe kokkulepe Prantsusmaa ja Tšehhoslovakkia vahel, 16. okt. 1925, Locarnose kokkuleppe 1925, smp. 483.

²⁹ Kokkuleppe kokkulepe Prantsusmaa, Poola ja Tšehhoslovakkia vahel, 16. okt. 1925, Locarnose kokkuleppe 1925, smp. 483; Kokkulepe Prantsusmaa ja Tšehhoslovakkia vahel, 16. okt. 1925, Locarnose kokkuleppe 1925, smp. 497-498.

³⁰ Kokkuleppe kokkulepe Prantsusmaa ja Saksamaa vahel, 16. okt. 1925, Locarnose kokkuleppe 1925, smp. 483.

sai Prantsusmaa endale inglise arbitri, kelle ülesandeks oli lahendada vaidluskohtumised Prantsusmaa ning Saksamaa vahel.³¹

Locarno konverents oli seotatud peamiselt NSV Liidu vastu, sest prantsuse ja inglise diplomaadid soovisid Saksamaa esindajad läänvõrkude abiga tappa, kui Saksamaa sõda NSV Liiduga; lisati, et riigid, kes Saksamaa disarmimissid, aitavad tal uuesti ülestuda.³²

Prantsusmaal arenes antud perioodil intensiivselt riigikapitalism. Liha lihtsamaks muutusid sidemed kapitalistliku ringkondade ning valitsusaparaadi vahel. Tööstuse juhid mõjutasid nii sise- kui välispoliitikat. Prantsusmaa rahanduslik olukord muutus ohverdavaks 1926. aasta algul. Franci kriisi³³ ohuolukorras võrvaldas suurvõimadele m. a. "vasakpoolsed" valitused. Tõimele tuli suurvõimade huvi väljendada, Rahvusliku "ühitsemise" valitus. Rahvusliku ühtsuse võimulolekul tõenäosiga noasa muudatusi nii sise- kui välispoliitika os. 1925. aastast kestnud majandus-

³¹ Утверждено Народного Комиссара Уполномоченный Ген. СССР Т. В. Черепнин 9-м совещании 5-го сеп. 1926 г., Докладом всемилл. Комиссии СССР, № 9, сеп. 205.

³² Заявление Черепнина, 8-го сеп. 1925 г., Меморандум Черепнина 1925 г., сеп. 323.

alased lõivääkonnad NSV Liiduga katkestati. Lõhtuti paunpoolse vadikaali Lanto poolt juht-
 tatud eilestusest — „Kommunism on vaenlane!“. Leosungist sai Prantsusmaa valitsusjuhtide
 teguvõimend. Võlaparsten Prantsusmaa KP
 liige M. Cachon ütles: „See riikme tõelise
 kommunismivastase kristikäigu ettevalmistamise
 juures“³³ Prantsuselehed jõudis lõinud juht-
 tuugile mitte ainult Prantsusmaal vaid rahvus-
 vahelisel areal, naagu märgitakse NSV Liide
 võitvate Rahvakomissaraati 1927. a. kevadel saaditud
 aadressis. Peatungs võitvate poliitvõimude 6. aprillil
 1927. a. kerkis NSV Liidu saatkonna ruumid.³⁴ Inglise
 poliitvõime sala tiestas 12. mail 1927. a. kallalitungs
 Nõukogude kaubanduse esindusele Londonis ringi sõngule
 ARKOS (Nõukogude autsaatung, mis loodi kaubavahetuseks
 Inglismaa ja NSV Liidu vahel); Inglismaa katkestas diplo-
 maatilised suhted NSV Liiduga 27. mail 1927. a. vaissarts tapet.³⁵
 7. juunil 1927 NSV Liidu saadik P. Vainov.³⁶ Prantsusmaa
 valitus toetas kõiki NSV Liidu vastaseid võgaastumisi,³⁷

³³И. Борисов. Советско-французские отношения, стр. 75.

³⁴История Советского Союза в документах в Кнута Миксисперенки
 иностранцев для Кнута В. апр. 1927 г., Докладные материалы
 политбюро СССР, Т. I, стр. 141.

³⁵История Советского Союза в документах в Кнута Миксисперенки
 О. Чендерлену 12. мая 1927 г., Докладные материалы политбюро СССР,
 Т. I, стр. 198-200. Имена Пратинельска СССР Пратинельска
 Великобритания 28. мая 1927 г., Т. I, стр. 248.

³⁶Имена Пратинельска СССР Пратинельска Товарищ. Финанс
 1927 г., Т. I, стр. 289.

³⁷Имена Борисов записки товарища Народного комиссара
 иностранных дел СССР с Товарища Француз СССР
 Ерошенко 13 апр. 1927 г., Т. I, стр. 158-159.

kuud otseselt suhteid katkestada NSV Liiduga ei tahtnud. Prantsusmaa president Doumergue ja välisminister Briand külastasid 1927. aasta kevadel Londoni, et nõu pidada Nõunoguole Liidu vastase koostöö üle.³⁸ Prantsusmaa loovimist näitab kõige paremini Prantsusmaa saadiku NSV Liidus tehtud avaldus 1927. aasta kevadel, milles ta väitis, et mõlema maa vahel puuduvad põhjused poliitilisteks lahkeltuks, kuna mõlemad maad tiostavad rahupoliitikat.³⁹

Prantsusmaa valitust sundisid majanduslikud hirmid NSV Liidu suhtes niimoodi tugutema.⁴⁰

Prantsusmaa lootsi majandusliku kase saada mitte ainult suhetest NSV Liiduga vaid ka Saksamaaga lõbikäimistest. 1926. aasta sügisele Rahvaste Liidu istungite ajal pidasid salajaselt lõbiväärkneri Saksamaa välisminister Heesemann ja Prantsusmaa välisminister Briand. Aitlusobjektiks oli võimalik kahe maa vaheline koostöö - nii majandusliku kui poliitilise. Briandi lubaduste järgi Saksamaa

³⁸ Топуков. Советско-французские отношения, стр. 76.

³⁹ Записи беседы записанной Народно-Коммунистическим Союзом СССР с Топуков Француз в СССР 13 апр. 1927г., документальный вступительный доклад СССР, III X, стр. 189.

⁴⁰ Хартунский. "Новая и советская история", 1966г., №5, стр. 16.

oliis saanud Prangi stabiliseerumise ja
Prantsusmaa majandusliku abistamise eest
Laosmaa ja Keri pühkonnaga. Jätkuvalt
kõigus avaldas Brand arvamus, et 1887 Lõu-
kava ei eksisteeri. Sellest nähe ratsionaals-
vahelise koostamise ametlikku ileraadet
ei avaldatud, kuid koostamine kui niisugune
küüdit huks.⁴¹ Käited Husemanni ja Brandi
koostamisest ja ametluse all olnud keismustest,
kutsusid esile suure arvu ne Inglismaal,
kes tahtis endale saada kõiki esõigusid Laosamaa
sektis kui ka opositsiooni Prantsusmaa nende
valitsevates ringkondades, kes ei pooldanud
koostööd Laosamaaga. Ratsionaals-Brand
kartses veel oma sisu kohta valituses, kuid
ta jäi kaotajaks pooliks ning Husemanniga
sõbrutadud konnilepe kuulutatakse kehti-
taks. Prantsusmaa lähenevust Laosamaale
ei toimunud talle saavutamatu ringkondade
vastupanule.⁴²

Järgnevas suures saamuses Prantsusmaa
rätispoliitilisel arendel, ol. Brand-Kelloggi paati.

⁴¹ Маджун, сир. 79-80; Меморум гвардоманни, сир. 464-465.
⁴² Маджун, сир. 81-82.

väljatöötaerne, mis nägi ette loobumise sõjast
kui rahvusliku poliitika relvast. Selle paari
kõnere initsiatiiv kuulub Prantsusmaa välis-
minister Briandile. 6. aprillil 1927. aastal rääki-
sid Pariisis USA esindajad, et osa võtta prou-
likust Ameerika lihendüürde I maailmasõja
astumise kümmeanda aastapäeva tähistamisest.

Briand märkis oma aadress Ameerika apa-
riyanduse esindajatele, et Prantsusmaa valitsus
on nõus sõlsuma kokkulepet, mis keelaks uude-
vahelised sõjad. Briand andis 20. juunil 1927. a.
USA saadikule Pariisis eli. Igavese rahu kokkuleppe
projekti⁴³. Prantsusmaa valitsus lootis selle kokku-
lepe sõlmisega saavutada prantsi stabiilsust, mis
nõu Prantsusmaa sõjalis-poliitilise olukorra kindlus-
tunust Euroopas; ka rahvamassides oli rahu ide
populaarne, Prantsusmaa valitsusel tuli seda arvestada.⁴³

Prantsusmaa välisminister Briand projekt sattus
heale hinnale, sest juba I maailmasõja ajal oli
Ameerikas aland liikumise sõja kuulutamisiks
väljaspool seadust olevaks, mida ka aastatel
1927-1928. toetasid paljud farmerid, linn väike-
kodanlus, eilõp-lased ning rida vägapartrid

43. E. Коппе. Внутренняя политика Советского Союза 1928-1932 гг.,
M 1968, с. 38-39.

ühiskonnategelasi. USA president ning kongress ei saanud täielikult ignoreerida rahvamasside sõjavastast meelestatust. USA valitsus tahtis kinnustada oma poliitilist mõju Euroopas, ning Briandi ettepaneku seaks karatusti täideviatseks sunnipoorselt.

USA riigisekretär Kellogg teatas Briandile 28. detsembril 1927. aastal USA valitsuse vahendolekust kokkuleppe sõlmimiseks, neid nerte kahepoolse lepinguna vaid mitu poolsena, tervelt kapitalistlike riikide osavõtul.⁴⁴

USA ja Prantsusmaa valitsused ei mõelnudki loobuda agressioonist sõdadest. Nad tõuglesid lihtsalt sõnadega rahvamasside ees. Projektid olid selgelt Nõukogude Liidu vastane tsiboon - e. Briand ega Kellogg ternud ettepanekut NSR Liidu liitlaseks panti. Kapitalistlike riikide rahulike panti sõlmimine pidi kaasa aitama NSR Liidu rahvusvahelise isoleerimisele, nõrgendamata ta autoriteeti; hiljem oleks saanud kapitalistlike riikide shendust kasutada sõjaks NSR Liidu vastu. Kokkuleppe pidi jääma kokkuleppeks paberil - seda tunnustas lääneriikide suhtumine Nõukogude Liidu poole tehtud desarmeerimise ettepanemistesse, kuid ju need

⁴⁴ Hoopes, cnp. 38 - 39.

prandilult sunnitud agressiooni sõdade
 rahvusvahelise ühiskonna elust. Terveenemaalse
 diskuteerimise esimesel H. Kalinin ütles
 7. juunil 1928. aastal kolhoosnike kongressil: „Ameerika
 esindaja on teinud ettepaneku loomelisele loolude
 sõjast, kus küsimus läheb teooriast eile praktikas
 – hävitamine armu –, ta ütles ei.“⁴⁵

Panti allakirjutamise tähtaeg lõhenes, kuid
 ei olnud veel saadatud kutsed pankide liikme-
 niks NSV Liidule. Nagu selgub Ivovskii, NSV Liidu
 riigikantselei esindaja Ameerikas, ettenähtust,
 põrkles riigikantselei Kellog nõrval vastusest
 küsimusele, kas NSV Liit kirjutas panti alla,
 ta arvas väitist, et see ühineatus pankidega
 on aratud kõigile.⁴⁶ USA valitsus oli 28. juunil 1928.
 saanud 14 riigile tirkulaarse nõude lepingu-
 projekti lõpliku tekstiga. NSV Liidu valitsus
 tutvus põhjalult selle dokumentiga, ning
 avaldas arvamuse, mille järgi lepingu projektile
 oli arde puudusi: „ei formuleeritud mõistet
 agressor; ei öeldud, et agressiooni sõda on
 rahvusvaheline kuritegu; agressori vastu

⁴⁵vt. Ivovskii, sam. 40.

⁴⁶ Тисленко секретарь-общественный Председателя в СССР замесителем
 Народного Комиссара иностранных дел СССР Н. Н. Лит-
 винский. 27. июня 1928 г., Докладные материалы коми-
 тету СССР, Т. II, № 1966, стр. 449.

summatud sanktsioonidest polaud sõnagi wju-
 tatud; kolonisaalserd sõdu ning NSV Liidu vastu
 summatud sõda ei olnud isegi formaalselt kula-
 tud, jeldi aruelt, et kapitalistlikud riigid
 keldurad wjast kui rahvusliku poliitika jätka-
 mise ulrast vastastikkustes sehetes.⁴⁷ Kuid NSV Liit
 kindas suola, et pant kujutas endast agres-
 siooni sõdade kulauks rahvusvahelise õiguse
 dokumenti,⁴⁸ raatamata oma puudustele aptas
 kprng osavõtjatele moraalsed kohustused. Nerd
 ajakulud arvestades otustas NSV Liit avaldada
 oma arvaus leprngust avalikult. Nõuogude
 ajakijanduses trükiti 5. augustil 1928. aastal
 interjumi wätiasjade rahwansuussar Tõrtenurga.
 Jor ütles: „Saati sõlmuksens peetarad lõkivääri-
 nused moodustavad osa NSV Liidu kollektiwse
 poliitkast.“ Tõrtenur ning ilolse Nõuogude valituse
 arvates ei olnud aul kõja kutsuda NSV Liitu ehne-
 ma lõkiväärikustega panti wu jor sulle alla-
 kirjutanusest. Rahwansuussar Tõrtenur mõetis aia,
 et lāgne maadlmas sugunised pahempooled jaud,
 kes nõudsid NSV Liidu ehneurist leprnguga.⁴⁹

7 Декларация о присоединении Союза Советских Союзных
 Республик к Договору об отказе от войны, за-
 ключенному в Париже 27 авг. 1928 г., от 6. сент. 1928 г.,
 опубликованное в СССР, Т. XI, стр. 505.
 8 1945. aastal oli Briand-Kellogg'i pant ehne juhidlast alus-
 test rahvusvaheliste sõjatõukualsle loonisel jor peaniste
 wjakijandusega kenda alla andmisel; Уголове, стр. 41.

Универсальное народное соглашение Ассоциацией Дел СССР
 Г. В. Умрикова от ежновесии Трехментамба СССР и
 укму Келлога 5 авг. 1928 г., опубликованное в СССР,
 Т. XI, стр. 463.

27. augustil — panti alla kirjutanuse päeval — saatsi USA valitus ettepaneku lepinguga lõpetamiseks veel 496 üigree. Kaks viimast nendest, NSVLit ja Afganistan said kutsa Prantsus- maa NSVLidus oleva saaduse kaudu, kuna USA-l ei olnud NSVLiduga ametliku suhteid.⁵⁰ Prantsusmaa saadik andis 27. augustil 1928. NSVLidu valitusele üle alla kirjutatud panti koopia ning ettepaneku kokkuleppega lõpetamiseks samasugustel tingimustel ja eelistega, mis on juba lepingu alla kirjutanud riikidel.⁵¹

Üleliidulise Keskväiterkonnate Presiidiumi 10. 29. augustil 1928. aastal vastu võetud otsuse põhjal lõpetatakse, ning 6. septembril samal aastal, andi ant lõpetamise kohta üle Prantsus- maa saadusele NSVLidus.⁵²

Parisi e. Briand-Kelloggi panti esmuses § allakirjutanud lehtasid, et nad ei kasuta sõda rahvusvaheliste arag emarahelste tõlde lahendamiseks. Terve nägi ette tõlde rahumeelse lahendamise. Kolmas § avas tee panti juurde

⁵⁰ Уголове, сир. 42.

⁵¹ Сообщение ТАСС об официальном приращении Правительства СССР присоединения к Договору об отказе войны законсервирован в Париже 27. авг. 1928г., 28 авг. 1928, Сообщение Восточной комиссии СССР, III XI, сир. 487.

⁵² Декларация о присоединении Союза Советскому Союзамическим Договором к Договору об отказе войны законсервирован в Париже 27 авг. 1928г., 29 авг. 1928, Сообщение Восточной комиссии СССР, III XI, сир. 506.

koigile riikidele, kes ei oleud veel alla kirjutanud demüendidele. Pant pidi ellu astuma pärast kõigi Pariisis lepingu alla kirjutanud riikide poolt formunud ratifikatsioonist. Läänriigid arutasid taastada panti ratifikatsioonist. NSR Lüh, kes soovis panti kiiret jõustumist, pöördus oma naabrite, esmajärjekorras Poola poole, ning Balti riikide poole ettepanemuga luua Bränd-Killoggi pant jõustumiseks ka sel juhul, kui kõik riigid teda ei ratifitseeri. NSR Lüh pöördus ka Rumeenia poole ettepanemuga sõlmida protokolliga. Moskvas kirjutati alla protokolli pant Bränd-Killoggi riivisamatule jõustumise kohta, 9. veebruaril 1929. aastal. Moskva protokolli kirjutasid alla NSR Lüh, Eesti, Läti, Poola, Rumeenia. Aprillis 1929. a. sõlmisid protokolli veel Lüh ja Türgi. 24. juulil 1929. aastal astus Bränd-Killoggi pant jusse.⁵³

Relevantne tõttuseks mõjusfääride eest valmistatud üheksa riiki, kes ei oleud veel Versailles'i sõlmunud territooriumide jagamisega - Jaapan, Saksamaa ja Itaalia. Kõigi kolme riigi nõudis kiiresti Saksamaa. Tema majanduslikuks taastamiseks arutasid kaasa Dawesi plaan ja Locarno leping.

⁵³ Успенский, гонимый, стр. 521-523.

aasta 1927. aastal oli Lausamaa eksport
 saavutanud ja ületanud sõjaelse taseme. Lausa-
 maa, kes tundis enda võimsust, hakkas nõudma
 reparaatsoonde vähendamist, Rerni piirunna
 ennetähtaegset evakueerimist. Lausamaa teatas, et
 Rerni sooni okupatsioon taustab Lausamaa
 ja Prantusmaa vaheliste suhete paranemist
 ning kindlustamist ja julgolekut garantuvalt
 lühikute sõdadele. Prantusmaa valitus
 avaldas vastupanu Lausamaa valituse
 sellisele ideele, väites: „Okupatsioon on
 reparaatsoonde saamise ainuke garantii,
 ja küsimust võib reguleerida lihtselt
 reparaatsoonde ja võlgadega.“ Rahvaste
 Liidu nõukogu, 10. septembril 1928. aastal
 oli Lausamaa kantsler Müller tõstnud
 avalikult üles Rerni piirunna evakueerimise
 küsimuse. Brand oma sõnavõttes nimis-
 tas astarust Rahvaste Liidule ning rahu-
 lepingutele, kuid Lausamaad süüdistas
 ta salajas, ebavõrdelikus ulastumises.⁵⁴

Lausamaa nõudis ekspertide komisjoni, kes määraks
 lõplikuks kindlaks reparaatsoonde suuruse. Üheks lingi-
 museks, mille Lausamaa esitas, oli evapoleetika USA
 esindaja võtta osa ekspertide komisjoni tööst.

54. Матфеев, с. 83-84.

USA valitus ei püüdnud reparatsioonide, kuid Saasamaa peamise kreditorina oli huvitatud oma laenuprotentide kättesaamisest.

Prantsusmaa, Inglismaa, Itaalia, Belgia, Jaapan avaldasid 22. detsembril 1928. aastal antlome teadaande ekspertide komisjoni loomise kohta. Ekspertide komisjoni koosseisu moodustasid kahe esindajat igast ülalnimetatud riigist, ja komisjoni tööle asus juhtima Ameerika lihendriikide esindaja Young.

Enim pikaajalisi vaidlusi saavutasid ekspertid ühesmeele 7. juunil 1929. aastal. Saasamaa pidi igal aastal 37 jooksul tasuma 1988 miljonit marka. Selle summa arvati juurde Dawesi plaanis ettenähtud laenu protsendid. Youngi plaan pidi antlome tulema Haagis toimunud rahvusvahelisel konverentsil. Prantsusmaa välisministri Brand aras Haagi konverentsi 6. augustil 1929. aastal. Konverentsi käigus selgus, et Inglismaa pole rahul Youngi plaaniga ette nähtud maksetega rahumaa. Prantsusmaa pidi järgi andma, ning loovutama Inglismaale osa oma reparatsioonide summadest.⁵⁵ Saasamaa välisminister Stresemann, kes oli huvitatud Berni

⁵⁵ Уемопер гунноманни, сир. 503-507.

püüdnud evakueerimisest, peendus kultuuri-
tagustes lõbiväärknerstis, et Inglismaa on nõus oma
rõõsrd raija rüma Rerni püüdnust⁵⁶, vaatamata
sellele, kas Prantsusmaa tub seda või mitte.

Prantsusmaa oli sunnitud jällegi taganema
Inglismaa ja Saksamaa ees. Brand andis Huse-
mannile lubaduse, et Rerni evakueerimine lõpe-
tatakse mõige hiljem 1930. aasta juuni lõpuks.⁵⁷

Haagi konverentsist asavõttjad kirjutasid
31. augustil 1929. aastal alla protokollile, milles
kõideti heaks Youngi plaan. Lõplauet võeti
Youngi plaan vastu tervel Haagi konverentsil
20. jaanuaril 1930. aastal. Suuri printsipaalid
erinevust võrreldes Dawesi plaaniga ei olnud.

Erinevalt Dawesi plaanist, määrati kindlaks
evakueerimise üldsumma, mida tuli Saksamaal
tasuda 37 aasta jooksul, kaks miljardit marga
igal aastal.⁵⁸ Nüüis tahtsrd liitlased võitjad
jätta Saksamaa oma mõjusfääri nü oru-
mõjupoliitiliselt, keerd samal ajal aidata
tal tuguda oma majandust.

⁵⁶ Vastavaat vrasalles' konnuleppeli pidi evakueerimise
lõppema 1935. aastal.

⁵⁷ Мадри, сир. 93.

⁵⁸ Кемперн гуаноманна, сир. 507-508.

Kaks suunda Prantsusmaa välispoliitras, aastail 1929 - 1933

Kahkümneandate aastate lõpul ja kolme-
kümnendate alguses tuginesid Prantsusmaa
valitsevates ringkondades nõunogudevastased
mõelolud. Paljud suured prantslased,
töösturid ja pankurid, kes olid suhtunud
kaardsele Venemaale - nende obligatsioonide ja
aktsiate omanikud - tõestasid Nõunoguile Lõdu
vastast poliitikat. Gangaladine lõi avalikult
pealehنگله... ja rekutas ühe valituse terse
järe.¹ Nad teitasid valgeemigrantide tüdruid
ja püüdsid muuta Pariisi aktiivseks kontravolutsiooni
kantsluse²; suurnodanlus ning koduvalstaap valmis-
tas ette sõda NSR Lõdu vastu. Goantuse marssal
Foch andis sensatsioonilise intervjuu inglise ajakirja
„The Referee“ esindajale. Ta tõendas, et nõunogudevastane
interventsioon on hädavajalik³. Nende ringkondade ja

¹ Thorez, Rahva poeg, lk. 47.

² Raportimäng... „Sobor u slobodnyar ucaopur“, 1965., № 5, lk. 16.

³ Thorez, Rahva poeg, lk. 99.

parlamentarismiga nn. Natsionaalse bloki poliitika
tõttu halvenesid tunduvalt NSV Liidu ja Prantsusmaa
valituse suhted 1929 - 1931. aastatel.

Välismaigd otsustid uusi meetodeid, mille abil
oleks saanud jätta ettevalmistusi uueks
eelumaks interventiooniks NSV Liidu vastu ning
taustada tal viie aasta plaani eelnevat tähtsust.⁴
„Uute“ võitlusmeetodite hulgas esandasid kaht ka
imperialistide kaupaania Nõukogude Liidu ekspordi
vastu. Lääneriigid tahtsid jätta NSV Liidu ilma
ekspordivõimalustest ja talu vajalike tööstus-
suhadete ning masinate impordist, mis olid
tavaliselt Nõukogudemaale rahvamajanduse
industrialiseerimise kõrgel tempo säilitamiseks.
Vaatamata sellele, et Nõukogude Liidu om-
tähtsus kogu maailma ekspordis oli äärmiselt
väike - 1930. aastal moodustas see kõigest 1,9% -
määrastatud kapitalistid Nõukogude Liitu
neude majanduse „nõrgendajaks“. Nad väitsid
valikult, et NSV Liit müüb oma kaupu
võistluse alla omakirjaga, see on, kasutab
dumpingut ning soodustab seega majandus-
kriisi süvenemist.⁵ Tolleaegne Prantsusmaa valitsus

A. E. Koppes, Emp. 181.

Tropicoll. Cobencuo-ppare, yzeame emuoyesur, emp. 121.

jahi A. Tardieu's initsiatiivile võeti 3. detsembril 1930. a. vastu nn. dumpinguvastase seadus, millega keelati või piirati nõuogude kaupade sissevedu Prantsusmaale.⁶ Praegu lõpetati teravilja, liha, munade, suhru, siirupi, puudu, steariini, liimi sissevedu Prantsusmaale NSV Liidust, kuna nende hinnad „olevat alla normaalse omahinna“. Need toiduained ei moodustanud üle 10% NSV Liidu ekspordist Prantsusmaale. Samal ajal ei lastudatud sadust tähtsatele, Prantsusmaale vajalikele kaubaartiklitele nagu vaha, mangaan, karusnahad.

Prantsusmaa esindollid märksed andsid tuge hinnangu „dumpinguvastasele seadusele“. Tuntud majanduslane ja ajakirjane Slovis konstateeris: „dumpinguvastane kaupaava tulemus elukõige ja peamiselt poliitilistest aga mitte majanduslikest põhjustest.“ M. Cachon, Prantsusmaa Kommunistliku Partei sotsiaparter tegelane, esinedes 6. novembril 1930. a. Laadrühitajate ühis: „alles oli teatati, et teinmaa on täielikult hävitatud, nälgane maa, aga nüüd väidetakse, et teinma toodang on võimeline püsutama terve Euroopa turud.“ M. Cachon rõhutas dumpinguvastase seaduse poliitilist, nõuogudevastast mõju.⁷ Ta andis järgmise hinnangu seadusele: „Vine dumping on mureksjutt. Kaupaava

⁶ Уопыт, стр. 182.

⁷ Топуков. Социально-экономическое развитие, стр. 121.

on lihtsalt agressiooni uus vorm.⁸ NSV Liidu
vastasest blokadist ei tulnud midagi välja.
Terrori organiseerijad ei saavutanud mingid
majanduslikke ega poliitilisi tagajärgi. Lääne-
riigid, kes kehtestasid dumpinguvastase seaduse,
saiid uualset mahju. Nõuogude valitus võitis
tarvitusele efektiivsed vastukaabid: 20. oktoobri
1930. aasta seadusega siati maade suhtes, kes
olid kaubanduseks NSV Liiduga kehtestanud
viirežiimi, sisse kaubandust kitsendav kord.
Otsustati, et esiteks piiratakse või lõpetatakse
täielikult ostud nendes maades; teiseks, lõpeta-
tatakse nende maade laevade kasutamine;
kolmandaks, kehtestatakse viirežim nende maade
transiitkoopadele.⁹ Praantusmaa majandus
sai tunduvalt mahju Tardumy 3. oktoobri
seadusest, millega NSV Liidu tellimused rahe-
nused kahe kolmandiku võrra Praantusmaalt.

Nõuogude Liidu majandusliku blokeerimise
kattega käisid kästaks Nõuogude riigi
vastase lääneriinide bloki ja poliitilise bloki-
mise plaanid. Lääneriinide bloki loomise idee

⁸ Борисов, Советско-французские отношения, стр. 122.

⁹ Постановление Совета Народных Комиссаров СССР
об экономических взаимоотношениях со странами
устанавливающимися особые ограничения
путем для торговли с Союзом СССР 20 окт. 1930 г.,
Одобрение Высшей комиссией СССР, Т. XIII, № 1967, стр.
584-585.

kuulus A. Brand'ile, Prantsusmaa tollivagade
välismaistele. Euroopa föderatsioon taheti kaasa
tõmmata ka Saksamaa. Prantsusmaa rüügete-
land, põnestatud maa välismaist õitsengust,
arvasid, et reichiga leppimise poliitika kindlus-
tab prantsuse monopolidele Euroopa turgude
seodsa jagamise ning nõrgestab nende
konkurentsi saasa kapitaliga. Prantsuse
valituse juhid lootsid sellist, et liit Saks-
amaaga kindlustab neile sõltumatusse Inglis-
maast ja USA-st, ning, mis peamine, tõuab
saasa militaarse, sõjakaigule NSV Liidu
vastu. Sellepärast oli Saksamaa Prantsuse
võitlusvõimekuse plaanis alaline koms-
dest NSV Liidu vastu suunatud plaanidest
ja liitudest esavõtja. Euroopa föderatsiooni
ajalugu on järgmine. Võitlusvõime Brand
oma kõnes Rahvaste Liidu X Assambleel kutsus
5. septembril 1929. aastal Lühendite loomise
rahvaste vahel, kes on "geograafiliselt rehitatud
Euroopa rahvastena". Jutt käis majanduslikest
ja poliitilistest föderatsioonist. Nõne päeva
pärast, 9. septembril, rordas Brand oma
ettepanemust 27 riigi valituskajade ja võit-
lusvõime nõupidamisel. Brand'i idee järgi
olens Euroopa föderatsioon pordamud võima

Prantsusmaa hegemoonide Euroopas arug ka
selle jäädvustamiseks; samal ajal olisid liit
sollemaud rahvusvaheliselt Nõunogude Liidu.¹⁰

Briand'i "pan-Euroopa" plaan seisnes
järgnevas: 1. Prantsusmaa - Itaalia monopolide
keestöö. 2. Lääne-Euroopa riikide majandusliku
ja poliitilise koostööne föderatsiooniks."

"Briandi" konstateris 26. septembril 1929. aas-
tal: "Nõunogude Liidu kui rahvusvahelise koostöö-
nõuete revolutsiooni ja koltsaalsete riikide
vabadustükeneuse kaatsi hävitamine, on üks
peamisi Pan-Euroopa ülesanded." ¹² Euroopa
föderatsioon vajab endas üksmeelt mille
kapitalistlike riikide arstsojale NSV Liidu
vaste. Samal ajal lootsid Prantsusmaa
imperialistid krahustada oma ilenõormu
Euroopas Inglismaa arug Ameerika lähend-
miste positsioonide nõrgenemise arvel.¹³

Kuid Briandi idee oli ehtatud liivale.
Väikese Antandi riikide, s.o. Tšehhoslovakkia,
Rumeenia, Jugoslaavia esindajate konverents
1930. aasta juunis kütis Briandi intsaatõri-
maks, kuid need maad ei tõnuud ilma
Euroopa poliitilises maailmas, saanuti nagu Poolaga.

¹⁰ Топуцов, стр. 62-63.

¹¹ Темнов, Буджарский, стр. 105.

¹² Топуцов, стр. 63.

¹³ Мемория геноцида, стр. 530.

devastane plaan oli lõbi ruumunud.

Kapitalistlike riikide majandust tabas 1929. aastal kriis. 1930. aasta novembris algas majanduslik kriis ka Prantsusmaal. Ühe suurema panga pankrotstunnetega, millele järgnes veel muu pankade murr. Prantsusmaal algas kriis sellepärast hiljem, et hilines see 1924. aasta stabilisatsiooni algus ning majandus aenus veel aastatel soodsates tingimustes, raskelt väljendus see sisetunde laenuvõimsus ja pangade stabilisatsioon. Prantsusmaal, eriuvalt tervetest Euroopa kapitalistlikest riikidest, saavutas majandus oma kõrgema taseme aetle 1929. a. vord 1930. aastal. Nõud näitajad Prantsusmaa tööstusliku tootangu rebaseuustamiseks:

1913a. -	100% ¹⁷
1929 -	139,5
1930 -	140
1931 -	124
1932 -	96
1933 -	107
1934 -	99

1930. aastate algul asusid Prantsusmaa riigisuge-

173. P. Гинзбург. Французская экономика накануне Мюнхена, М 1964, сир. 20.

lased, kes otsustasid kriisist väljapääsu, suhete
parandamiseks NSV Liiduga. Prantsusmaalanti
1960. aastate alguses väga Prantsusmaa võts-
musestunni¹⁸ ennesõjaajast dokumentid.
Need dokumentid võimaldavad täielikult
valgustada motive, millest lähtusid Prantsusmaa
sõjategevused, kui nad 1931. aasta aprillis,
läbi vaadanud Poincaré ja Tardieu nõuogu-
vastase kriisi, astusid poliitiliste ja kauba-
duslike läbirääkimiste teel Nõuogu Liiduga.
Nüüdseks põhjused sundisid Prantsusmaa valit-
seda aruandele muutama oma välispoliitilist
kriisi. Esiteks oli Prantsusmaa julgeoleku ohu-
sena jätkuvandunud Saksamaale olid põhjus-
tanud Prantsusmaa lütlaste - Väikese Antandi
rükkide - usukaotuse oma võimude lütlases,
ning Prantsusmaa oligi kollektiivisiseisundis.¹⁹
30. aastate algul ei ka ilusena muutuv
Saksa militarismi taassund kutsus Prantsus-
maa ja ta lütlaste hulgas esile tõrse
õruse. Peaühiste E. Herriot sõles vestluses
Inglismaa peaministri MacDonaldiga ning vastavastusega

¹⁸ 10. B. Борисов. Франко-селемские сессии и их значение
второй мировой войны в свете новых документов
из архивов, "Восточное дело", 1970, № 1, стр. 57.

¹⁹ 4.3. Манфред. К истории Франко-селемского договора
о взаимной помощи 1935 г., "Французский еженедельник",
№ 1962, стр. 460.

3. detsembril 1932. aastal: „Lansamaa diplomaatia tahab võrdset õigust nõudmise siel all saavutada Versailles' lepingu revidiirist.“
Kerret las: „võrdset õigust all mõrstat Lansamaa oma meeleilvastumist.“²⁰

Teisaks – majanduskriis. Kriis algas küll hiljem, kuid võttis euti pikaldased ja teravad vormid.

Kolmandaks – Nõunogude Liidu võimsuse pidev kasv. Kriisi ajal, mis haaras kogu kapitalistliku maailma, oli NSV Liit maailmas ainuke maa, kelle majandus arenes tõusu-joones.

Prantsusmaa välisministeeriumi peasekretär külastas 24. aprillil 1931. aastal Nõunogude Liidu saadikut Pariisis Dorgalevskit ja tegi talle ettepaneku sõlmida kahe maa vahel riitkallaleiungi- ning kaubanduskokkulepe. Kuigi Prantsusmaal arüigiti: „mõistid tulevad ja lõkivad, peasekretär jääb“ on selge, et nüüguise pööre Prantsusmaa välispoliitikas – riitradior lõhenemiseks NSV Liiduga, ei oland peasekretäri loomung, vaid Briandi, välisministri, käsu täitmine.²¹

²⁰ Топуков... „Вопросы экономики“, 1970-е, №1, стр. 57.

²¹ Мангофф... „Французский экономик 1961“, стр. 461-463.

Kaks maa vahelised lähiväärkused algasid 1931. aasta mais. Dunyngurastani seadus NSVLi suhtes kaotati 16. juulil 1932. aastal, mujal algasid ka majanduslised lähiväärkused iseeni poliitilisele lähiväärkusele.

Prantusmaa tööstusriigikondade häälendamisel „L'Usteri“ oli 1931. aastal väidetud, et kaubanduse areng NSVLi ja Prantusmaa vahel enam enamajagelist tähtsust prantuse tööstusele.²² Välisminister Brand lõi oma pärast 1932. a.

parlamentarismis; lähiväärkused lõpetas lihvot raskus.²³ Mosva saadik Parisis Dogaletski kirjutas

13. septembril 1932. aastal: „Lhvot jüüab väga võluda meiega panti, sest ta tahab sellega tulevaselt Prantusmaa vabalt võtta ära võimalus sõbraks saamaaga nõuagudustasel baasil.“²⁴

Liitendallaleuugipant kirjutati alla Lhvot ja Dogaletski poolt 29. novembril 1932. aastal. ja ratifitseeriti 18. mail 1933. aastal.²⁵ Panti andasid

kõrgelt Prantusmaa poliitradikalsed. Välisministerruumis

²² Мануфред... Французский енеролизм 1961; стр. 462-463.

²³ Тенров, Влагумиров, стр. 105.

²⁴ Борота советской дипломатии за роуисание наана о международном мире СССР и Франции. Документ, „Международная жизнь“, 1969 г., №3, стр. 158; из выступления Временного Поверенного в Делах СССР во Франции. в Народный Комиссаров Иностранных дел СССР, „Международная жизнь“, 1969 г., №3, стр. 158.

²⁵ Тенров, Влагумиров, стр. 105.

saadeldud arjas Prantsusmaa jaanuaristole sõnu
 lugeda: "Kui neutraalsed Saksamaaga ei saa
 enam muutuda meie kahjuks Prantsusmaa - Saksamaa
 konfliktis korral. Saksamaa efektiivseks toetamiseks,
 kuna see tähendab analoogiliste kohustuste
 rikkumist Prantsusmaa suhtes." ja et "Prantsus-
 maa - Nõunoguude Liidu leping, ühenduses Poola -
 -Nõunoguude Liidu lepinguga (25. juulist 1932. a.),
 arjab kaasa Saksamaa illusioonide kõrvaldamise-
 le ühenduses Versailles' kokkuleppe ümberlüümisega
 Moskva akti." Gant, nagu arvati Prantsusmaal,
 parandab Poola rahvusvahelist olukorda ja
 samas reingindab ka meie tsirkum (st Prantsus)
 vastutust oma tütlaste ees." Prantsusmaa valitus
 ja diplomaadid kindasid mitteraallaluse lepingu-
 gut kui esimest kahepoolset poliitilist akti, mis
 sidus NSR Liidu ühe Rahvaste Liidu juhtiva
 liikmega.²⁶ Tõllaugne vastuvõtmist Paul-Boncour
 ütles: "Tõha sellele pausile, Prantsusmaa posit-
 sioon tugines kogu maailmas."²⁷ Seda aga
 Prantsusmaa valitus taotlusel.

Prantsusmaal võjantud välisministeeriumi
 koosseisundad näitavad kahe tendentsi - nõunoguude-
 õbraliku ja saasameelse suuna võitlust sel perioodil.²⁸

26. Бонкур. "Вопросы учения", 1970, N 1, стр. 58-59.

27. Бонкур. "Французский учения 1961", стр. 466.

28. Бонкур. "Вопросы учения", 1970, N 1, стр. 59.

Kuid uus olukorras, mis kujunes pärast
 Prantsusmaa-NSV Liidu vahelise riitumatastungi-
 panti sõlmumist, teigi niusugused antiised
 Prantsusmaa-Saksamaa kokkuleppe pooldajad,
 nagu näiteks sõjaväeristi Saladri, ilmutasid
 reile mitte-omast püüet poliitiliste ja sõjaliste
 kontseptside loomisele NSV Liiduga. 1933. aasta
 suvel määrati Pariisi ja Moskvasse sõjalised
 atasud. NSV Liitu külastasid 1933. a. suvel
 juurdeväeristi E. Linnat' ja õhuväealaste müraste
 J. Cot. Pärast koju tagasi saabumist, kirjutas
 J. Cot Saladri'ile, et ta hindab äärmiselt
 oma sõitu Moskvasse nii ilolises poliitilises
 mõttes kui ka lennukitööstuse pundeatavate
 küsimustes. Cot'eesmäna sermis lennukitööstu-
 sle kui „ehi esmajärgulise rahvusliku
 kahtet tagavale osale“, võimaluste andures,
 mis käesid tal küsist vägeda ilma
 parandamatute kahjudeta.²⁹ Oma tootmispotent-
 saali sätitanerises vajas lennukitööstus välti-
 tuugu ja NSV Liit võis omandada suure osa
 tema toodangust. Samal ajal andis Nõukogude
 Liit Prantsusmaale naftat. Arvestades aet-
 nend asjaolusid, teigi P. Cot omapärase

²⁹ Тоорусов... „Вопросы экономики“, 1970г., №1, стр. 60.

"kompensatsioonide süsteemi" ettepanemu. Nõuogude pool
saab Grantusmaalt lennukorvaid, kuid arved
tub Grantuse rügasutustega, kes ostavad nõu-
kogude naftat. Grantusmaa saadab NSR Liidu-
lehes: Grantusmaa tekitab oma majandusele
suuri kahju, kui ta ajas nurja kaubandus-
laid lõivavõrkurised NSR Liiduga, ning et
seda ekslikku poliitikat oleks aeg aegamisi
parandada.³⁰

Kuid kõrvuti nõuogude sobialuse suunaga
oleb olemas ka talu vaenuvaid rühmestused,
kes taotlevad Grantusmaa traditsioonide,
läänuikidega kokkuleppe saavutamise poliiti-
kat. Sellist kiigest panevad materjali Grantus-
maa välismajandustele ja uude dokumendid
nõu pakti - Inglismaa, Itaalia, Prantsusmaa,
Grantusmaa - ettevalmistamiseks notud materjalid.³¹

Pakti idee kuulub Mussolini. Tema ettepanu
seisneb selles, et Inglismaa, Grantusmaa, Itaalia ja
Prantsusmaa sõltuvad koostöö ja rahulepingu
koostöös kelloge ja teiste sõjavastaste lepingutega.
Itaalia valitsuse juht Mussolini soovib selle
punkt nägema ette rahulepingute lõpvaatamise naduse

³⁰ Топуев. "Вопросы экономики", 1970 г., № 1, стр. 60
³¹ Там же.

lehtestamiseks. Kolmas ettepanemine projektis nõudis
 Jaasamaale võrdselt õiguste andmist nelvastu-
 miseks.³² Nõuti ka vabadusalaste keermuste
 lõbvaatamist nelja ühgi esindajate poolt.³³

Prantusmaa nõustus 1932. aasta detsembris
 andma Jaasamaale võrdsed õigused nelvas-
 tumiseks. Nelja pant kirjutati alla Roomas,
 15. juulil 1933. aastal; keeld ei ratifitseeritud.
 Yllus oli osaltelt "süüdi" Prantusmaa, sest
 ta lütlased olid vastu nelja pantile. Tõukhes-
 loakkaia välisministri Benis teatas, et
 Prantusmaa asemel ta ei tükkanis tagasi
 mitte aruelt "nelja diavtoriumi" loomise
 ettepanemud vaid ka igasugused lõbivõis-
 mised võgaspool Rahvast Liitu.³⁴ Poola valitus
 oli saanud vastu nelja panti sõlmevõrselle.
 Poola luges, et panti allakirjutamine tooks endaga
 kaasa Euroopa territoriaalse status-quo
 lõbvaatamise "kõrgi ohtudega, mis sellest
 tekivad võrsed". Nelja pant, nagu märgiti
 21. aprilli 1933. aasta Poola valituse noodis

³² В. С. Тарновский. Из истории переговоров советско-польских
 коро наима обзависимой помощи 1932., "Французская эмиссия 1963",
 № 1964, стр. 178.

³³ Устав гвардии III, стр. 585.

³⁴ Тарновский. "Вопросы истории", 1970 г., № 1, стр. 60.

Grantusmaa kaitsuseli, taustaus Grantusmaa-
 -Joola kokkuleppe elluviimist, muudatus
 poliitikat rajadul nehtvate rahvusvahel-
 liste Euroopa stabiilsust garantuuvate
 lepingute rangle kinnipidamiseks; nelja pant
 ei vastanud ka Rahvaste Liidu põhimäärus-
 le. Pant ei kritiseerinud mitte ainult Grantus-
 maa liitlased; Ta leidis tõest vastupanu
 ka Grantusmaa mõnede juhtivate diplo-
 maatide poolt, nagu selgub välisministeri-
 nost saadatud arvast välisministri 18. märtsil
 1933. aastal: „mis kokkulepe rüb Grantus-
 maa liitlaste siistenei lagunemisele, Grantus-
 maa „traaktuonilise poliitika“ (st. väikeste
 Euroopa maade etendamine) pumustamiseks,
 kompromiitirib „Euroopa liidu ideed.“ See
 kokkulepe, mis on sunnitud Grantusmaa
 ja Poola ning Väikise Antandi riikide vastu,
 rüb vastastikeste lepingute reviduursuse.
 Pant annaus Rahvaste Liidule fataalse
 löögi, jätans Grantusmaa ilma võimalusest
 elvest otsest lähenevusest Saksamaaga. Grantusmaa
 isundapate oleuid, nelja riigi juhtivates organi-
 tes olens ebavõrdus, kuna itaallased ja saksalased
 Inglisele toetusel moodustasid enamuse.“¹³⁵ Lisati-
 vil, et, Rahvaste Liidu Nõunogu asemel teatas

¹³⁵ Топуков... „Вопросы ученому“, 1970 г., №1, стр. 67.

paudiselt uus „Pika lüü“, Euroopa draamasõnum.“
 Kiija autord viitasid uue neljapantsi sõjaväe-
 vastasele sõjale. rong sooritasid. ilmutada
 venemaaga suhetes ettevaatlikust, kes võib nelja
 pantsi võtta ohtu endale.“ Grantusmaa saadeti
 NSV Liidu kirjutas rätselester Paul-Boncourti
 2. juunil 1933. aastal: „taotleles nelja pantsi
 sõjaväest, tahavad taadla rätselester aruannud
 taasamaa tähtsuse Austrialt kõrvale
 juhtida. ja suunata „sõjala dinamit“
 Goola, Maratna, Baltiiniide vastu, iildse
 kirjeldesse.“³⁶ Saadeti märks, et „võib taadla-sõjala-
 konkurents“ oleks kahuvõrdelt ohtlik NSV Liidule.
 tekkis „NSV Liidu territoriumi „arputseerimise“ oht“
 ja „NSV Liidule. Läänest juundepääsu sulgemine
 meredile“. Taadla „kes püüdis Balkani ekspansiooni
 teostamist; on loonud ohtu NSV Liidu lõuna-
 poolsete meredele ja järgijatele.“³⁷

Ülaltoodud faktid tunnistavad, et nelja riigi
 vahelise pantsi juamine esmaseks sarnas NSV Liidu
 isoleerimise rahvusvahelisel arendel rong taale
 võimusa imperialistlike võimude bloki vastuseadmisel.
 Seda tunnistavad paljud prantuse riigi-
 tegelased. P. Reynaud kirjutas alla: „Võimust,

³⁶ Бонкур... „Вопросы учения“, 1970 г., №1, стр. 61.
³⁷ Тамас.

mis on võimalik hajutada Nõunogude riigi
valdamatust, hakanat Euroopa probleemide
reguleerimise ilmsel temata." Lindral gamelin
märgis oma muuandas nelja punkti nõunogude-
vastast suunistust, mis andis aluse arvata, et
„meie (st. Prantsusmaa poliitikaalased) ala-
hindame Venemaad ning Saksamaali antause
vabad käed idas“³²

Nõunogude valitus ja diplomaadid mõistid,
kelle vastu see pant muundatud oli. Prantsusmaa
saadik Moskvas teatas oma lühikeses. 11. aprillil
1933. aastal, et M. Litornov ei vajanud rahu-
tust, mille oli esle kehtunud nelja punkti
projekt, kuna see oli praktiliselt võimelne
riima Euroopa disuniteerimise loomisele,
kust NGR Lüt olks välja jäetud. Litornov
 ütles: „Kõik, mis tehakse ilma meiega, tugitub
ainult meie vastu“³³

Uus väliskeskkond Barthou mõistis Saksa-
maali jaühanduste katastroofilist iseloomu.
Ta astus välja nelja punkti vastu ja ütles
Saksamaa nõudmist „võrdsele õigustele“ sel-
vastumises. Osa riigas rahvusvahelise desarmamisi-

³²Топулов... „Вопросы истории“, 1970г., №1, стр. 61.

³³Т. Топулов... „Вопросы истории“, 1970г., №1, стр. 62.

konverentsi juhataja teatas Berthou 10. veebruaril 1934. aastal: „Prantsusmaa praegustes tingimustes ei tohi nõustuda ja ei nõustu enam Saksamaaga „õrdsed õigusi“ ulvastusele.“ Suurens seindmises Prantsusmaa välispoliitikas sel perioodil oli valituse noot 17. aprillil 1934. aastal Inglismaa valitsusele vastuses tema ettepanemule 29. jaanuarist samal aastal, — legaliseerida Saksamaa sõlajate ulvastamine, lubades talles 250-300 tuhande mehelise arme loomise, kuna vastutasuks oli Saksamaa lubanud tagasi pöörduda Rahvaste Liitu (lahkus 19. okt 1933. a.), et aidata organiseerida rahu Euroopas. Prantsusmaa valitus oma noodi teatas, et Prantsusmaa keeldub Saksamaa ulvastuse sanktsioneerimisest, ehesõnaga Prantsusmaa valitus keeldub edasistest kulissidetagustest läbirääkimistest Inglismaa, Saksamaa ja Haagi desarmeerimisküsimustes, tugeldumist aga Saksamaa ulvastumisküsimuses.⁴⁰ Noodi öeldi veel: „Kokkuleppe sõlmimise näeks ette Saksamaa tagasi-pöördumist Liitu. Kuid Saksamaa käitumine ei lase ootada, et tal oleks vähimgi soovitus sinna kunagi tagasi pöörduda. Mendel tingimustel

Fransobennü. Французская европеизация 1903, вып. 178, 183; Мадье, вып. 211.

ei jää Prantsusmaa valitsusel muud väljapääsu
kui naiseira poliitika lõbuvõime oma maa
julgeoleku kaitsmises isikliku vahenditega.⁴¹
Selle noodi kütsid kaasa Prantsuse valitus,
krahvalstaap, samuti lütlased Tšehhoslovakkia
ja Rumeenia. Sellele olid vastu Prantsusmaa
parempoolsed ringkonnad, kelle arvates see
noot nõrgestas Prantsusmaa julgeolekut ning
jättis ta ilma Inglismaa toetusest.⁴²

Kesd Bardhou ei taganemist oma
otusest. Vestluses Inglise sadrauga ta ütles:
„Ma tean väga hästi, et see noot valmis-
tab pettumuse Inglisele, kuid kui
valituse liikmete hulgas on kuus endist
sindstrite nõuukoogu ismeist, kelledest viis
on elanud ka võltsministrid, siis nüsegune
valitus teab, mida ta teeb, võib loota,
et ta võlgendab Prantsusmaa rahva
üksmeelset soovi.“⁴²

Prantsuse valitus 17. aprilli 1934. a. noot,
oli katsi lõpetada Prantsuse poliitika eristamine
poliitika ja kindlustada oma maa julgeoleku
ning tulevik.⁴³

⁴¹ Боноровский... Французский мемуаризм 1963, вып. 184;
Труды, вып. 214.

⁴² Труды, вып. 215-216.

⁴³ Боноровский... Французский мемуаризм 1963, вып. 185.

Prantsusmaa välispoliitika 1934-1935 aastal.
Prantsusmaa - NSV Liidu vastastikuse
abistamise pakti sõlmimine

Küsi tulemusena kujunes Prantsus-
maa olukord sama raskeks kui teistes
küürit haavatud maades. Toodang langis
kõigis tööstusharudes. Eriti rängalt haaras
küis ekspordiks tootva tööstuse. Näiteks
moodustas siiditootmine 1934. aastal ainult
44% 1913. aasta tasemest. Küis lamas
kogu raskusega töötajate klassi¹ õlgadel. Oht, mis
ähvardas töölisi, suurenes iga päevaga,
praktung töölisele jätkus.²

Prantsusmaa parempoolsed ringkonnad
nõudsid parlamentlike korra ümberahita-
mist, tugiva võimu - finatoligarkhia avaliku
võimu vastu. Reaktsioonilised ringkonnad

¹ J. c. Тихонова. Французская дипломатия накануне
Мюнхена, М 1964, стр. 20.

² Ж. Дюкло, Избранные произведения, т. I, М 1959, стр. 71.

heidsid, et selles suhtes on Graatusmaa oma naabritest maha jäänud. Üha peaktungivamalt rõlaid hääled, mis nõudsid autoritaarset riiki, üha aktiivsemalt hakkasid teigutsema fasisitlikud ja profafaisitlikud organisatsioonid, ringkonnad. Graatusmaal moodustati õige aritmed fasisitlikud organisatsioonid - "Tulitritid", "Kuurungarütikid", "Graatusmaa Põõruse Liiga", "Fatisootlari Liit", "Fatisootlari Noored", "Graatusmaa solidaaritus",³ "Frankistid"⁴ jne. Fasisitlikud organisatsioonid loodi kaheviimendatel aastatel ning need fantsuristid Graatusmaa kõige rikkamad ja reaktsionilisemad ringkonnad.

Majanduskriis 30. aastatel kütus esite klassitõitluse äärmise tervarmemise, tõi kaasa sügava poliitilise kriisi ja ka fatisitlikku kassu.

"Me ruttame fatisiti pooli. See liikumine tuleb tõpetada ja, seda fakti, et Graatusmaal pole oma hitlerit, ei saa heigida fatisiti jõuetuse tunnuseks. Me peame tõistama oma otust võidelda fatisitlikku vastu, mõistatundes selleks kõik larad töötajate massid."⁵

Et õigesti mõista järgnevat sündmust Graatusmaal tuleb rõõkida ka Raasamaast.

³ Beroyesba, cap. 21.

⁴ H. Thors, Rahvapsong, Tallinn 1957, l. 66.

⁵ Drokro, cap. 88.

Diktatuuri esimestel aastatel säilitati Saksamaal lääneriikidega rahuliku kokkuleppe võimaluse näilisus. Prantsusmaa ning Inglismaa toetasid Saksamaa võimude poliitikat, lootes suunata Saksamaa ainult ja ainult Nõukogude Liidu vastu. Saksamaa tegigi küresid ettevalmistusi sõjaks.

Natside võimuletulekuga antiirennid ja sõjalised jõud Prantsusmaal.

Reaktsioonilised ja sõjalised ringkonnad otsustasid kasutada Stavisky lugu-suurt finantshäda, kuhu oli segatud ka parlamendiliikmeid - võimuharamiseks. 6. veebruaril 1934. aastal, ründasid natsid Bourbooni lossi. See sündmus innustas tööliste ühendamisele.⁸ Tööliste kommunistliku partei juhtimisel ei jäänud pealtvaatajateks.

Prantsusmaa KP juhtivate liikmete organisatsioon töö tulemusena, vormus 9. veebruaril 1934. a. Pariisi demonstratsioon.⁹ Pariisi tuli tänavatäie üle 50 tuhande tööliste loomingu, "Kõrgjale nõukogud!", "Maha fašism!" all. Põnu kommunistide poolt ülesnäidatud raskustele, lõppes ka 12. veebruaril võitluse edukalt, ning vormus rahva jõudude otsustav ühendühendumine.¹⁰

⁸ Thorez. Rahvapölg, lk. 66.

⁹ Дроко, с. 30.

¹⁰ Thorez. Rahvapölg, lk. 67; L. Kymusea, B. Karkova. Коммунизм в Париже в борьбе за народную власть, М 1961, с. 29.

Võidu saavutamiseks fasismi üle oli vaja ühis-
rindesse tõmmata ka kõik keskklassid, kroonles-
tada kokkeliippe ellurünnist tervel Prantsusmaal.¹⁶

Prantsuse rahva pidi see tee võidule viima.

Rahvarinde lõplik vormunimine toimus 1935-1936.
aastail. Fasism oli Prantsusmaal sunnitud
taganema, sest kommunistlik partei tegi kõik
rahva ühendamiseks demokraatiline vabaduste
kaitsmise lipu alla.¹⁷

Küllused olid Prantsusmaa poliitika peapõhjad
1934. aastal. Sisepoliitilistes sehetes oli teuda maastu-
küüsi tagajärgi. Kuuld, kui Saksamaal astas see
kaasa ultranatsionaalselt, äärmiselt parempoolsele
natslikule partei võimuletulekule, siis Prantsusmaal
liat aset hoopis vastupidine nähe. Küllalt stabiilsel
Gornau' epohhi asendas nitta diktatuur vaid
nõrgem parlamentaarne võim. Galjud kabinetid,
mis üksteist asendasid pärast 1932. a. valimisi, püüd-
sid küüsi pehmendada deflatsioonipoliitika, kuid
se keetus ainult esile rahvamasside rahulolematuse.
Välispoliitilises olukorras tekkisid põlvad seoses Hitleri
võimuletulekuga, mille ekspansionistlikud püüded olid
üldteada.¹⁸ 1933. a. 14. oktoobril lahkus Saksa-
maa Rahvaste Liidest rong desarmeerimiskomisjonist.¹⁹

¹⁶ Дюкло, стр. 97-99.

¹⁷ Дюкло, стр. 125.

¹⁸ М. Б. Дрозде, Лун Барму и Франко-Советское сотрудничество
в 1934 г., "Французский ежегодник 1961", М 1962, стр. 444.

¹⁹ В. И. Давыдов, Секретные документы центрального
командования о подготовке второй мировой войны
1933-1939 гг., "Новая и советская история", 1969 г. 4., стр. 112.

Lõpuks oli Goola, keda seni peeti Prantsusmaa kind-
laks liitlaseks, sõlmima 25. jaanuaril 1934. aastal
mittetallalitungi panti Saasamaaga. Prantsusmaal
mõisteti, et see pant toob endaga kaasa Goola rät-
poliitilise kursi muutumise.²⁰ Prantsuse teadlane
Duroselle arvab, et suarva ohu rältimiseks
määras Prantsusmaa president - 9. veebruaril 1934. a.²¹ -
rätiministriks Louis Barthou. Barthou oli solidne
ja otustava inimese ning realisti teenitud kuul-
sus. Võrreldes oma eelkaiga J. Paul-Boncouriga,
olid tema vaated traditsioonilisemad; ta oli teinud
kui kindel opositsionäär Gorceau'le ning nõudis,
et Saasamaa täidaks kõik talle konvulpetiga
pandud kohustused.²² Barthou kuulus põlvkonda,
kes suhtus Saasamaasse suure umbusaldusega,
sellest tuli ka ta kiiru suhtumine Briandi
kapitanipoliitika. Uue rätiministri eripära
seenes selles, et vaatamata oma silmaähta-
vatile sinipaatsatule parempoolsete hulgas, valis
ta realstina tse te - nimelt lähenevise ja regi-
litud Nõunogudemaga. Barthou, vundunud
ning antiirgel antikommunistil, kuid seltsel pati-
oodil, lähenevise solididule, oli kritiseerimiseks
Nõunogudemaa rõnusus, aga tema kovasse suhtus usaldamatusega.²³

²⁰ Дюрозе. "Французский ежегодник 1961", стр. 444.

²¹ Е. С. Телочневский. Из истории подготовки советско-француз-
ского пакта о взаимной помощи 1935 г., "Французский
ежегодник 1963", № 1964, стр. 176.

²² Дюрозе. "Французский ежегодник 1961", стр. 444.

²³ Тамар, с. 446.

Barthou mõistis NSR Lõidu tahtust Euroopas, ühe
restluse ajal ta ütles: "Nõunoguude vabariigil on
kõige tugevam lennukäsi maailmas, kas me tõesti
ei ole huvitatud sellest, et see lennukäsi poleks
suunatud meie vastu." ²⁴

Nõunoguude professor Manfredi arvates Nõunogud-
-Prantsuse läbivaõnnerid, mis lõppevad vastastikkuse
abistamise panti vastuvõtmisega, on midagi suuremat
alust kui ühe, kahe või rohkema terve mõistusega
inimese tahe. Vastastikkuse abistamise pant tekitab
ajaloolisest naduspärasusest, mis sündis Prantsusmaa
võimvaid ühiskondlikke ja poliitilisi ringkondi
läbi vaatama oma poliitikat NSR Lõidu suhtes. ²⁵

Kuid peale naduspärasuse on siiski vaja
ka inimesi, kes annavad endale täpselt aru olu-
korrast, ning mõistavad oma kodumaa vajadusi.
Maurice Thorez, Prantsusmaa Kommunistliku Partei
president kirjutab: "Muidugi ei toonud prant-
suse kodanluse esindajad Kremlisse nende õnne
tundeid demokraatia vastu ja nende vaimustus
sotsialismist. Nõdoku uuesti üleskernimine Prant-
suse poelt sündis neid pöörduma traditsiooni-
lõule Prantsusmaa poliitika, mis on tingitud man-
gograafilisest asendist, olematulest ja poliitilisest konast." ²⁶

²⁴ Дюрожен... "Французский ежегодник 1961", стр. 449.

²⁵ А. Ж. Манфред. К истории Франко-советских отношений с высылкой
коммюнике 1935 г., "Французский ежегодник 1961", № 1962, стр. 460.

²⁶ М. Торец. Рабочая партия, с. 99.

N. Thon, esinedes 26. juunil 1934. aastal Pariisis, ütles, et prantsuse uodanlus jääb NSRD-lide raudlaseks, kuid kufunenud rahusvaheline olukord sunnib teda muutma oma poliitilist kuressi.²⁷ Tšehhoslovakkia valitsusest Benis kirjutas: "Prantsusmaal ei tule siis iga konflikt korral kaasamaaga ilmuda ake arbitri - Inglismaa ja Itaalia ette, kes tõnuavad ta alati kompromissile."²⁸

Prantsusmaa valitsusest Barthou ei alusta- nud oma tegevust teijalt uohalt. Eksistents ja NSRD-lide-Prantsusmaa vahel sõlmitud mittekallatangi pant, kui Prantsusmaa valitus pöördus NSRD-lide valituse poole ettepanemuga täiendada juba almasellrat panti vastastikuise abistamise kuu- lpeega. NSRD-lit, kes mõistis, et faistliku diktatuuri rahvastanusega kaasamaal ei oleks sõjakoht mitte ainult nõuogudemad oard ka leri Euroopa mard, nõustus Prantsusmaa ettepanemuga. Kuid NSRD-lit tegi ehi tänu- duse - soovitab sõluda ugronaalne Ida Euroopa vastas- tikuise karte pant agussori vastu. Ka Prantsusmaa nõustus niusugust uuaulepet vastu võtma.²⁹ Rahpealehel aastal eldi geruuehtadel, et Prantsusmaal, et an. Idapanti auto- ritus on prantslased, kuid nüüd on kindel, et see ei Venemaaide.³⁰

²⁷ Теноробский... "Французский европеизм 1963", стр. 177.

²⁸ Тамар, кн. 177.

²⁹ Борда СССР за коммунистическую дисциплину в Европе 1933-1935 годах. Доклад, "Кембриджский журнал", 1963 г., № 6, стр. 149.

³⁰ И. Теноробский, Французская дипломатия, стр. 18.

В.Т. Покровский. Изучение истории о борьбе СССР за коммунистическую дисциплину в 1933-1935 гг., "Вестник СССР", 1965 г., № 4, стр. 191.

СССР. Кембриджский журнал, 1963 г., № 6, стр. 149.

Barthou, Gaul-Boncour, Herriot nägid vastastikuse abistamise panti peamiselt tragimust Prantsusmaa julgoleku kindlustamiseks hitlerliku Saksamaa ees. Herriot pidas NSV-Liitu ainukeses maaks, kes on võimeline looma Euroopas tervet rünnet Saksamaa vastu. Seda vaatekohta jagasid paljud Prantsusmaa väljapaistvad diplomaadid, ühisnõunadeglased, mitmesuguste parteide esindajad.³¹ Oli ju Hitler juba 1925. a. kirjutanud „Mein Kampfis“: „on ju vaja, et lõpuks ole saadaks järgmisest jaunist: saada rahva sunnivaenlaseks, halastamatuks vaenlaseks oli ja jääb Prantsusmaa...“³²

Agressiooni vastu suunatud vastastikuse abistamise panti sõlmimiseks peetavate lähiväärniste algust võib öia 1933aasta outoobris, kui Saksamaa lahkus Rahvaste Liidust ja disarmeerimiskongressilt. Tsappec - üks kõige rõukogudevaenulikemalt meelstatud ajakirjanuragi hovitara mõnuuse. Kõige uaktööndlikena ajalehe „Le Matin“ rengudel ta kirjutas: „Saksamaa ulrastumine sundis antikommunistlikult meelstatud Euroopa valitust mulde sulutama Venemaa elmasolu.“³³

³¹ A. Kapovskiy. Obe meugerevne v paglumne onnoyexniy kumgy CCCP u Prantsui, „Sobor u Soboiyay istoriya“, 1966 n., 5, emp. 18.

³² Thorez. Rahvaporg, lk. 100.

³³ Bironovskiy... „Prantsuzskiy emirogum 1963“, emp. 189.

Paul-Boncour - de laigue vätšerništ arjutas
 nemuandis: "14. detsembril 1933. aastal selgus
 tõbralt, et Saasama ei karatsi arestada
 rahulepingud. Sellepärast unis ees arstus,
 kas pole võimalik saavutada lepingut Venemaaga
 täielikus Prantsusmaal juba olemasoleva-
 tile konnulepetele Väikese Antandi süüde
 Rumeenia, Tšehhoslovania, jugoslaavia
 ning konnulepetele Poolaga. Oli aruelt üks
 moodus selle saavutamiseks: NSR Liit
 Rahvaste Liitu.³⁴ 31. detsembril 1933. aastal
 Paul-Boncour, kesdes NSR Liidu vätšasfide
 rahvaarstis ja Liitnõuaga, tõstas arstuse
 NSR Liidu ja Prantsusmaa lihest kooslõust
 Saasama vastu rimase ettevalatiste uonal
 sõjaks. Pul nimetas Paul-Boncour võimaliku
 vastastiku arstuse panti.³⁵ Prantsusmaa
 vätšerništ arendadis oma iderd, eitis NSR Liidu
 saadrale 19. novembril, et Saasama lahkumise
 Rahvaste Liidust ja desarmimiskonverentsilt, on
 konnulepetele "väljapääsmatu olukord", kuna
 Haala ja Inglismaa nõuavad Prantsusmaalt jätkandust
 Saasamaale; ainekeseks väljapääsmeks eitis NSR Liidu astumise

³⁴ "Kommunisti ajakiri", 1963 r., № 6, lk. 157.

³⁵ Saas, lk. 157.

Rahvaste Liite.³⁶ Paul-Boncour ütles novembris lõpul, et ta ei "Saksamaaga otsest läbirääkimiste vaevalane, saanuti nagu talu järulandusest meelangu; Inglismaa ja Itaalia võivad tõesti tungata Prantsusmaa Saksamaa ulvastumise sunnustamise tule."³⁷ Ta lisas, et Prantsusmaal ei oleks mitte ühel sissekohal Saksamaa suhtes; olivat neid, kes nõudavad nõnnulepet Saksamaaga, eriti mõjunatist poliitilistes ja kaubandusliku - tööstuslikes suhetes. Aruandeks võimaluseks teha lõpp nende aruandade segevusele oli Paul-Boncour aruandes kindla välispoliitilise programmi määratõotamine: "Saksamaa suhtes ei ole Prantsusmaal olla kaua lihtalt lihtaval positsioonil. See peendub selles, et Prantsusmaa on võimeline loostama positiivset poliitikat tugiva laupäevi loomusega Saksamaa vastu, siis rahustaks see prantsuse ühiskondliku aruandest aru võtaks kõige ulvad need, kes nõudavad nõnnulepet Saksamaaga." Bayääriskis peetas ta vastastõuse aruandese lõppuht NSV Liiduga. Ta ei aga nõus peidama läbirääkimisi selja paustist asandiga puhul, mis sellele lõpetat ühise antant, Poola ja NSV Liit.³⁸

³⁶ "Leningradskaja pravda", 1963.2, N.6, stp. 151-152.

³⁷ "Leningradskaja pravda", 1963.2, N.6, stp. 152.

³⁸ Samas, st. 152.

Viollused sel teemal jätavad Prantsusmaa riis-
umise ja NSV Liidu Saadame vahel. Paul-Boncour
nõudis 1933 aasta detsembri algul, et NSV Liit
nõustuks eheaegselt Rahvaste Liitu astumisega
sõlmima ka vastastikuise abistamise pakti
Prantsusmaaga.

Jama aasta detsembri kuul teatati
NSV Liidu Vahvaste Rahvanõukogu saadikute ja
Euroopa kollektiivse julgoleku süsteemi loomise
kava, mis sisenes järgmises: 1. NSV Liit nõustub
Rahvaste Liitu astumisega. 2. NSV Liit ei varda
miski, et Rahvaste Liidu kaardides sõlmitakse
Saksamaa agressiooni kuul regimaleid
vastastikuise abistamise kokkuleppeid. 3. NSV Liit
on nõus, et Bulgaaria, Prantsusmaa, Tšehhoslovakkia,
Poola, Leedu, Läti, Eesti, Soome võtavad osa
kokkuleppe sõlmimisest; on nõus, et aruelt mõni
valloetud maadest võetakse paaliga, keid
ingimata peavad seda tegema Prantsusmaa
ja Poola. 4. Kõikvõimurid, tulevase konvent-
siooni kohustuste täpsustamiseks võivad alata,
mis Prantsusmaa, asja mõtlaator, esitab kokku-
leppu projekti. 5. Soltematult vastastikuise abis-
tamise paktist, kelles ettenähtud kohustustest
puavad kpinguosalised abistama igitist sõjalise agres-
siooni kuul diplomaatiliselt, moraalselt ja, mis võimalik,
ka materiaalselt.³⁹

³⁹ "Sungynapoguar mugue", 1963r., k. 6, emp. 152.

NSV Liidu saadik andis oma maa ettepanekud Paul-Bencourile eli 28. detsembril 1933. aastal. Prantsusmaa välisminister oli nõus ette valmistama vastastikuise abistamise pakti projekti. Kuid, NSV Liidu saatkonna kaadrite järgi, kahtles Paul-Bencour Belgia osavõtet, kes ilma Inglismaata ei minevat rüga pakti sõlmimiselt; kuid Paul-Bencouri arvates oli kõige tatsam NSV Liidu, Prantsusmaa ja Tšehhoslovakkia paktist osavõtt.⁴⁰

Prantsusmaa välisministri vastuses eriti vastastikuise materiaalse abistamise kohustuse vastu; sest, tema sõnade järgi, võis sõjamaterjalidega abistamine luua oletuse konfliktist osavõtu kohta.⁴¹

Projekti ettevalmistamine keenis; lõpiväärtimistele tuli rääkida, mis praktiliselt kehtis kuuni 1934. aprillini. Nõuogude saadik põhendas seda Prantsuse valitsemise ringkondades nõuogude meelsete ja sausa-mulsete vahel toimuva rõõlusega. Tõepoolest ajal, mil Paul-Bencour alustas lõpiväärtimist Nõuogude Venemaaga, alustasid mõned poliitruategelased lõpiväärtimist Itaalia ja Prantsusmaa vahel. NSV Liidu saatkonnast Pariisis teatati Moskvasse, et grupeeringud, kes tugituvad nõuuleppe saavutamiseks Itaalia ja Prantsusmaa vahel, mõistavad süüa, et seda võib saavutada ainult Itaalia ja Prantsusmaa vahelise tugevusvõitluse võimaldamisega. Idas.⁴²

⁴⁰ "Sovetskoye Voennoye Delo", 1963, n. 6, стр. 153.

⁴¹ Тамар, с. 153.

⁴² Тамар, с. 153.

1934. aasta veebruaris tuli Prantsusmaal võimule uus valit-
sus, professoride riiklond oli lüüa saanud. Uus Prant-
susmaa valitsus Louis Barthou teatas NSV Liidu
saadikule Janisile, et tema valitus on võitunud teha
jatkama läbirääkimisi NSV Liidu valitusega Paul-
Boncour'i poolt tehtud ettepanemite baasil. Mõne
päeva pärast teatas Prantsusmaa valitsus teinud
järele otsustuse Nõunogude saadikule, et NSV Liidul
lubastada Rahvaste Liitu, misdu saab sõlmida
amult konsultatiivse riig majandusliku koostu-
lepe kahe maa vahel.⁴³

Barthou otsustas koostuleppe saavutamiseks Ida
Euroopa maadega sõja tsüklist läbi nende pealin-
nad. Varssavisse saabus ta 21. aprillil 1934. aastal.
Barthou, vestluse Poola valituse juhtidega ütles: "Õstas-
järeleandamisest kasumale, enam ei tagane me sam-
mugi." Kuid Varssavi viimastamine ei andnud tulemusi.
Poola valitus hoidis kasumaa poole. Barthou veendus,
et Poola - kasumaa leping oli muutunud praegusest
nulliks Prantsusmaa - Poola lepingu.⁴⁴ Tundus ajasjaks
g. Talouis' järgi Barthou ussimusele, milline saab olema
Poola positsioon, kui Prantsusmaa sõlmib liidu Nõunogude-
maaga, Beck, Poola valitsus vastas: "mõn paistab venemaasse, siis
ma ei lisa veelalt epistat, et tsikomustada venemaa oastast osta."⁴⁵

⁴³ "L'Union soviétique", 1963, n. 6, sup. 154.

⁴⁴ "L'Union soviétique", 1963, n. 6, sup. 192.

⁴⁵ "L'Union soviétique", 1963, n. 6, sup. 227.

Prantusmaa välisministeeriumi pressikutsel kirj 28. aprillil 1934. aastal NSVLi dule ettepaneku kahe omavahelise lepingu sõlmimiseks: omameedi „Ida Locarno“ mitmepoolse ühervahelise panti NSVLi dule, Lääsmaale, Tšehhoslovakkia, Poola ning Baltimaade osavõttel, neid ilma Prantusmaata; ning kahepoolne, Prantusmaa - Nõunõuqude Liidu vaheline raskesõjase abistamise pant. Prantusmaa välisministeeriumi pressikutsel põhendas järgnevalt oma ettepaneku: 1. Poola ei taha ette võtta ilma Lääsmaata. Poola, kes on pidevalt Prantusmaale ette heitnud Ida Locarno peundumist, ei saa sellisel juhul uulduda osavõttust; samasugustel põhjustel ei saa keelduda ka Lääsmaast. 2. Ettepanek Lääsmaale, et ta ette võtaks lepingu, võtab tõrjumise väitumise, et Lääsmaad avaratsetakse „enku piirata“. 3. Prantusmaa ei pea oma liidulepinguid Poola ja Tšehhoslovakkiaaga lõpetama.⁴⁶

Välisminister Barthou teatas 1. mail 1934. a. NSVLi dule saadnale, et on tutvunud pressikutsel ettepanekuga, ning nõustub nendega. Barthou ütles: „Valitsus on võltanud uund pidama lõpiväärtust NSVLi dule, ja neid peetakse rangelt konfidentsiaalselt.“⁴⁷

⁴⁶ „Leningradskaja pravda“ muuzee, 1963, №6, enp. 155.

⁴⁷ Lamas, en. 155.

Prantusmaa poolt esitatud projektis olid sel-
järgmised muudatused võrreldes NSV Liidu ette-
panekuga: 1. Panti lülitati Lausemaa.

2. Panti jäi välja Prantusmaa, kes
pidi sõlmima NSV Liiduga eraldi lepingu.

3. Abiagressiooni ohvriks osutavad amult
rahetud naabrid.

Prantusmaa poolt välja toodud lepingu
projekt oli natuke keeruline, sest jaatiliselt
polnud aruandeks määratud mingid vastastiku-
selt kohustus: NSV Liidu ja Tšehhoslovakkia vahel
ehit poolt, ning Balti riiki ja Tšehhoslovakkia
vahel luse poolt.

NSV Liit tegi omalt poolt ettepanemu NSV Liidu
saadavale Pariisis "mitte osaleda vastu Lausemaa
saatule", kuid pidas soovitavaks "esialgse
plaani" taastamine saavutada is, äärmisel
juhul, muuta alustamine kohustuslikuks
kõigile panti + saatjale.⁴⁸ NSV Liidu välis-
asjade Rahvakomissariaat tegi ettepanemu valitus-
juhtide nõukohaks, kus pidid arutusele tule-
ma panti projekti puudutavad vordlusalased
kõrvaldused.

NSV Liidu esindaja ja Prantusmaa välisminister
Barthou nõukohale küün, 18. mail ja 4. juunil 1934.

⁴⁸"Известия о войне", 1963, № 6, стр. 155.

algus, et Grantusmaa ei taha abi osutada Balti-
riikidele. Täiendavalt anteluseid panti sisu-
eistele sisseostadale. Ida panti projekt lootati
lõplikuks võtta juba lõpus 1934. aastal, ning
esitati Inglismaa valitsusele kutsumiseks. Projekti
nähti ette kahe vastastikkuse abistamise panti sõlmimise,
mis pidid olema ühendatud. Ühelt poolt pidi sis-
silitama panti NSV Liidu, Saksamaa, Poola, Tšehhos-
lovakkia, Soome, Eesti, Läti, Leedu vahel, teiselt poolt
NSV Liidu ja Grantusmaa vahel. Projekt nägi ette
NSV Liidu asutuse Rahvaste Liitu. Plaaniteti, et:

1. NSV Liit võtab endale kohustused Grantusmaa
suhtes, mis tulenevad Locarno konvulppist, etse-
ku NSV Liit oleks alla kirjutanud selle konvul-
ppe ühesugustel tingimustel Itaalia ning Lein-
bitaaniga.

2. Grantusmaa võtab endale kohustused, mis
tulenevad Ida pantist, nagu ta oleks alla
kirjutanud paadile.⁴⁹

Lihtumise panti projektisse ei aga viinud
mendes maades, kes pidi sellele alla kirjutama.
Tšehhoslovakkia nõustis seda võtma vastastikkuse
abistamise lõpus ja sel juhul, kui Saksamaa
kuldub seda tingimast. Kuid Poola, ning eriti
Saksamaa suhtesid etpanemisele orenult.⁵⁰
Saksamaa põhjendas oma vtarat positiivoni.

⁴⁹ "Leningradskoe muzei", 1963 r., N.6, cup 156.

⁵⁰ Samas, lu. 156, 157.

ulvastuse nõunusega, kuna ta silupärast peeti
 mõeldne täitma tolle projektis ettenähtud lütlas-
 kohustusi. Nõunoguude saadud teatas Prantsusmaa
 välisministri Barthou 7. juulil 1934. aastal, et on
 hädarajalik saavutada Soola osavõtt lüpingust.
 Barthou enelt poolt lubas "sennida Soola
 vastu sõda."⁵¹ Barthou saabus oli ka Inglismaa
 kaasaõnneamine projekt arutelle, kuna tema
 jaatav seisukoht mõjutaks positiivselt seenas
 Saksamaad ja Soolat. Barthou teatas Inglis-
 maa välisministri, et "Prantsusmaa ei tahaks
 teha midagi ilma Ingliseaata."⁵² Inglisea
 suhtes rõõmsalt pausi, kuna see oleks esiteks
 sugirdanud NSVLiide postbroone Euroopas ja
 kaks ka Prantsusmaa omi; neid Inglismaa
 plaanid keegi tahnud Prantsusmaa sugirne-
 mist. NSVLiide saadud Londenis lehti
 ühisandeks 19. juulil 1934. aastal, teatada Inglis-
 maa valitsusele, et NSVLit käsitleb Inglismaa
 eitarat suhtumist kui Inglismaa tahit lõigata
 Saksamaa sõtta NSVLiide vastu.⁵³

Barthou ja inglise välisministri nõupidamisel
 9-10. juulil 1934. aastal Londonis, nõustes Inglismaa

⁵¹ "Kümngynapogor mizne", 1963, c. 157.

⁵² Samas, ca. 157.

⁵³ Samas, ca. 157.

välisuarstu ootamadeelt loetama Idapanti projekt.
 ning mõjutama Saksamaad ja Soolat sellega sõlmima.
 Kuid ta esitas kaks tingimust: 1. Garantid, mida
 teisele lubasid NSVLit ja Prantusmaa, jättes
 laenuka ka Saksamaale, st. viimane jättis
 võtma Prantusmaa ning NSVLide vahel sõlmima.
 tavast paktist. Saksamaa esandid tähendas seda,
 et Prantusmaa jättis aitama mitte ainult
 NSVLile võimale Saksamaa agressiooni korral
 vaid ka Saksamaale võimale NSVLide agressiooni
 ajal. NSVLit ameerika jättis võtma
 samasugused nõuanded Saksamaa ja Prantus-
 maaga sehtes.

2. Prantusmaa jättis nõustuma Saksamaa
 muistisvastusega; sellest jättis sõltuma ka
 Saksamaa võimel paktiga või mitte.⁵⁴

Bardhou võitis vastu Inglismaa poolt esitatud
 esimese tingimuse, kuid teisele vastas otsustavalt
 vastu. Ta oli seisukohal, et Saksamaa reaktiivist
 ei saa teha Idapanti sõlmise tingimuseks.⁵⁵

Pärast peaafalisi vaidlusi jõuti võimale seisukohale,
 nimelt, et lepingust võtab osa ka Saksamaa, sama-
 del tingimustel kui NSVLit ja Prantusmaa.
 Kuid Prantusmaa valitus nõustus ka sellega,
 et pakti sõlmimine võimaldab taastada läbirääkimised

⁵⁴ "Kunigynapogor muzh", 1963 a., n. 6, sup. 157-158.

⁵⁵ "Kunigynapogor muzh", 1963 a., n. 6, sup. 158.

puudutavate ussmuste autamiseks. Sausamaa
valitus ei soovitanud nendel riikidel sõneda
paktiga.⁶⁰ Nõukoguoli saadra Päriss, oma ette-
kandes juuli lõpu poolest 1934. a., kirjutas na vestu-
sest, mis tal domus Pöla rahminister Beckiga.
Suandest selgub, et Pöla valitus on paat-
sutes endiselt eitaral seisundil, need jät-
tahelpanebult Sausamaa vaqumest.⁶¹ Pöla
tgi paati sabotuarseks etpanem kutuda na
Rumeenia lepinguosaliseks.⁶² Kuid NSR Liit ei
nõus sõlma valdi Ida paati täiendava vastastiku-
alstamise protokoll Pöla naq Rumeenaga, kui
riiased selleks seeri avaldavad.⁶³ Kõr Tsahtus-
maa kütis maks NSR Liidu etpanem.

Barthou asus aga vahipeal Inglismaa prida
sonderma, et see nõusteks NSR Liidu astumisega
Rahvaste Liitu — vastasel juhul poleud võimalik
NSR Liidu ühinevise, seena Rahvaste Liitu astu-
miseks ei vaja eihäälne nõusolek; samuti ei ju ka
Ida paati sõlmevise vormate Rma NSR Liit meeli-
mista Rahvaste Liitu.

Inglismaa ei vaidnuol vastu NSR Liidu astumi-
se Rahvaste Liitu, ta ainult nõudis, et mitte vastam
saadaks Tsahtusmaa, mida Inglismaa loetakse.⁶⁴

⁶⁰ "Mingynapogor muzh", 1963. a., n. 7, cup. 151.

⁶¹ "Mingynapogor muzh", 1963. a., n. 7, cup. 151.

⁶² Rumeenia liikumine regionaalse paktiga, üks esle autumud
Haalra, Inglismaa vastusele, mis üksikud sola samame
tõlgetiand valendruuna neli.

⁶³ "Mingynapogor muzh", 1963. a., n. 7, cup. 152.

⁶⁴ "Mingynapogor muzh", 1963. a., n. 7, cup. 152-153.

15. septembril 1934. aastal tegid 30 Rahvaste Liidu liiget NSV Liidule ettepanemu astuda Rahvaste Liitu. NSV Liidu valitus vastas jaatavalt; samal päeval Rahvaste Liidu Nõukogu rõõpis vastu etuse anda NSV Liidule alaline koht Rahvaste Liidu Nõukogus. Otseis kinnitati 18. septembril 1934. aastal.⁶⁵

Lausamaa valitus oli 8. septembril andnud eitava vastuse ettepanemule astuda Ida parti liikmeks. Lausamaa põhjendas seda järgmiselt: "Lausamaa ei saa esia rõõpa ehitist rahvusvahelisest julgolemu süsteemist seni, kuni teised maad osalevad vastu Lausamaa õigusele osalesta võrdsest teiste riikidega... Kõalgi iga julgolemu süsteem, mis ei sista kholle sõjalise võrdõigustlikkuse alusel, tugitsch paratamatult selle riigi kahjuks, kes on erolu-
porda asetatud."⁶⁶

Eitaval sissekohal paati suhtes oli ka Poola valitus, kes esitas oma memorandumi 15. septembril. Poola põhjendas oma sissekohta Leedu osavõetuga paadist, kellega neie pole normaalset suhted; Poola vardles ka Tšehhoslovakkia partist es-
võle vastu.⁶⁷

⁶⁵ "Sungymapoguar muzne", 19632, 17, emp. 154.

⁶⁶ Samas, la. 154.

⁶⁷ Samas, la. 154.

NSV Liidu valitus kindas Soola ja Saasamaa
vastuseid meil' keldumist ilole uenagi sõlmida
Idapanti⁶⁸

Siilepärast võiks Prantsusmaa nii väga
selle panti sõlmimise eest? Prantsusmaa väti-
ministriunus arvates oleks see pant kindlus-
tand Prantsusmaa mõju Ida Euroopas, ning
parallelselt - kollektiivse julgoleme printsiibi
elluviimine oleks kindlustanud ilole rahu.
Ida pant ei oleks mitte ainult taganud Prantsus-
maa enda julgoleme vaid oleks kindlustanud
Ida Euroopa maade - Prantsusmaa liitlaste -
sõltumatus. Eriti Rumeenia ja Tšehhoslovakkia
pärast Hitleri võimalikult Saasamaal, ei tund-
nud endid veelalt kaitsena Pariisi liiduga;
nagu märis prantsuse ajaloolane Fléris, nad
kõhksid, et "neude julgoleme võib olla tagatud
ainult Prantsusmaa ja NSV Liidu ühise
abiga."

Kõnugude Liidul ei oleud veel ühtegi peiri
Saasamaaga, need tal olid peirid maadega,
keda Prantsusmaa ei lubanud abistada vastavalt
konvulepetele. "Ilma NSV Liiduta", ütles F. Cot, õhu-
jõudude väärter, "on need meid võimatu kaitsa
ja varustada sõjameenaga."⁶⁹ Charles Licaud -

⁶⁸ "Sungynapoguar muzne", 1963, n 7, sup. 157.

⁶⁹ "Ennoobemü... "Prantsygenü emroguux 1963", sup. 191.

ajaloolane - raamatute. Põhinevõltsed Saasamaa es-
 kütas: "Võnema abi Ruumuniale nung Poolale
 oleks hädavajalik, kuna ilma selleta oleksid nad
 sõlmitud nung suudausid vastu seista Saasa
 agressioonile mitte üle nädala."⁷⁰ Graantusmaa
 poliitikatiglane A. de Kerillo rõhutas na nistmure
 test ailegi: "prautibelt Poola, Ruumuna, Tšehhoslo-
 vakkia ei saa tulla kasa Graantusmaale, mei nad
 pole sotud NSV Liiduga."⁷¹

See linaab ember professor Duroselli'i awa-
 muse, et Barthou jaoks polnud Ida Euroopa
 pant rohkemaks kui "etteaändeks", "psühholoog-
 liseks propagandaks", "edukaks pakendiks", Graantus-
 maa - NSV Liidu pantile.⁷²

On vaieldamatu, et vastastikuse abistamise
 pantiga püüdis Graantusmaa esmajärjekorras
 kindlustada oma maa julgolekut, meid eli-
 vajaliku ka Ida Euroopa titlaste toetamine
 NSV Liidu rõnusega, kuid seda eli võimalike
 saavutada regonaalse vastastikuse panti abil.⁷³

Saasamaa oht eli sundnud Väikse Antandi
 riike muutama oma poliitikat NSV Liidu suhtes.
 Diplomaatilised suhted NSV Liidu ja Tšehhoslovakkia
 vahel seati sisse 9. juunil; samal päeval dehtestati need

⁷⁰ Телочневский. "Французский эмбарго 1963", стр. 191.

⁷¹ Samas, см. 191.

⁷² Дюрозель. "Французский эмбарго 1961", стр. 457, 456, 457.

⁷³ Телочневский. "Французский эмбарго 1963", стр. 191.

ka NSV Lõidu ja Rumeenia vahel.⁷⁴ Ametliku seuhite
jaluleseadumise nende maade vahel kehtendas regioonide
paatidehivaluustarist. Lõpukus 1934. oli see jõudnud
etustavasse järku.

Kuid Laasamaal leiti, et asjad arenevad liiga
raugile. Ei lepitud enam paatidevastaste sõjaliste dekla-
ratatsioonidega.⁷⁵ Tuntud Prantsusmaa narsajaniyanna
g. Tabours kirjutas, et ta ei unusta kunagi ühte
oma intervjumid Kesteriga 1934aasta maisuus.

Laasamaa saadik Prantsusmaal Kester, kes Tabours'
sõnade järgi olnud natsist, teatas, et on tapetud
Rumeenia sõjaväelaste, hilise Prantsusmaa pooldaja.⁷⁶

Kester lüas: "Kas te teate, Berliinis mõned natsistid
väidavad, et meie - kuu samaseuguse poliitilise nõu-
aht Laasamaa võiks pääseda sõjaliste nukutusteta
ring Europas saavutada kõike, mida soovime."⁷⁷

Laasamaa saadiku ütles: "võib arvata, et nad (st.

Laasamaa valitavad ringkonnad), oleksid eipris võim-
sad, kui Prantsusmaalt kaoks üks või teine minister."⁷⁸

Ajalugu annab selle saadiku sõnu. G. entseebel
1934. aastal tapeti Marseille's Prantsusmaa välisminister
Louis Barthou ning Jugoslaavia kuningas Alex.

sander Maudekoura demostri keltjao Georgijeri poelt.⁷⁹

⁷⁴ Тимоненский. "Французский эмбарго 1963", стр. 192.

⁷⁵ Б. К. Волков. "Операция "Тимоненский мур", "Глобал и
новейшая история", 1966 № 3, стр. 53.

⁷⁶ Тиабун, стр. 189.

⁷⁷ Тиабун, стр. 190.

⁷⁸ Тиабун, стр. 191.

⁷⁹ Волков. "Глобал и новейшая история", 1966 № 2, стр. 38.

Et Lainsamaa sulle uude mõnna taga sersis, selgus
alles pärast II maailmasõda, kui Lainsa Dr-s avaldati
operatsiooni "Tutoom mõdu" puudutavad dokumendid.

Barthou, kes oli varasemad asula kahepoolse
kõrangu sõlmimise NSV Liiduga, ei jõudnud lõpe-
lada oma plaani.

Ilueks Grantusmaa välisministriks sai G. Laval.
Tema tulek Quai d'Orsay'le tähendas Grantusmaa
välispoliitilise kviisi muutumist Lainsamaa kasuks.⁸⁰

G. Tabours arjutab: „Ilue ministri riikliku suu-
pärast, mis lihtsaks Grantusmaa välisministri kabi-
netis tekitab hämmeldust... Väike, väga tõnnu, pea-
aigu aasialise tüüpi, kõõritav pilk vilgastes silmadis,
längoonis kõnelus, on kummalises kontrastis ~~on~~
~~kummalises kontrastis~~ oma maneriga ilutada (st ilu
väärda) kõiki, kes siamaani on juhtunud Grantus-
maa välispoliitikat. Vaadame - ilutab Laval -
kui te elate majas, kus teil tuleb natuke kõnnu
puutuda kõike majalaanuga, siis te asute
suhetes jalule seadma kõigepealt oma vahetute
naabritega, mitte aga elanuga seismendalt
kõrrele! Mis minusse puutub, siis on mul terve
mõistus; järelevalt on mul vaja esmajärjekorras
reguleerida suhted Lainsamaa ja Haalaga.“⁸¹

⁸⁰ „Leningradskoye raznenie“, 1963 r., nr 1, lk. 155.

⁸¹ „Haalaga“, lk. 265-266.

lue välismaistele Pierre Laval'i viisid ta
 ootlused lõppuunnetult järgmise mõtteavaldusega:
 "Inimene, kel õnnestub arhollustada rahu, on
 ajastu suurim inimene. Niisiis, kui ma lõpetan kõne
 Berliini ja Roomaga, ei tulu mul enam uisda, karta
 Pausturid? Need võivad tulla väikesti ja suurte
 liitlaste poolt. Idast ning Läänest, aga samuti
 tavad diplomaadide ning pahempoolsete tege-
 laste poolt Prantsusmaal. Noh, ners siis rääk,
 kuid ma pean aruapide.⁸² Sellest looseriga
 arus Laval jätma Prantsusmaa välispoliitikat,
 ning seda looserit prdas ta silmas nagu
 oma võimaliku aja jõusul. Vaadake siis,
 mida Laval suutis ära teha.

19. detsembril 1934. aastal nõhtus Laval
 NSV Liidu saadmega Pariisis. Ta ütles, et on
 valmis jätama kokkuvõtte NSV Liiduga,
 kuid ei saanud oma kavatsust Euroopa
 rahu kiiresti sõlmida lüt saasamaaga: "Rahu
 Euroopas on mõeldamatu ilma Prantsusmaa -
 Saasamaa vahelise liiduta."⁸³ Laval lisas: "Kui
 leping Saasamaaga on võimalik aruult Prantsus-
 maa ning NSV Liidu vahelise lepingu abel, olen ma
 nõus nühema seda teel mõõda."⁸⁴

Kuid NSV Liidu ja Prantsusmaa vahelise paadi sõlmimise

⁸² Иванди, сир. 265-266.

⁸³ "Сингапурский муге", 1963, N 7, сир. 155.

⁸⁴ Тамас, сир. 155.

ajus tagaplaanile.⁸⁵ Saksamaa poolt valmistati
 ette Saaramaa haaramist. Saksaa saadeti Kester
 kais igal hommikul Grautsmas Vabariikide
 Laval'iga salajas lobivõimudest jada.⁸⁶
 Saksamaa saadeti auandist 7. novembril 1934. aastal
 Vabariikidele rõõm lugeda, et vestluses Saaramaa
 kohta Laval ütles: "Muu arvates on Saaris saksaa
 rahvusest elanikkonda 10090, ning ma ei soovi isik-
 lult uugu seidamest muid, kei see territoorium
 saaks tagasi antud Saksamaale." Edasiteatas
 Lister, et Laval näeb selle probleemi lahendamises
 alust edasisele koostööle mõlma maa vahel.
 Laval arvas, et Grautsmas ei võta tarvistele
 mingid sõjalis või muid abinõusid Saaramaal
 endise elaniku säilitamiseks.⁸⁷ Laval - Flandini
 vahetus etis seega teid Saksamaale lähemiseks.
 Saksamaale poliitiline suund lüdis teist heas-
 kütu Grautsmas nahtsoontiste ringkondades.
 Saksamaa esindaja Ribbentrop arvas 1934. aastal
 Hitleri soovitusega Pariisi. Ribbentropi viit tõi
 kaasa Hitlerlaste poolt soovitud konnuleppe
 Saari piirannas lome-pandava plektsiidi kohta.
 Laval tegi rõõm, et rahuldades saksaa militante.

⁸⁵ "Sungynapogor muzn", 1963, 18, emp. 181.

⁸⁶ Там же, emp. 62.

⁸⁷ Там же, emp. 62.

viitluses Ribbentropiga Laval ütles, et Saarimaa ei
rääri Grantusmaa ja Saksamaa vahelist sõda.⁸⁸

Hitlerlased kasutasid Saarimaa hüüdnime lähenda-
miseks esaralt ära Pariisi valitavate ringkondade
püüdu saavutada saastatuga konnulepe Holmanti
imperiumi juhid teatasid sel ajal, et neil pol-
ema lääninaabitele muid pretensioone peale Saarimaa.
Hitleri asetäitja Hess tegi 1934. aasta detsembris spetsi-
aalse ettepaneki Grantuse- Saksas sõpruse arendamise
perspektiividest pärast Saarimaa tagastamist Saksas
imperiumile.⁸⁹ Charles de Gaulle kirjutas oma mälu-
tustes: "Hitler, kes nüüd teadis, kuidas ennast mie-
nites etal pidada, asus läbi viima tervet rida
riigivaldserd ante. Juba 1935. aastal, seoses Saari
plekstsüidiga, lõi ta niivõrd ohverdava atmosfääri,
et Grantuse valitus otsustas mungust vältuda."⁹⁰

Saarimaal formis plekstsüit 13. jaanuaril 1935. aastal.
Vil 11. jaanuaril oli Laval teatanud, et Grantus-
maad ei huvita selli väike. Rahvasti Liit rinnitas

Saarimaa ülemineku Saksamaale 1. märtsil 1935. aastal.⁹¹

Pärast Saarimaa plekstsüiti teatas Hitler, et Saksas-
maal ei ole enam mingid territoriaalsed preten-
sioonid Grantusmaa vastu. Lõpu päeva pärast Laval
ütles: "kui aake maa lähenevuse on üks kõige tähtsamad

⁸⁸ Тенюгов, стр. 62.

⁸⁹ Гозанов, стр. 248.

⁹⁰ Удге Томб, Восточный мемуары, № 1960, стр. 50.

⁹¹ Удгопуев, геономания III, № 1965, стр. 609.

rahu garantumise tingimustest Europas.⁹² Prantsusmaa
võitvad rünnakud olid valmis igasugusteks järle-
andumiseks Saksamaale, peasi, et saavutatakse hilislasti
haseorile suhtumine. Nool olid nois Saksamaa
relvastumise, - mis ei vastuolu Versailles'i lepinguga -
nad reži soovitsid relvastumist mingil moel seadus-
luses kuulutada, aagu teatas riigisekretär Biltow
ema aruandes vestlusest Prantsusmaa saadlase
Francis-Doncet'iga.⁹³ Prantsusmaa püüdis leida
Inglismaalt kiirust Saksamaaga konnuleppimise
poliitika. 1935. aasta veebruaril algul sõitsid Lon-
donisse prantsuse Flandre ning vatisminister Laval,
et seal läbi arutada Saksamaaga lepingu sõlm-
mise tingimused.⁹⁴ 3. veebruaril avaldatud etises
kommünikees tehti Saksamaale järgnevad ettepanekud:

1. Saksamaaga sõlmitakse "ilolise reguleerimise"
raamdis idapant.
2. Relvastuse kohta sõlmitakse konnulepe, mis
muudab Versailles' lepingu II osa, millega
peivati Saksamaa relvastust.
3. Saksamaa pöördub tagasi Rahvaste Liitu.
4. Locarno lepinguosaliste vahel sõlmitakse
õhuventreerimise, mis tagas agressiooni uonal
abi õhust.

⁹² Тенюкова, стр. 63

⁹³ Тамас, стр. 63.

⁹⁴ "Самгизнапогнан мизге", 1963, №8, стр. 181.

5. Tõlmutakse Doonan pant, mis garanteerib Austria reservatsioonide ning Idapant vastastikkuse abistamise kohta.⁹⁵

Vaatamata sellele, et peaaegu kõik Londoni deklaratsioonide punktid olid vastavuses Jansamaa soovidega, lõpetas saasa diplomaatiline teed ettepanekud 14. veebruaril 1935. aastal tagasi. Aruand, millega nad nõustuvad, et Ohuhoovet-
siooni sõlmimine.⁹⁶ Nüüd on teada, et ema-
jõudena kantakse läbirääkimisi peetama Ohuhoov-
etsiooni sõlmimise kohta Prantsusmaa, Inglismaa ning
Jansamaa vahel; Idapant ning teised Londoni kom-
münismis tehtud ettepanekud satuvad tagaplaanile.⁹⁷
Nõuand esitas sellespärast Prantsusmaa ning
Inglismaa valitsustele ametliku nõude, milles vareldi
vastu Ohuhoovetsiooni eraldamiseks ning Idapanti
mitteantlusele tulemisele.⁹⁸

Prantsusmaa eemaldus üha enam Barthou liinist.
Laval oma restluse ajal Poola välisminister Beckiga
jaanuaris 1935, ütles, et Prantsusmaa pole huvitatud
Idapanti sõlmimisest. Ka Laval isikliku suhtumise
sellesse panti oli eitar.⁹⁹ Laval vastutas laenuvõtteks
ära Inglismaa jahedat suhtumist Idapanti sõlmimise
idusse; samuti uue sead, et Laval'i nii soovitud

⁹⁵ "Leningradskaja pravda", 1963, N 8, стр. 181.

⁹⁶ Березова, стр. 65.

⁹⁷ "Leningradskaja pravda", 1963, N 8, стр. 184.

⁹⁸ "Leningradskaja pravda", 1963, N 8, стр. 184.

⁹⁹ Там же, стр. 184.

⁹⁹ Березова, стр. 67.

lütlanu Lantsamaa ali järjeandalt vastu idapantile.¹⁰⁰
Inglismaa soovitas asendada Grantusmaale idapant
kahepoolseti koostööpetiga.¹⁰¹

Lantsamaa jõuab aa 1935. aastal ulrastumist.
See mutus esle oiruse Grantusmaale lardis ring-
kondades. Grantusmaale ajandandus lannand
andulites näidati, et Lantsamaale sõjalised ulutused
elitarad Grantusmaale sõjalised ulutused kahuord-
selt. "Lille enam sõja kaotamud Lantsamaale ei nõua
rõõrsed tigeu" Grantusmaale, vaid rõõdunus Grantus-
maale vajab oma sõjalise seistemi vaimist Lantsamaale
tasemele", kirjutati ajalikelede.¹⁰² Ka Grantusmaale
sõjaväelaste ringkonnad deindod oirerust. Nende
poolt tehti mitmeid etpanemuid maale sõjalise rõm-
suse parandamiseks. Nende andluste tulemusena
võeti Grantusmaale 12 märtsil 1935. aastal vastu
uadus kaheaastast sõjaväeteenistuse kohustusest.
Peamistis Flandri poolt etloetud valitus-
teadandis tõeldi: "Nemendil, mis saama armee
isnultst koosseisu on lunduvast seimendadud ete-
poolse otuse tulemusena, milius ei Grantusmaale lga
Inglismaale valitused pole luba andnud, Grantusmaale
valitus ei saa, mitas taktis etta panna oma rahvuslike
kattset, lippida oma armee andulise koosseisu vähenemiseqa..."¹⁰³

¹⁰⁰ "Lungynapoguar mizne", 1963, 18, emp. 186.

¹⁰¹ Lamas, ca. 186.

¹⁰² "Lungynapoguar mizne", emp. 70.

¹⁰³ Lamas, ca. 70.

Hitleri ajavandus tõstis esmumatu korda Prantus-
maa seaduse pärast. 16. märtsil 1935. aastal avaldati
Saksamaal eilüldne sõjaväeteenistushoostuse seadus.¹⁰⁴

Hitler teatas anutlikult, et sellele sammule seundis
tõde Prantusmaa rahvus naheaastase sõjaväeteenistus-
hoostuse seaduse vastuõtmisega. Kuid, nagu ütles
Prantusmaa sadra Berliinis Francors-Joncet: "oli see
amult etteüädne, mitte põhjus. Hitler kirjutas seadust
müüri kolm norda ja müi ta 15. märtsil 1935. aastal
kõikus enda juurde koonu alluvad ring andis
neile lugeda seaduse profenti, ei teadnud ta veel
midagi Prantusmaa 15. märtsi seadusest."¹⁰⁵

Hitleri etus autus Prantusmaal ning Inglismaal
ole vöga tagasihoidliku protesti. Läärahe nõutamine
oli enti kummaline Prantusmaa poolt, kes oli sõja
arabmilt deklaratsioonid oma vastusest Saksamaa
taasulvastusele. Kuid samal ajal oli see vastaruses
Prantusmaa itolise esmängiga - iga konna eest
konnuleppele Saksamaaga.

Laval teeg Francors-Joncet'le eilisandus
teatada protestist teinathile, kuid samal ajal
jätta lahtiseks uused edasistele läbirääkimistele.

Hitler liknas tagasi kõiu protestiaraldused, teadis
et asi nendest kängemali mikkimii ei lähe.¹⁰⁶

¹⁰⁴ "Leningradskaja pravda", 1963, nr. 18, emp. 187.

¹⁰⁵ "Pravda", emp. 70-71.

¹⁰⁶ "Pravda", emp. 73.

11. aprillil algas Arezes, Haalva linnas, Grantusmaa, Inglismaa ja Haalva valitsusjuhtide konverents, et arutada määrata nende maade poliitika Saksamaa taasislastumise seistes. Konverentsil rõhutati „kahjutunnet“ Versailles'i kokkuleppe rakendamise pärast – see oli ka kõne. Rahvasti liit asus samasugusel postirohul.¹⁰⁷

Laval oma manööverdustes võttis arvesse ka Grantusmaa eilest aremist. Kõrvuti riikioerialiste ümbrondadega, kes oma poliitilise kaaslase esas nägigi meelsasti Saksamaad, oli ka vastupidisel arvamusel elijad. Sest võruti kahe maa valitsevate ümbrondade ühiste üldsihvidega esimestel nende vahel ka majanduslikud, imperiaalid ja vastused. Saksamaa oli Grantusmaale ohlikuks võistlejaks. Superast esia Grantusmaa suurusdandusest kartis sama imperiaalide ümbronnest, nägigi tema plaanides ette oma riikliku hirmu. See ümbrond orienterus liidule Inglismaaga ja luges kasulikuks koostööd ka NSV Liiduga.¹⁰⁸

1935. aasta kevadil oli täiesti selge, et Saksamaa ei kavatsenud võtta Ida panti sõltuvusest, samasugusel seisundil oli loomulikult ka Soola. Grantusmaa omakorda ei tahtnud võtta endale mingid nõusolekud.

¹⁰⁷ Биночева, сир. 73.

¹⁰⁸ Биночева. Проблемы формирования Французского единства в 1936-1937 годах, "Французский единство 1962", № 1963, сир. 342.

Baltiriigide suhtes. Nüüses jäi ühe võimalus pidada
lõpvaärsust nõuuleppe sõlmimiseks aruult Prantsus-
maa, Nõunogude Liidu ja Tšehhoslovakkia vahel.¹⁰⁹

Juba 29. märtsil 1935. aastal oli Gotjennan, Abt-Lüde
saadud Prantsusmaal, ternud võtminister Lavalile
ettepaneku sõlmida Prantsusmaa, Abt-Lüde ja
Tšehhoslovakkia vahel vastastuuse abistamise pant.
Kuid Laval lootis rüna veel, et Lausannas muudat-
ema mitu ring teostas sellest Gotjennanile 30. märtsil.
Kuid samal ajal ta kartis Prantsusmaa mõnda-
gate ringkondade rahulolematusest ring na seela,
et liitlased muudavad oma seisukohta Prantsus-
maa suhtes; seepärast etustas ta teha Abt-Lüde
ettepaneku; sõlmida lähemal ajal vastastuuse
abistamise pant Prantsusmaa ja Tšehhoslovakkia.
Rahvaste Liidu põhiseaduse alusel." Sellega, nagu mõnis
Abt-Lüde saadud, tahtis ta alustada vastastuuse
abistamist aeglasele ja keelelisele protseduurile
Rahvaste Liidu Nõuogu abil. Laval ettepanek
jätkis lahkseks arvamuse, mida teavad pooled selles
juhul, kui Nõuogu ei saavutata usmalt tegutse-
misarvu vastuvõtmiseks, kui on toimunud agressioon
ühe liitriigisalse vastu.¹¹⁰ Järeldust ei tahtnud Laval

¹⁰⁹ "Sovetskaja Rossiya", 1963, № 8, стр. 158;
"Sovetskaja Rossiya", 1963, № 10, стр. 157.
¹¹⁰ "Sovetskaja Rossiya", 1963, № 10, стр. 157.

kehtuda tõeliselt Euroopa julgoleku eest, kuna ta ei
 tahtnud sõlmida kaupa; soovis NSV Liidu ja
 Prantusmaa aennulepit jätta ilma efektisusest;
 ning samal ajal arvutada oma maa demea-
 raatruu ringkondade valjust. NSV Liit loobas Laval
 etpannu tagasi, põhjendades seda etuse peedu-
 usiga ürgaalse kaupa üra langenise kohta.¹¹¹
 9. aprillil 1935. aastal tegi NSV Liidu valitus Prantus-
 maa valitusele etpannu sõlmida kolmepoolne pant
 või kui üks pool selles soovi avaldab kahepoolne
 ja mitte kõigi ühe 1. mail — džentelmenikonnuleppe
 alusel. Laval vastas, et ta on valmis sõlmima
 kahepoolse panti NSV Liiduga, kuid vaevalt vastu
 džentelmenikonnuleppele, põhjendades seda Prantus-
 maa partnerite võimaliku solvumisega. Tema sõnadi
 järgi „prantuse diplomaadid ei taha minna
 streze konverentsile sõlmida kõiega.“ Omalt poolt NSV Liit
 tundis huvi, kas Prantusmaad ei soorma Viini
 protokoll, ja kui see on nii, siis on NSV Liidu
 valitus kindlasti nõus tagastama endale ja
 Prantusmaa valitusele tegevusvabaduse. Kuid
 Laval keeldus NSV Liidu soovisaadust mitte teatama
 sellest restlusest oma valitusele ning lubas, et NSV Liidu
 ja Prantusmaa vaheline leping kirjutatakse alla kõigi lähemal ajal.¹¹²

¹¹¹ „Memogynapoguar müznu“, 1963 1, N 10, emp. 151-152.

¹¹² „Memogynapoguar müznu“, 1963 2, N 10, emp. 152.

Samal päeval, s.o. 9. aprillil, võttis Grantusmaa Nõukogu vastu otsuse paigutada sõjaväe kohtu NSV Liiduga, ning tegi Lavalile ettepaneku teha selles saadud ettepanek. Sama päeva õhtul ütles Laval NSV Liidu saadikule, et Grantusmaa nõustub alla kirjutama kahepoolse vastastatuse akti NSV Liiduga mitte hiljem kui 1. mail 1935. aastal.¹¹³

Ettevalmistused paigutada sõjaväe kohtu algasid. Nõukogu Liit esitas järgmise nõuande projekti:

1. Kiirloomade aktiivse agressiooni uural ja kogu Rahvast Liidu Nõukogu selles otsustada.
2. Nõuandesse loetakse ka NSV Liidu poolt teostatud agressiooni defraktsioon.
3. Majanduslikud ja sõjalised saavutused on kohustuslikud ka kogu Rahvast Liidu Nõukogu otsustada.¹¹⁴

Lakiväed ja venised Grantusmaa inspektori suhtes tõttu - õigustati Laval'i ettepaneku pärast paigutada¹¹⁵ Ettevalmistusi võrgus nõustus Grantusmaa valitsus siiski tunnustama akti kohustuslikuks ka siis kui Rahvast Liidu Nõukogu ei saavutata akti vastase meesmises eelkõige; kuid lõpuks tagasi ettepaneku kohese aktiivse kohtu arreteerida saadeti agressori määratlemise võtmist paigutada.¹¹⁶ Paigutada

¹¹³. Leningradskaja pressa, 1963, N 10, lk. 152-153.
¹¹⁴. Leningradskaja pressa, "1963", N 10, lk. 153.
¹¹⁵. Leningradskaja pressa, "1963", N 10, lk. 155.
¹¹⁶ Samas, lk. 155.

projekt võeti vastu 17. aprillil 1934. aastal. Lõppparan-
dus tehti siiski kinnitatud projektis 26. aprillil, nimelt:
'Kui Rahvast Liidu Nõukogu ei võta 10 päeva jaa-
sul vastu etrust, siis ei saavutata enamult, astub
pant riivitamatuks jõesse.'¹¹⁷

Vastastrause abistamise protokollide kirjutamise
Lantsusmaa poolt alla võtta pärast Laval ja
Nõukogu Liidu poolt suvesaaduse Sojomena
2. mail 1935. aastal.

Grahas kirjutati saamasugusele Nõu Liidu ja
Põhheslerannia vahelise vastastrause abistamise
pandile alla 16. mail 1935. aastal, millel pandis
nähti ette, et see astub jõesse juhul, kui ka
Lantsusmaa leitab agressiooni ohvit.¹¹⁸

Värvelt oli see pant alla kirjutatud, kui
Lantsuse vabrikooniline kodanlik hääles selle
vastu võitlema, püüdis teda tihistada ja ratifitseeri-
mist taastada.¹¹⁹ Riika kommunismi vastu ei lasunud
neil mõista Lantsusmaa eluolust hirm. Laval vaatas
Lantsusmaa ja Nõu Liidu vahel sõlmitud vastastrause
abistamise pandile, ainult kui vahendile, mis muutus
selle vahetuse saasa valituses ja viia ta sellega
Lantsusmaa - Laasamaa lähedäikeste juurde.¹²⁰

1935. aasta mais milistas Laval moskva. Enne arastõitu

¹¹⁷ "Sennipäevaga muju", 1963, nr 10, erip. 156.

¹¹⁸ Топуцов, Социально-экономическое устройство, стр. 253.

¹¹⁹ Топуцов, Работы, к. 99.

¹²⁰ Топуцова, стр. 87, Труды, стр. 289.

Teinist võeti ta vastu lausa soodsa kasti ring
teatas, et Prantsusmaa on igal ajal valmis loobuma
vastastaise alustamise pandist NSV Liiduga, et sõl-
mida kahepoolne Prantsusmaa ja Saksamaa vaheline
leping. Francois-Deucet'le tehti ettepanek teatada
sellest ka Hitlerile.¹²¹

1935. aasta 13. mail saabus Laval Moskvasse.
Prantsusmaa võtnud oma vestluses Hitleriga
tunnistas, et „ pärast vastastaise alustamise
panti ratifitseerimist on võimalik alustada staapide
vahelisi läbirääkimisi.“¹²²

NSV Liit tegi omapoolseid ettepaneid läbirääki-
miste alustamiseks staapide vahel. 1935. aasta mais
ning 1936. aasta septembris. Kuid Prantsusmaa
positiivne oli ja jäi negatiivseks. Prantsusmaa
valitvates ringkondades arvati, et sõjalisel läbi-
rääkimisel NSV Liiduga võivad tulla aru-
ttused asuuse Prantsusmaale, kuna nad
annavad põhjust arvust teha mõnel sõjalisel
maal.¹²³

Samuti nagu panti allkirjutamine võeti Prantsusmaal
palju aega, võeti aega ka panti ratifitseerimise,
mis lõpetus toimus 23 märtsil 1936. aastal.¹²⁴

¹²¹ Мадьяр, сир. 289.

¹²² Борусов. Франко-советские отношения накануне
второй мировой войны в свете новых документов
Л. Г. Орел, "Вопросы истории", 1970 г. № 1, сир. 66.

¹²³ Тамар, сир. 67.

¹²⁴ Борусов. Советско-французские отношения, сир. 302.

Kõnngad NSVLiidu ja Prantsusmaa vahelise paanti ratifitseerimist puudutavad uud materjalid on leidnud käsitamist J. Boursoit.¹²⁵ Valgustatakse näitens võrreldes, mis vormis Prantsusmaa valtiervate ragnondadis vastastause abistamise paanti ratifitseerimise viker. Juba üksnes parlamentaarne protseduur võtis agra kinnime kumid, olgugi et vastavalt 1875. aasta Konstitutsiooni § 8, konnulepet oleis võidud kinnitada koheselt presidentidearudega.¹²⁶

Milline oli siis paanti ratifitseerimise vastaste argumentatsioon? Peamised nendist olid: 1. Vastastause abistamise paant ei sobi konnu Locarno konnuleppega, kuna sellu järgi Prantsusmaa armu ei emanud tiguist Rerni demilitariseeritud tsoonu oapunnitaks. 2. Kuna Hitler on paanti vastu, võib ratifitseerimine anda talle põhjuse Rerni demilitariseeritud tsoonu haaramitaks. 3. Sündmuste objektisest loograast hoolmata väideti, et vastastause abistamise paanti ratifitseerimine võib Prantsusmaa tabanigi rahvusvahelisele Isoleerungule.¹²⁷ Kuid, hoolmata vastusest paant siiski ratifitseeriti.

¹²⁵ Boursoit... "Борсоит упоминает", 1970г. № 1.

¹²⁶ Boursoit... "Борсоит упоминает", 1970г. № 1, стр. 63.

¹²⁷ Boursoit... "Борсоит упоминает", 1970г. № 1, стр. 63-64.

Grantsuse äärmiselt naatriooniliste ringkondade elavnenuse kutsus esle Inglismaa ja Soosamaa vahel sõlmitud merekaubalepe 18. juunist 1935. aastal. Need ringkonnad nõudsid Soosamaaga kahepoolse kprangu sõlmeseks ohteste läbirääkimiste alustamist.

Laval, kes jätnas oma välispoliitilist suunda, ütles 27. oktoobril 1935. aastal: "Grantsusmaa ja Soosamaa lõhenemine, suunatud paatide vastu, paatide sistumise vastu, mis tõuvarad mud sõtta - on praegune loosing. Ma mõtlen läänemaaide Grantsusmaa, Soosamaa, Itaalia koostööd... Ma tahan, et Hitler sehtub suure poolkõnega nraa pringutustesse." ¹²⁸

Fašistliku elemendide propaganda leidis tugevat vastupanu töötajate poolt. Grantsusmaa rahvas nõudis sõpruse ning koostöö tugevdamist Nõukogude Liiduga. Grantsusmaa ajalehtedes ilmus 1935. aasta lõpul rida artikleid, milles kritiseeriti rahituse kanguvalhet püüdu saavutada Soosamaaga kaubalepe, öeldes: "inimesed, kes seda soovivad ei mõista, mida nad väärivad..." ¹²⁹

1935. aasta novembris kasapanu tegi Laval Hitlerile ettepaneku "diplomaatilise dokumendi" avaldamiseks, milles kriipsutataks uuesti alla mõlema maa valituste

¹²⁸ Тенюгов, ч. 126.

¹²⁹ Тенюгов, ч. 127.

soovi jääda humanitaarlikesse suhetesse, ning laiendada vastastikuse usalduse tihedonda.¹³⁰ Laval arvas selleks oleva sobiva momendi, kuna ees seisis vastastikuse abistamise panti ratifitseerimine NSR Liiduga. Ta tegi Francis-Goucet'le ülesandeks Hitleriga rääkida ning vestelda elusvast panti ratifitseerimisest. Francis-Goucet' tegi Hitlerile teatada 21. novembril 1935. a., ning andis edasi oma valituse soov¹³¹ kõigi humanitaarlikemate suhete sisseseadmiseks; ta tratas samuti elusvast Grantusmaa-NSR Liidu vahelise panti ratifitseerimisest. Hitler katkestas saadiku nõue, öeldes: "... see on sõjaline liit, muudatud Sansamaa vastu. Ei saa olla mingit lähenevust Sansamaa ning Grantusmaa vahel Grantusma- Nõunogude Liidu vahelise lepingu baasil."¹³² Francis-Goucet selgitas, et Laval pidas silmas õhuvõimenduse sõlmimisest ning ka ulrustust peendutavat lepingut. Ka sellele vastas Hitler eitavalt, pidades momenti ebahoburaks. Novembri lõpul avaldas Laval vestluses "Frankfurter Zeitungis" esindajaga mõtte, et "... Francis-Goucet ei avanud piisavalt tema iderd Hitleri ees, ta ise saudans, loomulikult, veenda füüsilist, see avaneb võimalus raskemaks resolutsiooniks nende vahel."¹³²

Kõrsteni poolt Berliini saadetud aadressist
/1935. a. märst - 1936. a. märtsi/ algul, et suurus on

¹³⁰ Тенюшев, сур. 128.

¹³¹ Тенюшев, сур. 129.

¹³² Лавал, с. 129.

Prantsuse vabariiklastest ringhuladest kuitis heas
hitlerliku poliitika. ning taotleb Hitleri nõuemu-
nustestast seunda. Leks ei toimunud siis
enne luinchant Prantsusmaa - Saksamaa lähenevust.
Seda võib seletada saaristavate asjaolude olmas-
luga. Kõigepealt oli Saksamaaga nõukulepet
taotleb poliitika väga etapopalaarne Prantsusmaa
rahva hulgas. Antifatsistlike liikumise tugev-
nuse songimustes, Rahvarinde olemasolu juures
olus ametliku nõukulepe hitlerliku Saksamaaga
tähtsanaud sotsipoliitilist väikhi. Ega neite
asjatult ei pidanud Laval oma lõbräak-
misi Hitleriga suure saladusnõtte all. ning
lõbräak rahvahulade ees, tehes suure
õnne lõbräakmestest NSR Lühuga.

Prantsusmaa Kommunistliku Partei tegi
suurt tööd selles, et rahvahuladele selgitada
Hitleri tegeliku plaane. Parlamendisaadruud,
konmunistid, nü ajavanduses keis parlamendis
sona võttes kriipsutavad alla õhu suunust, mida
kujutab endast Saksamaale lähenevust taotleb po-
litiline suuss.¹³³ Kõs sotsialistid kritiseerivad Lavalit
välispoliitikat. De Lenzie, parlamendiliige, ütles: "Kee-
terd oli vaja parlamendi heaskõitu Prantsusmaa -
NSR Lühde parteile, siis olus pidanud ka lõbräakimistes

¹³³ M. Топор. Избранные произведения, III, № 1959, стр. 168-169.

Jaamaaga vajama parlamendi luba.¹³⁴
Ka Rahvaranne nägi 1935. aasta lõpul
võimaluselt oku Jaamaa poelt.

¹³⁴ ¹³⁴ Тароусова, сир. 133.

Prantsusmaa välispoliitika aastatel 1936 - 1937

Kollektiivse julgolemu peeldajatele avaldasid Prantsusmaal vastupanu kodanlikud ringkonnad, kes olid majanduslikult seotud Saksaa kapitaliga, keemia- ja söemonopoolidega, sõjatööstusega. Nende hulka kuulus ka su osa kodanlusest, kellel ei olnud otsest majanduslikke sidemeid Saksamaaga, kuid olid mullistatud profaibitlikult ning sepatat, vastavalt poliitilistele ja ideoloogilistele veendumustele, siendeesid Hitlerile riigile. Lõdus natsistidega niigid nad ka parimat garantiid Prantsusmaa demokraatlike jõudude vastu, ja rogu Euroopa demokraatlike jõudude vastu. Hitler väited, nagu etiks Saksamaa endale elualasid ainult Idas, omasid suurt eolu Lääne-Euroopa riikide riikide ringkondades, rahulgas ka Prantsusmaal. Fasistliku organisatsioon „Patriootliku noorusliidu“, vahendades nende riikide riikide vaated, ütles oma intervjuus ajalehes „Choc“, et ta on Hitleri Saksamaaga koostöö ja kokkuleppe polet.

'Vaimale' etles ta, "et Lantsmann nõuab vaberi
kõsi süü- seal maakera osas. See ei saa nõuda,
et keegi meiega rääki millegi võrra rahvas oleks ilmsa
jätud igasugusest kaaspausioonivõimalusest"¹
Nagu me teame, oli 1936. aasta algul päevanovas vastas-
tikuise abistamise panti ratifitseerimise nõuoguudi Lüduga;
mis toimuski 27. veebruaril 1936. aastal. Prantsuse ajakirjas
'Paris-Soir' ilmus 28. veebruaril prantsuse ajakirjaniku
intervjuu Hitleriga 21. veebruarist 1936. aastast, s.o. enne
panti ratifitseerimist. Hitler oli avaldanud soov
Prantsusmaaga lähivõõrkumise abistamiseks. 2. märtsil,
kui Prantsusmaa saadik Berliinis Francois-Poncet
oli vastuvõetud Hitleri juures, et täpsustada juures
olevat "sõprusest ning lähenevusest Prantsusmaaga", ei
ole Hitler enam sellisel arvamisel. "See on pettus!"
- rääkis Hitler, "artikkel oleks pidanud ajakirjas
ilmnema enne panti ratifitseerimist".² Nüüd tahtis
Hitler järjekordselt muuta ajada panti ratifitseerimist
nõuoguudi Lüduga. Hitleri diplomaatiline kasutus
kõrge alatumaid vahendeid, et mitte lasta reali-
sunda mis tahes teiste plaane Euroopa kollektiiv-
tuse julgeoleku süsteemi loomises.³ Hitler ütles:
'Prantsusmaa nõuoguudi Lüduga vahelise vastastiku

¹ Теломовский... "Французский этнограф 1963", стр. 203.

² Теломовский, стр. 145.

³ История дипломатии IV, стр. 603.

abistamise pakti ratifitseerimine lõi suured taotlused
 Prantsusmaa ning Saksamaa suhete paranemisele.⁴
 Hitler lubas anda vastuse Prantsuse valitsusele.
 Prantsusmaal ei tulnud kaua oodata vastust.
 7. märtsil 1936. aastal kuulutas hitlerlik Saksamaa
 kehtetuks oma kohustused Versailles's sõlmitud
 lepingu 42. ja 43. paragraphi ning Locarno kokku-
 leppe järgi ja viis oma väed Reini demilitari-
 satsioonile. see tähendab Reini vasemele kaldale.
 Samal päeval kutsuti Saksamaa välisministriks
 nende riikide saadikud, kes kirjutasid alla Locarno
 lepingutele; saadikutele teatati, et... Saksamaa, alates
 märtsist 1936. aastast taastab oma täieliku ja piiramatut
 imperiumi suveräniteedi demilitariseeritud Reini tsooni.⁵
 Saksamaa memorandumist Prantsusmaa, Suurbritannia,
 Itaalia, Belgia valitsustele võib lugeda, et Saksamaa
 süüdistas Prantsusmaad Reini panti rikkumises.
 see rikkumine seisnes selles, et Prantsusmaa sõlmis
 vastastaise abistamise lepingu NSV Liiduga, mis
 Saksa valitsusriikide arvates oli suunatud Saks-
 maa vastu. Sellepärast nad teatasid, et Locarno
 lepingud on kaotanud mõtte ja lakanud jõudmast
 eksistentsist.⁶ Reini tsooni demilitariseerimine lõi otse
 ehk Prantsusmaa piiridele, kuid paralleelselt ohuga ehk

⁴ Бисселева, стр. 145.

⁵ Кундрандиги Германияно-пракенимента, врукенимий 7 марта 1936 года. Пракениментам Франци, Великобритани, Итали, и Бельгии. Хрениментам по новейшей истории. III, № 1960, стр.

⁶ Тамар, -

riikide rahvusvahelise konvulsi. Enne kui vaatame, mida suurriigid ette võtsid, on vaja teada saada, kas Prantsusmaale tuli Laasamaa poolt tõrjitud Berni piraonaa enuperime ootamatusega või mitte; või oli Laasamaa tegutsenud Prantsusmaa-poolse jõuleandurite järgneks tulemus.

Berni teoni reuilitatsemine ei tulnud Prantsusmaale ootamatusega. 1935.-1936. aastate rätel oli valitusele tehtud etteandeks, milles koratati, et Laasamaa valeristub Berni piraonda teugma. Alates 1936. aasta jaanuarist saabus vastav informatsioon Pariisi peaaegu iga päev. Enneused did vaid reuilitatsemine tehtajas ja vormides. Näiteks Prantsusmaa saadiku Bernist ja muuvaliteerimist saadikud kirjutas olid oeldud, et nad peavad reuilitatsemine võimalikuks tähtpäevaks 30. jaanuari 1936. aastal. Prantsusmaa prantsul Kölnis, Doble, viitas 1936. aasta kevadele; sõjaväeataku Bernis arvas, et reuilitatsemine võib toimuda 1936. aasta sügisel; prantsuse sõjaväeataku nimetas "1936. aasta lõppe, kuna tema arvates, on siis Laasamaa peira-rast kulvanud." 7

Prantsusmaal publitseeritud sõjaulsed donu-mendrid diplomaatia kohta, annavad täpse ettekujutuse

73. С. Беноуева. Репарации после войны и мирные договоры. М.: Издательство литературы на иностранном языке, 1967, стр. 124.

Prantsumaa sõjaliste ning tsiviiljuhtide suhtest
 neile saadunud andmetesse. Nüüd dokumentide val-
 gusel näeb lastmoodi valja Prantsusmaa Berliini
 saadnu Francois-Poncet' postitsoon. Oma memuaari-
 des kirjutab ta pidevalt alla, et olevat legats
 loiatanud oma valitust hitlerlastel tõuse-
 olevatest aktioonidest. See on tõesti nii. Kuid
 tähtsamad on järelused, millest ta legi saadi-
 tud informatsioon. Francois-Poncet' telegrammid
 Berliinist Pariisi 1936. aasta jaanuarist - rebru-
 arist tõendavad, et iga nädal, kui ta teatas
 hitlerlaste kavatsustest Parii' looni suhtes,
 kuus ta välisministeeriumi⁸ kelles, et es usku Parii'
 looni okupatsiooni võimalusse lähemal ajal.⁹
 Francois-Poncet' informatsioon eielt poolt tõi valituse
 rahutuks, teiselt poolt disorientatsiooni - konsul-
 dooblet aruandad ettenähtud Prantsusmaa Välisminis-
 teeriumile jäid tähele panemata ja vastusetta.⁹
 Prantsusmaa välisminister Flandrin ütles 1936. a.
 märtsis, et teated, nagu kavatsus saasamaa
 militarsseerida Parii' looni¹⁰ on absoluutselt vale-
 lised, oma mälestustes Flandrin kirjutas, et teda

⁸ Tsingyest... "Kobak u nobeyayor ucmopu", 1967, № 6, emp. 124-125.

⁹ Tsingyest, emp. 150-151.

tegid need ettevalmistused rahutuks ning ta püüdis
 ligi ohtu ära hoida. Näitas tõi ta oma vestluse
 Briti kolleegidega kuningas James V matustel
 28. jaanuaril 1936. aastal. Flandria komisjonile,
 misugused vastukaibõusid Inglismaa võtab ette
 Rini tooni okupatsiooni nool, vastati, et see
 kätsumus peaks rohkem hirmutama Prantsusmaad,
 ja et Inglismaa võtab, kuidas seagunb Prantsus-
 maa. Pärast sõda, 1951. aastal vastas Flandria
 hilgi rohkem parlamendikomisjoni komisjonile: „kas
 Flandria oli kehvem Hõlmi kaasuli liidritega?“, millest:
 „ma olen kindel, et järgmine Hitleri saamist pärast
 võimatuks: konnuleppe sõjaliste paragrahvide
 rikkumist, saab olema Rini demilitariseeritud
 piiravna okupatsioon.“¹⁰

Prantsusmaa saadik Berliinis Francois-Poncet oma
 ettepanekus teatas Hitlerlaste pidevatist kinnitustest,
 et Rini tooni okupatsioon ei ole suunatud niivõrd
 Prantsusmaa kui võrd Venemaa vastu.“

Prantlastest ettevalmistustest Rini tooni okupatsioonist
 saadusid Gamiis samuti teada. Prantsusmaa sõjaväe
 atade Berliinis teatas oma ettepanekis 3. ja 10. detsembrist
 1935. a. võimatuist 11-nda ja 12-nda saasa koostise saatmi-
 sest Rini demilitariseeritud tooni. Düsselдорfiist saaditi
 Gamiis informatsiooni saasa gaarssoude tugivõimusest

¹⁰ Жуковская, стр. 152.

¹¹ Жуковская... „Роль и значение немцев“, 1967, стр. 124-125.

ning kasarmute ettevalmistamisest sõjavägede vastu-
 võttes 1935aast lõpus ja 1936aasta jaanuaris.
 juude leilib lisada ka Prantsuse luue andmed.
 Sojameistri rebruarium 1936. a. andmetel, Saara poltsi
 muus keri^o pinnonnas mõdus kinnine jalaväe polgu
 muusega; tema arvates kavatses Saksamaa keri^o
 tooni reaktiivsena ovaatatsioonil 1936. a. kevad-
 1937. a. algus. Sellepärast soovitas ta tarmitusele
 võtta nii poliitilisi kui sõjalisi abinõusid. Kuid
 mõne päeva möödudes avaldas ta arvamust, et
 keri^o tooni haaranisel, Prantsusmaa paristas
 agressorina ning seisis võrrelda Saksamaa as.
 Sõjalist tegutsenust loqs ta võimatuse ilma "Briti
 valituse täieliku nõusolekuta". Prantsusmaa võrdval-
 taabi ühe, andral gamela, tiatas ulvastatud
 juude staatsilemate nõuprdanisel, et "ei ole
 i tase vaadelda võimalust võrrelda Prantsusmaa
 poolt keri^o demilitariseeritud tooni^o haaranist."¹²

Prantsusmaal avaldatud välisministeeriumi
 dokumentid valustavaid täiendavaid Hitleri^o
 tegutsenismotive. On teada, et Hitler võttis keri^o
 tooni^o reaktiivsena ette võttes Prantsusmaa
 -võrdluse vahelise vastastikuise abistamise paati
 valitsemise 27. rebruaril 1936 aastal. Dokumentidest
 selgub, et Hitler li häiritud arsti varem Prantsusmaa
 "Espresso...". Вестник украинцев? 1970, №1, стр. 69.

ning Inglismaa riikvaheliste vahel 1935/1936. aasta
talvel alustatud läbirääkimised suures Haala-
-Etiopia konfliktiga. Läbirääkimiste eesmärgiks
oli läbi töötada põhused, mis tingisid rahu-
apide (näiteks Locarno) praktilise kasutamise.
Hitleri Saasamaa raatles nõupidamist mis
Locarno konvuleppile mittevastavad. Seda arvamust
avutati Hitleri ja Saasa diplomaatide ning Prantsus-
maa, Inglismaa diplomaatide vahelises vestluses
palju rohkem.

Documentide pullinatrioon annab võimaluse
taastada põhjuste järjekorda, mis mõjustasid
Hitleri Reini piiridena reaktiivseid mõtteid
rahu, seda ei saanud teha ainult Saasamaa
documentide loeludes.

Prantsusmaa - Nõunoguud Lõdu rahelise vastas-
tuse alustamise konvuleppe ning edasandamine
radikaalsetes Prantsuse Senatis, Haala-
-Inglismaa suhte halvenemine, Prantsusmaa - Inglis-
maa läbirääkimised, Haala - Etiopia sõja lõpu
lõhenemine, Rahvaste Lõdu inertsus Haala - Etiopia
konfliktis lahendamisel, rahvusliku võitlus Prantsus-
maal, Saasamaa sisetised majanduslikud - rahalised
võimed. Documentid näitavad me sellest, et Saasa-
maal eldi hästi reformeeritud Prantsusmaa võimalikust rea-
gatsioonist. 6 märtsil 1936. a. teatas Saasamaa riigikogu
von Bismarck: „Me oleme absoluutselt kindlad, et prants-
lased ei astu välja.“¹³

¹³ Bismarck. „Hobai u subeünnyar uenopu“, 19672, №6, sup. 185.

4. märtsil 1936. aastal Parii teon valitussuurti
7. märtsil 1936. a. leivad prantslased päevaks,
mil tee sõjale prantslasele avati.¹⁴

Sel päeval formuud päev läbi nõupidamised
Prantsusmaa peaministri juures. Ühtel keel vahetas
tegi võitlusvõit Fländri avalduse ajamisa-
dusele, milles ta teatas, et Prantsusmaa annab
kõrgele lahendamiseks Rahvaste Liidule. Prantsus-
maa valitus ise ei võta tarvitusele sõjalisi
vastuabimõusid. 8. märtsil pöördus Prantsus-
maa valitus loatusega Rahvaste Liidu poole,
milles protesteeriti Saksamaa poolt loime pandud
Locarno ja Versaille' konvulpete rikkuumise vastu-
rag paluti see asi vaatluse alla võtta. Tehti
ka ettepaneku konnu nutuda nõupidamises
Locarno lepinguosaliste riikide vahel.¹⁵

9. märtsil oli Pariisis valituse jäyehordne nõu-
pidamine president Lebruni esitumisel. Sõngit ette-
vaste ei võetud. Lendral de Gaulle'i sõnade järgi:
'Kõik elid tihjad sõnad ja mõtega vehnime
sündnud fantaas.' Selli asemel, et sundida Saksa-
maad lahuma Parii teonst, asus Prantsuse valitus
kõpukuid konsultatsioonide pidama, kuid need talid
Saksamaale armult kasuks. Prantsusmaa ei soovinudki

¹⁴ Тиньков. ... "Новая и новейшая история", 1967 г., № 6, стр. 124.

¹⁵ Обращение Французского правительства к императорскому Совету
¹⁶ Le Tonne, стр. 52. Ланс/Назний 8 марта 1963 г., Урестоманна I, стр. 245-246.

kehtivate riikliku pärast. Sellepärast olid väga
töötatud vastukaabitud ning sõjaväejuht Blombergi
direktoriga 25. augustist 1933 kehtestatud. Sel
perioodil valitseri kassa armujõudude püüetus
lubas jaistlenuel väejuhatusel organiseerida
kõrgust, luuaalset relvastatud vastupanu¹⁹ van-
lase kasutamise kõrgi sõjalisi jõude, poltserd
ning poolsojaväelisi formeringuid. Nendele jõude-
dele oli nõutud ette võimalikult pikaajaline
vastupanu Rühri, Lühri jõgedel ning Schwarz-
waldi piirkonnas... et võimaldada poliitilisi
manöövreid.

1935. aasta sügisel, esmanordselt pärast 1914. aastat,
koostati esimene detailne plaan sõjans Inatius-
maa vastu, mis sai endale nimeks „Rot“
(Punane)¹⁹.

Kuid Hitleri väejuhatuse kaudused lääne-
riikide poolt taotsetule võetavatest sõjalisest
mõjutaalvahenditest osutusid asjatuleks.²⁰

Inatiusmaa olus võimaliku olude Hitleri
peatama. Inatiusmaal avaldatud võitlusvõimuse
dokumendid linnarad imbu Inatuse histoori-
ograafas loetud fusi, nagu Inatiusmaa lütlad
poleks olude valmis seda alustama, et ta oli

¹⁹ Sest nimefust kandis ka Inatiusmaa vastase sõjakampaania
tapp, mis algas 5. juunil 1940. a. ning lõppes Inatiusmaa
pühastamisega.

²⁰ Dainovik... Hobar u sobuueyar komopus; 1969, №4, emp. 12.

toleeritud 7. märtsil. Donumendrid näitavad, et Prantuse armee oli tugevam Saasa armust. 4. aprillil sõrnuud valitsuse nõuget fuuristas kindral Gameln, et Saasa armee on ulvastatud noogeni kii Prantuse armee (mõitus Prantusmaal oli 1010 ka-
muit Saasa 650 vastu). Sierd armee jektuonnes valitus kapitulantlru meeloh rong ei tahetudsi. farvituseli võtta mingid sõjalisi vastuaknõusid, -reigi Alma eelduobtsakroonita olus aga olund võimalru anda saastastele vastulõõn. Juba 19. rebruaril 1936. aastal oli kindral Gameln termol iluõneltse avalduse: „Ei saa ju ometi lõpmatast ugada tegemast Saasamaad seda, mida ta tahab oma rügi fortioriunil“²¹ Lms Prantuse undralitsh.
„Prantusmaa oli võimelne välja astuma, keud ei astunud armult selupäast, et ta tahtis teguteda koos kõigi elijäänud Locarno konnuleppest oarõhtajaga.“²²

Prantusmaa, Inglismaa, Belgia kindralstaabid joidasid aprillis 1936. a. ullõkirääknuisi tingimusti lõpsustanitusel, mil astuvad jõuse abistamisgarantüid, mida Inglis-
maa oli lubanud Prantusmaale ja Belgiale agres-
siooni konal, selli abi toleomust ja suurusist.²³

Lõkirääknuiste tulemused olid simbolsed. Inglismaal polaud keingit karatust võtta endale mingid abistamisnõustusi. Kuid kindral-

²¹ Троянова... „Говор и действия немцев“, 1967 г., № 6, стр. 125.

²² Троянов... „Вопрос немцев“, 1970 г., № 1, стр. 70.

²³ Троянова... „Говор и действия немцев“, 1967 г., № 6, стр. 126. -

taapride nõupidamine kehtus Lantsamaal esle
 areuse — Ribbentrop, Lantsa vältipoliitiline osavõtt
 ilmi, kuigi ettepanemu jätta ajutiselt poolt. andlus-
 tuste ehitamiseks Lantsi toetus, mis Inglismaa
 valitus omalt poolt loobub andralstaapride loki-
 väärustest. Illegaal Francors-Pouet määrati
 kui oleks olud Inglismaa ja Prantsusmaa
 andralstaapride koostööle, Hitler poleks soan-
 danud suurepärast Lantsi toetus.²⁴ Suurem osa
 silms, et Hitlerile vastu ei hakatud, nimelt
 Flandriale. Kes oli Flandria? Nõukogude aja-
 kirjanduse ja diplomaadi Nikolai Galguinov
 teosemestuse järgi oli Flandria osav poliitika
 ja liikumise, parlamendi parempoolse, natsi-
 sionistse grupi "Demokraatliku figuuri" liider.
 Flandria oli üks neist juhtivatest poliitika-
 tikelastest, kes suunaapitalistide klassi huude
 sätitakse nimel melasti ohverdada maa
 rahvuslike huud. Flandria' areng ta poliiti-
 kulist sõprade loomine oli: "Parem Hitler
 kui kommunistid!". Flandria jätkas Lantsi
 kuulsustest lõppenud ratsionistliku kaitse.²⁵

Nüüd, aridagi ei võetud ette Hitlerile
 vastulöögi andamiseks ei Prantsusmaa, ei Rahvaste
 Liidu poolt. Rahvaste Liit pirdus fants, et

²⁴ Тошогоева... "Говор и советская печать", 1967 г., № 6, стр. 126.

²⁵ Тошогоева, стр. 127.

Versailles' ja Locarno lepingud on raud-
konstakonstruktsioonidega. Lühemad ja lühemad
sanktsioonide kohta vastu ei võetud.

„Akessinra juttum - nagu tigesti märkis
üks Prantsuse diplomaat - võis võis režiimi
[hitlerlase] julte aruelt vanda toimunud
santi efektuuses ja kinnitada, et neil ol-
tigu tegeleda 7. märtil kiiresti arug jöhmalt.
Lääne demokraadid protesturessid Aafrika
sana palgi kui Rinnil.“²⁶

Rahvusvahelise lepingu rikkumise lõks H. H. H.
kui kiiresti aruelt tõne Prantsusmaa riigijuhid,
kus 7. märtil järgijadelt kapitulatsioonid. Sasa-
maa us.

Prantsusmaa parempoolsed ringkonnad võmes-
tased, - ja tigestasid Rinnil tooni reaktiiv-
sest, nimetades seda Sasa valituse seadus-
likuks vastuseks Prantsusmaa ja NSV Liidu
vahel sõlmitud vastastikusel abistamise paktile.²⁷

Sellepärast Prantsusmaa valitus ei astunud
võrja Sasaama vastu? Sellepärast, et ta konti-
ssimaal suurendat Rahvaste liikumist. Suur-
kodanlus toetas avalikult Sasaamaad, kus nii
eravalt seldi tõne tööliikumise. Kui need
Prantsusmaa olus kaardand võidu, olus sellest

²⁶ Tšerņešova, „Глобал и субконтинентальный мир“, 1967 г., № 6, стр. 127.
²⁷ Tšerņešova, стр. 157, 158.

helmed lööa natsidele ja edasi töölisalasse. Nõistagi, et seda kanti suurendaks kõige rohkem, ning selle nimele ohverdada? Inimustööd rahustatud huvi. 1936. aasta kevadele olid Inimustööd määratud patla-
mendivaluusele. Inimustööd konimunistlike Partei
valuusloosungis ol: „Päädame Inimustööd rahva!“
loosung tähendas kogu rahvustööd jõe suurest
Inimustööd ja tema kandidaati vastu. 28. N. Thour,
Inimustööd KP peasekretär eitis Partei VIII kongressil:
„Kaugusel mõnedel korral Rahvustööd es naks
eluaet: organiseerida massiliseks ning teha
vabariiklike jõudusid armee.“ Ta märkis: „... olgu
et Rahvustööd on ehendatud suure osa töölis,
talupoeg, teenustajad ja intelligents, on ta organi-
satsiooniliselt nõrk. Iga kütas, iga tehnikult huna
töö, rahaduse ja rahu eest võitlev Rahvustöö.“
Pööratud teist eluaet, kes seisid Rahvustööd
as, Thour näitas vabariiklike meelikele natside
vajadust ohvitseride ja soldatite hulgas vabariiklike
ning jaksitööd kindralite ja ohvitseride eest. 29

Rahvustööd näidis võitlus Thour väimeendamine
Partei ebajärjekindlusest ja võitlusest, ulgudes seda
ande klassiolenusega. Kuid vaatamata nende võit-
lusele, Inimustööd KP oli edaspidi valmis võitlema nende
Parteidiga tudus jaksitööd ja Inimustööd vastu. Ta definits
Rahvustööd see: Marx ja Lenin õpetuse → töölisalasse.

liku rajalaadest keskklassidega - elluviimist.³⁰ Prantsus-
maa Kommunistliku Partei Kongress andis vastu-
löögi neile, kes arvavad, et Rahvarinde taastamine võib
kommunistliku Partei klassivastase poliitikaale kodan-
likega. Thorez, Partei peasekretär ütles pealüües
kommunistide valitusest osavõtu küsimusel: „See ei ole
kunagi kavatsenud osa võtta riigisõja misseguist
kodanlikest valitusest... Seni kui tagumised ei
saa moodustada Rahvarinde valitust, misseguist
nagu meie sõda ette kujutame, me oleme otsusta-
nud toetada parlamentaarse riigipöörde valituse-
le, riigivõimu programmi, mis on vastavuses
prantsuse rahva huvidega.“³¹ 1936. aasta parlamendi-
valimistel - 26. aprillist kuni 3. maini - võitis Rahvarinne
valituse moodustas paupoolsete sotsalistide lieri
kuuluv 64. aastane Leon Blum. Vastuvõetavas
selles valituses sai Delbos.³² Uus valitus meeld
vana riigipoliitiline kuress.

Blum oli kritiseerinud valituse poliitikat poli-
itika ajal, kuid, ise võimul olles, jätkas sedasama
vana valituse poliitikat.

23. juunil 1936. aastal, parlamendi vormumise
dismissiooni ajal riigipoliitika ette, ütles Delbos,
et Prantsusmaa on valmis Hitleriga sõlmima leppima.³³

³⁰ Kymena, Napkova, sup. 189.

³¹ Thorez, sup. 168.

³² Kymena, Napkova, sup. 200.

³³ Tsoysova, sup. 183.

26. detsembril 1936. aastal teatas Laasamaa
 saadra Paulis Wilezik vaimeraster Neunthile,
 et, mere kühides on horda need mõlemad tana
 ja ausad nimesi rooli juures... ei ole seotist
 lasta neid kaua oodata vastust.³⁴ Laasamaa mõistis,
 et need inimesed on talle kasulikud.

18. juulil 1936. aastal algas Hispaanias jatkuma
 mäs. Prantsusmaa ja välismaa poliitika kujutasid
 minevikus endale selgelt ette, et sündmused Pürenee
 poolsaarel on tihedalt seotud Prantsusmaa julge-
 oleuga. Prantsuse poliitikatiglased pidasid
 arveoniiks — nagu kirjutas Paul-Boncour, endas
 Prantsusmaa vaimeraster —, et mingi välisriigi
 kindlustamine Pürenee poolsaarel tähendab suurt
 ohtu Prantsusmaale.³⁵ Kuid 1936. aasta suvel
 mitte üks, vaid kaks välisriiki hakkasid Pürenee
 poolsaarel oma võimu kindlustama. Nende mõlema
 mäs vaenulikkus, vaatamata sõnadele, ei tehi-
 tanud mingit kahtlust. Hitlerlasel ei teinud enne
 mässe alustamist Hispaanias mingit saladust
 oma kavatustest kasutada udu maad plat-
 damina Prantsusmaa vastu. Natslik teoreetik
 Baase kirjutas 1934. aastal: "Hispaania — see on

Документы Германского Посла в Париже Вильгельм Лундштетт
 иосмранных дел Испании 26 дек. 1936 г. Документы и материалы
 кануна второй мировой войны, II, архив Дирекции 1932-1935 гг., 4. 1948
 Тимочев. "Французский emergency 1932", стр. 345. стр. 257.

Jansamaa loomulik tütlane sõjas Prantusmaa vastu.³⁶ Nais, et Prantusmaa rügeteglased, kes pidid mõistma, missugune häda on järestlikk Spiraania, võtavad tarvitusele kiired abinõud nõiuse likvideerimiseks. Tõelised sündmused näitavad hoopis midagi muud.

Prantusmaal avaldatud välisministeeriumi dokumentide väljaande kolmandas osas, raadeldakse sündmusi 19. juulist kuni 18. novembrini 1936. aastal.³⁷ Diplomaatiline kirjavihutus nendel kuudel näitab Prantusmaa välisministeeriumi antioot tugevust, mittevahetuspoliitika³⁸ rahastootamises ja elluviimises. Dokumentid näitavad, et mittevahetuspoliitika idee kuulub ka Prantusmaa välisministeeriumile. 25. juulil 1936. aastal kutsus Blum kokku oma kabineti, mille istungil võeti vastu otsus, rangest neutraalsusest; augusti esimestel päevadel esitas Prantusmaa välisministeeriumi teistele Euroopa riikidele mitte agada ennast Hispaania sündmustesse.³⁹

Prantusmaa välisministeeriumi poliitilise raamkava kirjutas 25. juulist 1936. aastal, raadeldakse valitsuskoostiste kaudu võtameurde relvadega varustamist riigimise poliitilist ja juuridest tähendust.

³⁶ Бонюева... "Французский еженедельник 1962," стр. 345.

³⁷ Бонюева... "Новая и новейшая история," 1967, № 6, стр. 127.

³⁸ Бонюева... "Французский еженедельник 1962," стр. 346.

dokumendist selgub - tehti järeldus, et oma riigi
 relvadega Hispaania suudustee valituse samuti-
 mist võib vaadelda kui teise maa siseasjadesse
 rahulugamist. Eriti ollatav kiija lõpposa. Lõigest
 nädal oli möödunud Hispaania koduse ja algust,
 kuid Prantsusmaa diplomaatia juhul koratard
 juba raske tagasööda eest, mida kutub esle
 Hispaania vabariigi relvade müümine, kui ilis-
 tuseate juhte tunnustatakse kui Hispaania suudus-
 tuse valitust välisküsimiste, eriti Saksamaa ja Itaalia
 poolt. Järelikult astusid Prantsusmaa valitavad
 ringkonnad väga Hispaania vabariigi valituse
 abistamise vastu.

25. juulil 1936. aastal võttis Prantsusmaa Ministrite
 Nõukogu vastu otsuse sõjamatujalade ekspordis-
 kulamise kohta Hispaaniasse. Pöördudes 2. augustil
 läänriikide valituste poole elusmetega teetada
 mittevahelusegaamise printsiipi Hispaania asjadesse,
 Prantsuse valitus kriipsutas alla oma otsust
 mitte lubada mingisugust relvade ekspordis-
 Hispaania vabariigi korraldusse, ja "õige" mitte
 ulnerate konsultite fäitmust, sõlvestud enne ilis-
 tuse algust.¹³ Hispaania vabariigiga oli vastar-
 lping sõlvestud 1935. aasta detsembris; 2. augustil
 1936. aastal loobus Prantsusmaa ametlikult oma

13. Тенюшев... "Говар и субейтучах учмору", 1967, №6, с. 127.

aprillist.⁴⁰ Luid samal ajal heneb dokumentidest, et Prantsusmaa valitus oli hästi informeeritud nite aruult fortifitseerimise plaanidest, vaid ka massajatele maalselt esutatavast abist.⁴¹

Prantsuse välismaiste suhete dokumentide publikatsioon kinnitab veelgi enam sellest, et Prantsusmaal olid tugev agressiooni ohutavuse poliitika, mida viidi läbi lääneriikide poolt Hispaania kodusõja ajal.

Nii sundis Prantsusmaad niimoodi tegutsema. Inglismaa oli hoiatama Prantsusmaad, et viimase poolt nii soovitud koostöölane Jaansamaa ei hooli vahelisegeanusest ning, et Prantsusmaa abi Hispaania vabariigile võtaks viia konfliktini. Delbos püüdis 1936. aasta detsembris vigastada valituse suhtumist Hispaania sündmustesse. Teatades: kui on ohustavusel sõda või rahu, ei saa järelle anda sentimentaalsusele, mis võib "formata" meel kohutavasse konfliktini.⁴² Jaansamaa saadra Pariisis teatas Berliini, et Delbos, tahab sellega alustada koostööd koostööleppesse Jaansamaaga.⁴³ Welzen teatas val, et koostööleppel üldmuseas loevad prantslased, mitte vahelisegeanuse poliitikat Hispaanias.⁴⁴

Niivahelisegeanuse poliitika kinnaga loetud

⁴⁰ Тимощева... "Французский еженедельник 1962", стр. 347.

⁴¹ Тимощева... "Новая и новейшая история" 1967, № 6, стр. 127.

⁴² Тимощева... "Французский еженедельник 1962", стр. 347-348.

⁴³ Тимощева... "Новая и новейшая история" 1967, № 6, стр. 127. Тимощева... "Французский еженедельник 1962", стр. 347-348. Тимощева... "Новая и новейшая история" 1967, № 6, стр. 127. Тимощева... "Французский еженедельник 1962", стр. 347-348. Тимощева... "Новая и новейшая история" 1967, № 6, стр. 127. Тимощева... "Французский еженедельник 1962", стр. 347-348.

Prantsusmaa valitavad ringkonnad saavutada
konkreetsed tulemused. Kui järelekaalutakse
tõidatus, siis Prantsusmaa jäänud kolme tule vahel:
natsionaalsamaa, järelekaalutava Itaalia ja Hispaania, mis,
nagu öeldi 5. augustil Prantsusmaa ja Inglismaa
lähiväljaarvuste ajal, olid ohtlikud Prantsusmaa ja
Inglismaa huvidile.⁴⁵

Prantsusmaa natsionaalselne kodanlus lootes,
et Rahvarinde purustamise korral Hispaanias,
püües Rahvarinde ka Prantsusmaal; seejärel
nõudis natsionaalselne kodanlus Blumi valit-
suselt äärmiselt poliitikat, mis olis seadus His-
paania natsionaalselisele mässajatele. Selle asemel,
et vastu seista neile nõudmistele, Prantsuse valitus
asutas jamaistat Blumiga, järgis need nõuded.
Kui Rahvarinde valitus olis võinud muuta
oma poliitikat, keena ta toetus paljudel miljo-
nitele valijatele töötajate hulgas, kuid sõbralaste
lühidelt Lion Blum ei kavatsenud muuta oma
poliitilist kviessi.⁴⁶ „Blum ei võtnud enda peale
mitte aruelt eke firma „Blum“ huvid kaitsmise, vaid
kõigi kapitalistlike firmade huvid, privilegitud, eksploa-
tatorlike klasside kaitsmise.“⁴⁷

⁴⁵ Тихомиров... „Новая и новейшая история“, 1967 г., № 6, стр. 127.

⁴⁶ С. В. Виноградова. Французская внешняя политика
французского правого сообщества, М 1949, стр. 17, 21.

⁴⁷ Тихомиров, стр. 1162.

Don Blum, õigustades oma käitumist, mis aitas kaasa rahariikliku Hispaania perustamisele, ütles: „mittetaheline poliitika päästis Europa sõjast.“ Lugi oli väga hästi teada, et ei saanud ega tahtnud olnud tänuol 1936. aastal sõjale Prantsusmaa ja Inglismaa vastu, mille sõjaline võimsus ühtas sel ajal fašistliku riigi sõjalise võimsuse.⁴² Tegelikult ei olnud see mitte „mittetaheline“, vaid luba luba võltsmässu intervenciooniks. Palleague võltsmässu Flandris ütles: „selles, et ühistous oli fašistliku intervencioon, poleud alguast palju ühngit kahtlust.“⁴³

Prantsusmaa ja Inglismaa valitavad ringkonnad ühng ühendiga koos ka USA imperialistid soovustasid saada fašismi võimsuse kasv ja tugevenerst. Hitleril lubati Europas teha kõike, mida ta tahtis; ta ei leidnud ühngit vastuseisu tugevameri Europa ühnde poolt. Need lootsid, minnata Hitleri plaani nõududu vastu, mis oligi peamiseks põhjuseks, miks Prantsusmaa ja Inglismaa nii sõbralikult soovustasid võidude ühnde aastati võitlul Hitleri tugevenerst.

Blumi valitus jätnas oma natsud aonni-appe saavutamiseks Hitleriga. Detsembis 1936-4.

⁴² Пропперова, стр. 31.

⁴³ Талберг, стр. 135.

Wilezen kirjutas Neurathile: „Ma olen mitu korda teinud, et prantlased, vaatamata kõikidele kõrvaküladele, mida nad on saanud rimastel aastatel, on nüüd juba veel nõus alustama lõtvvääkruvise usmaringiga saavutada vastastikküsimuse arusaamise.“ Wilezen teatas veel, et 11. detsembril 1936. a. kutus Prantuse välisminister Delbos ta enda juurde ringi tege „juba teatud avalduse“, ning et 24. detsembril Delbos annetas ja laiendas avaldust. Wilezen soovitas kasutada ära prantlaste valimisolekut konnuleppeks.⁵⁰

Detsembris formuulid lõtvvääkruvise Wilezeniga toendasid endise poliitika ja juurde ring 1936. aasta Rahvaste programmi taganemist.⁵¹

Tausamaale e^o muidugi, et tal pole kollektiiv-aid keid Prantsusmaal ja Inglismaal on. Hitler määratles oma välispoliitilised kavatsused juba 3. veebruaril 1933. aastal: „Muie tungide kaavaneme.“⁵² Augustis 1936. aastal käis Tausa Riigipanga president Schacht Pariisis, kus pidas lõtvvääkruvise Blumiga vestlus oli pikk, kuid protokoll pole kahjuks säilinud. Blum jutustas pärast II maailmasõda, – et Tausamaa nõudis lõtvvääkruvise alustamiseks Prantsusmaalt ning Inglismaalt Tausa kollektiivide tagasandamist.

⁵⁰ Трудно Термаченов Точка в Точке Вестник Министров инициативы инициативы 26. апр. 1936 г. Документ к меморандуму II, стр. 264, 265.

⁵¹ Жонен Французской коммунистической партии, М 1961, стр. 44.
⁵² Давидов. „Новая и новейшая история“, 1969 г., № 4, стр. 112.

Rehutamaks lubas Hitler vastu tulla Prantusmaa nõudmistele. Buene oli valmis rahuldama Saksavalituse nõudmisi kolooniate osas.⁵³

Prantusmaa rahupoliitiline olukord halvenes 1937. aasta alguses. Prantusmaa lütlased Euroopa riikide hulgast teda enam ei usaldanud. Nende riikide juhid said aru, et Prantusmaa ei alista neid Saksamaa agressiooni ees ja tõukuvad Prantusmaastemale.

Prantusmaa, Buene valitusega esotas, jättes lähenevate sõdade Saksamaale. Lisemaale muudatid kapitalistlike riikide eest Prantusmaa ning Inglismaa valitused praegused elanike meelele uue sõja oht mittekaasena. Nad ei teinud midagi sellist, et anda vastulööks Saksamaale, ... kes avalikult valvestus uue sõja valtpäastamiseks, suurendas sõjandge, kasvatas oma elanikkonda rassriha vaimus.⁵⁴ Saks militaarsu aga valvestas strateegilisi sõjaplaane; II etapr 1935. aasta asapergast kuni 1937. aasta lõpuni oli ette nähtud Saks-Euroopa maade anastamise plaanide koostamine, mille asmängus pidi olema Saksamaa majanduslike ja strateegiliste positsioonide parandamine järgnevas

⁵³ Тенюкова... „Французский эмиссар 1962“, стр. 360.

⁵⁴ Уморова гвардия III, стр. 628.

võitlusena saasa militsaarsus ilmutamine kehtes-
 tauskes Euroopas. Terve etapi aeti planeerimas
 konkreetne vallutusplaan, esmajärgsenaas Behe-
 kvantia ja Austria vastu. Plaanides oli peititud
 ümära: ära hoida Euroopas suurt sõda, milleks
 Hitler ei oleud veel valmis, vaid haarata
 kaudselt agressiivsete aktide abil Kesk-Euroopas
 saasa vaatumaad, et luua parimad strateegilised
 ja majanduslikud tingimused otustavale taplusele
 suurvõimudega. Tähtsamaks saasa väljehatuse planeer-
 vaks dokumentiks, milles määrati kindlaks peamised
 tulevase Saksamaa agressiooni suunad oli Blombergi
 direktiv 24. juunist 1937⁵⁵ aastast sõjajõudude ühtse
 ettevalmistamise kohta sõjaks. Lühiloomendi pre-
 ambulist on näha, et Saksamaa võigide ilmutatus
 võib rahultselt sõjaks ettevalmistusi teha, kuna
 Saksamaal ei ole põhjust eodata kallakungi eileta-
 kilist. Selle kasuks väigivad asjaolud, nagu
 tahtusepundus sõjaks peaaegu kõigil rahvastel,
 esmajärgsenaas läänvõimsidel. Vaatamata sellele,
 tõudis Blomberg, sõjamenister, et „Saksamaa ulvas-
 tatud jõud oleas püüvalt valmis sõjaks“, mitte
 ainult selleks, et „parendada kallakungi igal ajal,

⁵⁵ Sõja esmane Blombergi direktiv anti välja 26. juunist 1936. a.,
 kuid sõjas ei ole teda kütud. Dokument. „Sõjaväe
 sõjaväe ümber“, 1969, N4, lk. 113-114.

raid na selles, et „nõuetada sõjaliselt ja poliitiliselt kasulane tingimus, kui need tulevad.“ Ete nähti variandid koodarmetuse „Rot“ ell Prantsus-
maa vastu; operatsioon „Grün“ Tšehhoslovakkia vastu;
plaan „Otto“ Austria vastu; samuti olid ette nähtud ka tegutsenud Inglismaa ja Soola vastu.⁵ Sel perioodil
oli saaslaste talulipane keskpunkti Tšehhoslo-
vakkia ja Austria, nillide kaaravene oli esi-
meks tingimuseks võitluseks Prantsusmaa vastu.

Kuid ka Prantsusmaal tajuti suurenerat
ohtu – Kommunistlik Partei ligi jõudvat
vahva hulgas selgitustööd. Samuti ilmus ajalehtedes
artiklaid, mis selgitasid vahva tegeliku olukorda.
Nii ilmus 1937. a. artiklil „Tõde Saasa armest“.

Prantsuse pool lehekülge võttis enda alla artikli
pealiskirjaga foto joonil, mis kujutas hitlerliku Wehr-
machi sõdurid marssimas rüütsidega õlal,
trassivõid peas. Artiklis oli avaldatud diagramm
Saasamaa ulvastatud jõudude kasvest... 26. veebru-
ari 1935. a. anti juurde Hitleri kogu sõjalennuväe
loome kohta, 16. märtsil 1935. a. võeti sõjaväetunistus
kohustus, armu koosseisus oli 36 diviisi, 12 armukorpust.
1937. aastal määrati sõjaväetunistuse kestuseks 2 aastat,
loodi soomusdiviisid, teimeti sõjavägede motoriseerimine.

⁵ Darymb... „Globaal ja sobivalt meenutus“, 1969. N4,
leht. 121 – 127.

Saasa armul oli 1500 lunnut, 88 laeva. Lendmed
olid autoritetsed, kuna nad pärinesid Rahvaste
Liidu armandust.⁵⁷

Vaatamata sellele, et Saasamaa relvastumise
shustas esmajärjekorras Prantsusmaad, tema sõltu-
matust, tehti 1937. aastal katseid saarutada
Prantsusmaa ja Saasamaa vahetuvi vahel imperia-
listliku konnulepet.

Imperialistlikud vastusolud bääriüüride vahel
tugivesid iha. Oli algamas majanduskriis.

Maarised vastusolud kapitalistlike riikide vahel
kaubateurgude, teoarmalluute, kapitali mahu-
tanuashade pärast. Agressiivsed maad Saasamaa,
Haadra ning Jaapan ilmutasid iha rohkem oma
püüde maailma ümberjagamiseks sõja abil.
Prantsusmaa, Inglismaa, USA valtiivad ringkonnad
püüdsid lahendada imperialistlike vastusolud
lastistlike riikide kallalelunge õhutamiseega Nõu-
kogude riigi vastu.⁵⁸ Prantsusmaa ja Saasamaa riigi-
teglased tegid vastastikusel külasõitne, kus
sõnderiti pinda vastastikusel külasõitne, kus
sõnderiti pinda vastastikusel suhteks nii
majanduslikul kui poliitilisel pinnal.⁵⁹ Tiheda koos-
öö loomiseks liiti Prantsusmaal sõbra olivat endise
paarusti ja ratsaerasti Flandri saatmine Berliini,

⁵⁷ Tassuüüri, smp. 157.

⁵⁸ Tassuüri, smp. 217.

⁵⁹ Tassuüri, smp. 237, 238;

Tassuüri, smp. 135-137;

Tassuüri, smp. 220-221.

kuhu ta saabus 13. detsembril 1937. aastal. Hitleri
 valituse propagandavägede Goebbels, kes Flandri
 vastu võitis, teatas aga, et Saksamaa ei kavatses
 Rahvaste Liitu tagasi pöörduda. Goebbels üllatustas,
 et see ei tähenda mitte koostööst loobumist, suu-
 riidega, nagu Prantsusmaa, Inglismaa, Itaalia
 ja Poola.⁶⁰ Propagandavägede lihas, et „Prantsus-
 maaga soovitsame elada rahus ning rahuabi-
 likkuse õhukonnas, kuna Prantsusmaa vastu pole
 mingid pretensioonid.“ Samal päeval tegi Flandri
 võidid ja Saksamaa võitumistest Neurathile, kes
 ütles mõista, et Saksamaa leiab oma suhted
 Austria ja Tšehhoslovakiaga mitte punuvad
 Prantsusmaasse. Hitleri diplomaatia tegus
 Austria Auschlysi ettevalmistamisega, ning selu-
 korast vajas ta suurviiride erapoolkust ja
 karskust selles sündmuses. Flandri võitust
 Prantsusmaa leppimist selu Saksamaa poolt
 ettevalmistatava saunuga: „Tuli leppida
 rahuliku võitluse leppimise muutmise, võr-
 minna sõtta, „mida Saksamaa ei soovi,
 kuid milleks ta on valmis.“⁶⁰

⁶⁰ Tšerogova, amp. 239.

Prantsusmaa peaministri Chotand laatus 1937. aasta
lõpul, et Prantsusmaa ei saa tugitooli sans-
laste vastu, kui need annentsevad Austria.
Prantsusmaa valitud rünnakud jätsid siht-
rile tegusvabaduse Kesk- ja Ida Euroopas,
vastutasuks lootes nad vahu läänes.⁶¹

⁶¹Бенсисов-а, сир. 239, 242.

Müncheni kokkuleppe sõlmimine ja
Tšehhoslovakkia osas selles

Vastavalt Saksa fasiside sõjaseaduste
vastavastand plaanidele, oli III etapp - 1938. aasta algusest
kuni 1939. aasta septembrini - ettenähtud sõlmimine
väliskiri vallutustele Kesk-Euroopas; ettevalmistuste
järgne Euroopa sõjakas ja selle vallapääst-
mine. Kolmas etapp algas austriavastase plaani
välisviisidega 11. märtsil 1938. aastal, kui Wehrmachi
üksused okupeerisid Austria. Gleani. Otto' rüüstid
Austria ja selle läänepoolseid riikide riigivõimude,
kui et nad oleksid kaitstud kaitstud.

Siiseme tunnustas Inglismaa konservatiivide
partei juht Churchill: „Austria avas Saksa
Tšehhoslovakkiasse rong laad võimad ka
Kesk-Euroopasse.“ Austria haavavastase tahtsid
vastavastand Saksa strateegilised juhid
kui tungimise teie armult tungimiseks sta-
agu lootsid ja avastand läänepoolseid riikide
üksid, riik. kindlustada ka oma

vasanult liiba edasitungks Läänvindu vastu-
valt sõjameister Blokingi direktorile 24. juunist
1937. aastal. Anschlissi teostamise järel loõtat-
uuesti detailset läbi projekt „Grün“, mis arves-
tati sees Austria liitmisega teatavud oleuorda,
nagu nähtub kindral Kesteli amandist litte-
rile 20. märst 1938. aastal.²

Saatusmaa valitus teatas 1938. aasta algul,
et ta on valinõ oma lepinguosale Trekkoslovanasa-
ast välja astuma, mida tunnustavad vatis-
minister Dillosi ja peaminister Blum'i vastavad
kõned valituses 26. rebruaril 1938. aastal; kuning
Blumi deklaratsioon 17. märtsist 1938. aastast.³

Saatusmaa rahvas nõudis maa valituselt Saksamaa
ja Euroopa julgoleku kindlustamist.
10. aprillil 1938. aastal moodustas valituse Daladier,
kes nimetas oma kabineti „rahvusliku kaitse valitu-
seks“ kuning lubas teha kõik, et garantenda rahu,
kuning lubas kindlalt kindi pidada Saatusmaa
lepingutest. Need need lubadused jäid armult
lubadusteks, sest ühes konmünikes lõpivõimurist
kohta Inglismaaga 1938. a. aprillis teatati, et mõle-
mad maad püüdlivad koostööle Berliiniga.⁴

Arvult Saatusmaa valitus mõi teatas,

² Dammert... „Globale u. nationale uemoren“; 1969, N4, cap. 116.

³ Feroysoba, cap. 267. Tia dya, cap. 389.

⁴ Feroysoba, cap. 266-267;
Tia dya, cap. 395, 392-393.

et ta kahtleb Tšehhoslovakkia, kuid tegelikult
tehti kõia võimalra, et sundida Tšehhoslovakkia
valitust kapituluma Saksamaa vs. Tšehhos-
lovakkia saadnu kuni Pariisist Tšehhoslovakkia
võitumistule 4. märtsist 1938. a., annab selge
tunnustuse, et Prantsusmaa valitus kavatses
oma poliitikat muuta ja ei kavatsenud Tšehhoslo-
vakkia pärast Saksamaaga sõdima hakata.⁵
Prantsusmaa riigivõimud pöördusid ang-
lannad asusid antud Saksamaa toetamisele
ja püüdsid avalikusele selgus teha, et tšehhi-
last ei ole mõtet ohverdada prantslaste elusid.⁶
Juba 30. aprillil saadi Saksamaa võitumistunnus-
tada, et aegluses rögise ajavahetusega,
pärast Daladier soovitas kiiresti Inglis-
maal mõjutada Grahami, kuna Prantsusmaa ei
saa seda teha iseenesest. Daladier
rääkis, et rahu Euroopas sõltub Tšehhoslovak-
kiast.⁷ See oli suurim väärtus, sest rahus sõltus
alkõige Prantsusmaast ja Inglise maast; kuid
need ei soovitud Euroopa julgolekut tagada
ning Tšehhoslovakkia Saksamaa vastu kaitsa.⁸
Prantsusmaa saadnu Francot-Jonot avalastas

⁵ Докладное Чрезвычайного Посольства в Париже Оуэна
министру иностранных дел Чехословакии Кромпа 4. марта 1938.
материалы и документы I, стр. 77.

⁶ Там же, стр. 395.

⁷ Бенедикт, стр. 270.

⁸ Выступление Чамберлена на заседании Бриггемана
и французские министры 28. апр. 1938 г. Документы и
материалы I, стр. 124-125.

Berlinis välisminister Ribbentropi ja venna
 teha selles, et „Prantsuse valitus, nagu ka
 Briti oma, teeb Praha nõu, et saavutada
 sudeetsaanslasti probleemide lahendamise
 saamata näeks.“ Prantsusmaa valituse juht
 käitusid juba 1938. aasta märtsi nõuad
 oleksid elanud suhted liitlasriikidega mitte
 Tšehhoslovakkia ja vaid Saasamaaga. Prantsus-
 ter Daladier teatas Saasamaa riikliku tele-
 zekile, et Prantsusmaa ja Inglismaa valitused
 otsustasid Tšehhoslovakkia valitusele püsivat
 seeret, et ette valmistada kordumise radikaal-
 set lahendamist. Lõpuks, 25. märtsi kuus Prant-
 susmaa valitus otsustas oma liitlase Tšehho-
 slovakkia. Saasamaale. Välisminister Bonnet
 oma vestluses Weizengiga, ütles rõõmasele:
 „juhul kui Tšehhoslovakkia valitus jääb
 leppimatuks positsioonile, Prantsusmaa valitus
 vaatab läbi oma liitlasriikide.“⁹ Otsus
 Tšehhoslovakkia Hitleri mitte andmisest oli vastu
 võetud. Need neli kuud, mis olid jäänud otse
 konnuleppeni septembrini, kasutas Prantsusmaa
 valitus Tšehhoslovakkia valituse vastupanu mud-
 nuseks, mitte aga vastupanu organiseerimiseks Saas-
 maale.

⁹ H. Žemčogova, cuip. 270-271.

Prantsusmaa loots saada tase Tšehhoslovakkia
 reeturse eest. Lõlme oli siis loodetak tase?
 Welzen teatas Bulini 17. juunil, et „Bonnet“
 unistab Prantsus- Sausa antandist. ja
 soovib saavutada meiega väga tihedat
 kontakti.“ Hiliselt oli selge, et Tšehhoslovakkia
 kaitsus ei astu väga edasi lääneriiki. Kindral
 Keiteli 7. juulil direktorist, noostatud seoses
 Sudeedraa suurpursse ettevalmistamisega,
 nähtub, et Sausamaa arestas arusa Tšehhos-
 lovakkia kaitsjama NSV Liitu. Prantsusmaa
 valitus teatas Sausamaa valitusele üldisest
 oma ettepanimest, Tšehhoslovakkia kaitsemise
 lahendamisel, mil enam, nad rügi soovi-
 tasid vahenderd, Tšehhoslovakkia valituse
 kumma kapitulatsioonse saavutamiseks.¹⁰

Kind Daladier - Bonnet valitus ei arves-
 tanud, et Tšehhoslovakkia Sausamaale kotte-
 mängumise teot kahju ka Prantsusmaale.
 Seda mõistmatust saab seletada lääne-
 riikide suurima sooviga - luua Euroopas
 kõigi kapitalistlike riikide liit ja muuta
 hitlerlaste sõjandis Nõunogude Liidu vastu.
 19. septembril 1936. aastal, esitasid

¹⁰ H. Tšerapova, carp. 272 - 274.

Prantsusmaa ja Inglismaa valitsused Tšehhoslovakkia valitsusele ultimatumid, milles nad teatasid Hitleri putensioonide suured osadest tuga asustatud Tšehhoslovakkia piirsondide vastu ja nõudsid, nende piirsondide kohast ühendamist Tansa riigile, ilma plekkimata, etiselt, selle nad väitsid vajaliku olivat rahu huvides. Vastutasuks lubati Tšehhoslovakkiale - kui see täidab nõudmised, - tulevasti piiride kaitsmisel eeldsi garantüürid seersti vastastuusti sõjalisti kohustuste asemel."

Tansamaa saadeti Inglismaal ven Diraan enistat oma tiguisele suurt tähtsust, muutades neid 16 kuud (marst 1938 - augustis 1939 aastal) kõige tähtsamates oma 20-aastases diplomaadiraanetis. Ju oli an. Müncheni poliitika juured, mille eesmärgiks oli hoida NSV Liit ja suunata hitlerlased tema vastu.¹²

Tansamaa õhufõudude keristis jõang fõ kasutusele teinemi, "frantsioneerime", see tähendab sõja etappideks jagamine.

¹¹ "Приговоренная Англия и Франция практическому освобождению, доуверенности и маневрности", стр. 203-204.

¹² Д. Мельников. За кулисами Мюнхена, "Новое время", 1957 г., № 19, стр. 29.

Hitler kasutas Ameerika, Inglise, Prantsuse riikide diplomaatia nõuogude Lõidu vastast suunda, selle meetodo elluviimiseks — Euroopa riikide esadenaupe kaaranemiseks.¹³

Juba 25. mail 1938. aastal, (nimme muud enne Tšehhoslovakkia faatilist kaaranost), andis Hitler krahvalstaatle nõu alustada ettevalmistuste tegemist sõjas Tšehhoslovakkia vastu. 28. mail 1938. aastal tõnuis sala-jane nõupidamine, kus Hitler teatas oma krahvalast kavatsusest tungida Tšehhimaale.¹⁴

Lääne ajaloosus kirjanduses on siamaani loonud ligind, nagu oiks 1938. aasta Müncheni sõbring — Tšehhoslovakkialt Lõudude pükkonna ära võtmine — olund seadustre kokkulepe, mingisugune kompromiss, saaru-tatud rahvusvahelise õiguse alusel helja Euroopa suvriigi — Inglismaa, Prantsusmaa, Taasamaa ja Itaalia vahel. Selluli legendile vastavalt võtti vahendaja rolli endale Mussolini; tema pöördus kolme riigi valituste pooli ettepanemuga kokku kutuda helja riigi konverents. Tšehhi ussmuse rahumiseks lähendameks.¹⁵

¹³ Мельников... „Новое время“, 1957 г., № 19, стр. 29.

¹⁴ Мельников... „Новое время“, 1957 г., № 19, стр. 30.

¹⁵ Д. Мельников. Мюнхенский сговор в свете истории, „Новое время“, 1968 г., № 38, стр. 18.

Tegelikult ei kujuta Müncheni kokkulepe endast midagi muud kui seadusevastast sõrnut, mis saarutati suure saladuskatte all. See oli sõrnut kahe bruu - Hitleri ja Chamberlaini vahel. Mussolini vahendaja roll on müüt. Mussolini ettepanek tuli alles pärast seda, kui vahetati telegramme Hitleri ja Chamberlaini vahel, milles etustat kokku kutuda lõõnriikide konverents.

27. septembril 1938. aastal teatas Hitler Chamberlainile, Inglismaa peaministrile, oma soovist lõõnriikidest sõltumaks, et "täpsustada" tehing, sõlmitud nende vahel viis päeva varem Godesbergis, so. tehing Saksamaa liitumiseks Saksamaa külge.¹⁶

Järgmisel päeval Chamberlain vastas, et on valmis tulema Saksamaale, et esovõtta nõupidamisest, mis formuleeriks lõplikult Godesbergi tehingu, kuid nõupidamine toimugu neli või viis päeva. Mussolini "vahendaja plaan" oli koostatud Berliinis.

Schmidt, Hitleri tõlk oma menuaardis kirjutas, et 28. septembril 1938. aastal koostasid Göring, Henrich ja riigisekretär Witzacker

¹⁶ "Mussolini". "Hokoe l'opra", 1968, 138, cap. 18.

Hitleri nõpunaidete järgi "Mussolini plaan".
Mussolini anti see "plaan" üle hetkel, kui
ta istus rongis, et sõita Münchenisse.¹⁷

Münchenis esitas Mussolini "oma plaani" reži-
migi valitsusfunktsioonide ning see plaan sai kon-
tseptsiooni plaani aluseks. Nüüsi, uude rahvusvahi-
lone tigitlane lüüang, vord sobing.

29. septembril 1938. aastal, kell 12⁴⁵,
alustas Hitler nõupidamist oma sõnavõtu-
ga, nagu võib lugeda Saasa delegatsioon-
aruandist oma välisministri kaudu. Ta ütles,
et loeb tarvilikuks lõpetada suheldussas-
taste õnnetu ja vilets olukord, mille on
põhjustanud nende elavne Tšehhoslovakkia
rühis. Hitler rõhutas, et probleem vajab
künnas kovas lahendamist. Inglismaa pra-
mister Chamberlain omaenda sõna võttes
tõnas jüüverit kute eest nõupidamistest
osa võtta; ta nõustus, et suheldussastaste
kõrsumus vajab künnas lahendamist.

Kaalia valituse juht Mussolini oma sõna-
võtus märkis, et kõrsumus on juba põhimõtte-
liselt lahendatud, ning jätti võrk alla aruult

¹⁷ Mälestused... "Hobor õpema", 1968 a., N 38, lk. 18.

toovra elluvandamisest. Ka Prantsusmaa
 juurkärstul Saladri tõnas füürist mitratüü
 avaldame ust. Ta ütles end olevat võimne
 võimale või tõelikult nõhuda füüriuga.
 Inglismaa ja Prantsusmaa valituste juhid
 tõnastd eriti Mussolini, kelle ettepanek
 olvad andnud võimaluse Tšehhoslovakkia kü-
 ssmuse küres ning rahumõltsus lahenda-
 mises.¹³ Vastastikuist silmanägelike muutus-
 teger algas nõuprdamine hünchenis.

lühes ajas olid Chamberlain ja Saladri,
 erinvalt Hitleri sersuhoast, lühel ajal, nmett
 oleks nende avatis pidaand kohal olema ka
 Tšehhoslovakkia riigi esindaja. Hitler oli kate-
 gooriliselt selle vastu. Ta põhjendas oma
 sersukohta vajadusega aega säästa. Hitleri
 avaanuse järgi rentis nõuprdamine roga
 pidaand, kes andlusest võtaks osa Tšehos-
 slovakkia esindaja. Tema avates sersis
 kismus ja nõuprdamine ütlanne selles, mis-
 das sundida tšehhe vastu võtma otust
 territooriumi üleandmise kohta Tansamaale,
 mitte aga konsulteerimise Tšehhoslovakkia valitsusega.

¹³ Информации о ходе мюнхенской конференции см. в
 переписке мюнхенских гер. Тирманн с гер. Тирманеной
 Дирмаккой в Мюнхене 29. Сент. 1938 г., Документы и
 материалы I, стр. 273, 278-279.

Nelja suurvõit esondavad jõudsad jauldused, et nende endi poolt Tšehhoslovakkia kiistumise lahendamiseks on mitte ainult otene õigus vaid ka kohustus.¹⁹

29. septembril õhtul kell 11 oli valmis kokkuleppe tekst. Kella 11 ja 12 vahel õhtul toimus selle teksti allkirjutamine neljas kuus.²⁰

Münchenis vastu võetud dokumentis kirjutati: „Saksamaa, Inglismaa, Prantsusmaa ja Itaalia, vastavalt printsiipidele kokkuleppele Jüdeli-Saksamaa piiranna ühendamise kohta, leppisid kokku järgnevas... 1. Evakuatsioon algab esimesest oktoobrist. 2... tšehhoslovakkia evakuatsioon lõpeb 10. oktoobriks. 3. Evakuatsioon toimub sõltuvalt väga detailselt rahvusvaheline komisjon, kuhu kuuluvad Saksamaa, Inglismaa, Itaalia, Prantsusmaa ning Tšehhoslovakkia esondajad. 4. Tšehhoslovakkia tšehhoslovakkia illetoimne Saksamaa vägede poolt algab 1. oktoobril 1938. aastal, ning toimub vastavalt konstitutsioonile.“

¹⁹ информация о ходе Мюнхенской конференции министров иностранных дел Германии с Германией в Берлине 29. сент. 1938, Документы и материалы I, стр. 281-283.

²⁰ запись Кордта о мюнхенской конференции, 29. сент. 1938, Документы и материалы I, стр. 306.

konale. Ülevõetav püraond oli jagatud nelja tsooni, ning pidi haaratama saasa rõgude poolt järgmiselt — I tsoon — 1. ja 2. oktoobril; II tsoon — 2. ja 3. oktoobril; III tsoon — 3., 4., 5. oktoobril; IV tsoon — 6. 7. oktoobril. Lilejäänud saasa rahvusest elanikega temitsoonid pidi arhlaas määrama koostöö, ning selle püraonna ülevalnen Yausmaale pidi lõpetatama 10. oktoobriks. 5. Rahvusvahelise koostöö pidi määrama arhlaas temitsoonid, kus lõpetat pühitsit, ning ka selle päeva, misd mitte hiljemaks kui novembri lõpus 1938. aastal. Täiendavaks kokkuleppe määriti, et Inglismaa ja Prantsusmaa garanteerivad Tõekhosloorakata must püra.

Näimoodi nägi siis valga Münchenis saavutatud „õiglase“ kokkulepe. Lõsel vastu 30. septembril 1938. aastal, kui 132, kutsuti nõupõdanu saali ka Tõekhosloorakata esindajad, et neile teatavaks teha saavutatud kokkuleppe sisse. Tõekhosloorakata ürgi delegatsioonid jahi sõnade järgi olid prantlased kokkulepped. Teksti ühele ürgi ajal palusid Tõekhosloorakata esindajad mõnel puhul selles, mida ka tehti.

²¹ Токен сормышени закроемного в Мюнхене 29. септ. 1938 г., соглашение и маневрание I, сир. 287-294.

Kui Tšehhoslovakkia esindajad ühisel Prantsusmaa
 jaanuaris Daladri'ilt ja Vätimintseerilemi' pe-
 sekretärit, kas nende valtusest soodaksse ka
 mingisugust vastust, Daladri vastas, keerd vätis-
 mearstunamist peasekretär vastas tema eest, et neiljal
 ühiselisel pole palju aega mingisugust
 vastust Tšehhoslovakkia valtusest ei soodaks,
 etust loetakse vastuvõetaks.²²

Kas Tšehhoslovakkia oluand ol' tõesti loetu-
 ste enne heinchenit, nagu väitvad Prantsusmaa
 ning Inglismaa valitused.

Tšehhoslovakkia vabariigi president Benet
 kuulutas kaks korda välja mobilisatsiooni -
 ning sõjastas kogu ka samas. Tšehhoslovakkia
 vastupanu ei oleks olnud loodetu, nagu teda
 seensid tema "sõbrad". Nõuogude Liit
 teatas vastuseks Benetile, et NSV Liit on valmis
 täitma oma lütlaskohustusi ka siis kui Prantsus-
 maa neist keeldub. Muidugi juhul, kui Tšehhos-
 slovakkia kaotab ennast ka ise ja palutakse.²³

Mitte jättes aruult sõndes Tšehhoslovakkia
 teetajaks, koosdas NSV Liit oma läänepiirile

²² Záměstka Československého ministerstva vnějšních věcí
 o předložení Československé deklarace v Moskvě, 29. srp. 1938.
 Dokumenty a materiály I, sv. 312-314.
²³ Telegramma Narodního komissara vnějšních věcí
 20. srp. 1938. na ústřední pokladě ESSR v Československu
 pro předání prezidentovi Československé Republiky.
 Dokumenty a materiály I, sv. 240.
 Telegramma zástupce Narodního komissara
 vnějšních věcí ESSR pokladě ESSR v Československu.
 20. srp. 1938. Pristomani III, sv. 257.

30 laskuridiviisi, 3 tankibugaadi, 12 lennukibugaadi, reserve²⁴

Arvult, et Beresi vabtus ei pöördunud alipalvega NSVLiide valituse poole. Ta eelstas kapitulatsioonida Saksamaa esjamine vastu-panu osutada.²⁵

Inglismaa ja Prantsusmaa valituste juht mõngisid raku päästjad Europas. Mõneki-Tagasi pöördumisel, nõueldati Dala-diviisi, kes oli esand venna oma rahulooja-riisimise paljusid riisimise, triumfialue vastu-võtt. Tõuvis järgi etles Daladri selle peale. „Rumalad, kei nad arvult teaks, mille aplodeerivad.“²⁶

Läänemaatlas väigrtase nel armude riisimise. Need tegelikult juba arvult tõukhosloravka ja Prantsusmaa väed il-lassid arvult il-leri väigrtad; saanud oli olema NSVLiide valituse kindel toetus.

Ka hitlerlikus maastatis loeti kaotust võitmatuks, kui Prantsusmaa ring Inglismaa

²⁴ Мельнишав... Новое время, 1968, N38, стр. 19.
Телеграмма народного комиссариата обороны СССР
военно-воздушному атаману СССР во Францию
²⁵ 25 сент. 1943. Крестьянский I, стр. 256-257.

²⁵ Меморандум народного комиссариата обороны СССР
народному комиссариату иностранных дел СССР. Доклад
и материалы I, стр. 239-240.

²⁶ Пабури, стр. 430-431.

jäävad andaks oma otusele kartta Tšehhoslovakkia. Seid Prantsusmaal ja Inglismaal oli üks eesmärk - ärritada Hitler NSD Liidu kallale. Ameerika lihenduiude saadik Moskvas Davs, teostas Washingtoni: "Venemaa võib mängida tähtsat osa rahvusvahelise rahu kaitsmisel. Arvult..., Euroopa demokraatlikud maad aitavad taltsutada jarriste nende katuse tolmurda see suur maa täielikult elujäänu maailmast, eriti Inglismaast ja Prantsusmaast. Lahju, kuid jarr."

Selupõrast on vale nimetada Churchilli poliitikat Hitleri "epitaniispoliitika", nagu äriditakse väärne ajaloolises kirjanduses. See ei jarristruu üigi aktiivsema poliitika. Jutt käis traditsioonist sõbrast, milles "vahetus-rahaks" oli ühe üigi teenistusse ja elamiskond. Chamberlain ja Daladier ei taibanud, et see intsiigide ja reetuste poliitika saab ka rahvusliku katastroofi poliitika lääneriikidele endile.²⁷ Churchilli tulemused olid üsti fastujordred sellele, mida lääneriikide valitused eotasid. Nad lootsid NSD Liidu ja Saksamaa vahel konflikt, mille puhul

²⁷ seevast. "Kokor õpetus", 1968, NSP, cap. 13.

Inglismaa ja Prantsusmaa oleksid võinud
võtta kolmanda „töömustaja” rügi positsiooni.²³
Kuid tegelikus elus nägid sündmused
hoopis teistmoodi välja – Prantsusmaa
ja Inglismaa said ise esimesteks
Saksamaa ohvriteks, mis olgi nende
pidevate järeleandumiste tulemuseks.

²³ Lühikokkuvõte... „Globaal kriis”, 1968, nr 38, lk 19.

Lõppsõna

Prantsusmaa välispoliitruale aastatel 1924-1938
oli iseloomustav tema koostöö jätkamine aedandue
rühadega, kuid mees poones oli diplomaatiliselt
ja majandusliku suhte arendamine esimese
sotsialistliku riigi NSU Lööduga.

Koostöö saavutamiseks läänrühadega võtti
Prantsuse valitus osa Lausamaa jaoks välja-
töötatud Dawesi plaanist, Locarno konvulipetist,
Youngi plaanist. See võimaldas Lausamaal alu-
tada majanduse taastamist ning hõlgu sõja-
liku potentsiaali loomist. Konvulipped Lausamaa
kaseks omaid aa nõunogudevastase rööloomu.

Sahempeelse kloo valitus esotas radruaalde
liichi Herriot'ga sõlmis Prantsusmaa progressiivsete
jendude mõjal diplomaatilised suhted rööuogude
Lööduga 1924. aastal. NSU Löödu suunustamine ihe
jühkva kapitalistliku suurriigi poset oli
kandline koosasustamise printsiib võit.

hond majanduskriisiga 30. aastate algul, töötajate olukorra halvenemise ja rong maatri-
konliste jõudude austriisumise ja viigenduse
nõuoguolevatest austriisudest, kuid kaard
organiseerida mit NSV Lõdu vastu suunatud
sõjantähe mõjused ning Grantuse valitus
sõltus mitteallakõnugi lõpuga NSV Lõduga 1932. a.

Pärast faitside võimalikeleet Laasamaal,
Grantusmaa faitside kaardid haavata võim
mõjused talle demonvaatluse lõtkandele loomisel
Grantusmaa KP juhtimisel.

Barthou, kes oli välisminister 1934. aasta
vabariikst kuus novembrist, esindas Grantus-
maal nende aruandade kuue, kes pooldasid
rahu ja rööstööd Euroopa kõigi riikide vahel.
Barthou võitis rahu eest Euroopas lõppes
tina ja jugoslaavia keelega Aleksandri
tapmisega 1934. aastal, faat, mille põhjed võtsid
Berliini.

Pärast, maatrikonliste aruandade kuuesid
esindas välisministri Laval, kelle poliitilise
kursi oli suunatud kokkuleppe saavutamisele
Laasamaaga. Demonvaatluse jõudude kartusel
oli Laval suunatud jatkama lõbivõõrkõnusi NSV Lõduga,
mille tulemusena sõlmiti 1935. aastal Grantuse
- NSV Lõdu vahel vastastiku abistamise pant.

nus koos Prantuse-Tšehhoslovakkia ja NSV Liidu - Tšehhoslovakkia lepinguga oli tõrjeks panusiks Euroopa julgolemu kindlustamiseks.

1936. aasta parlamentaarsetel valimistel saavutas võidu Rahvarinne, kuid Rahvarindile loetud Blum'i valitus ei täitnud valimisestset programmi ja asus „mitterahelisegaarse“ positsioonidele Hispaania suhtes, mis tegelikult oli fašistlike riikide soosimine.

Prantusmaa valituse poliitika fašistlike riikide suhtes viis Austria haaramisele Saksamaa poolt ja soodustas Tšehhoslovakkia vallutamist.

Prantusmaa ttendas Müncheni ettevalmistamisel ja kokkuleppe sõlmimisel negatiivset, reeturlikku osa oma lütlase suhtes. München tähendas seda, et mittefašistlikud riigid leppisid kokku fašistliku riigiga Tšehhoslovakkia tükeldamiseks, mis lõhendas II maailmasõja vallapäätmist.

Kuid õppetundi ei tohi me unustada ka tänapäeval. Tšehhoslovakkia KP juhatas G. Kusan väärtes Saksamaa üle võidu saavutamise 25. aastapäevale peetud üritusel: „Müncheni kokkuleppe sõlmis sõja

ning jõe tarvitamise ohvardsel. Leping
olaski ilma meita ja meie vastu. See oli
äärnelt ebaõiglane Tšehhoslovakkia rahva
suhtes "1970. a. suvi Lõuna ja Tšehhoslovakkia sõjasa-
lastliku väeüksuse vahel sõlmitud vastastiku
abistamise lepingu § 6-s on kõige paremini
nähtud, mida kirjutas Linncheni sõbrang:
"Leping kirjutas endast koostisosa Hitler-
Saksamaa kviitigilemust rändevõitlast vastu
vastu ja rahvusvahelise õiguse jämedat rikkumist
ning et süttu on ta algselt peale kehtetu
kõigi sellest tulenevate tagajärgedega." ²

Nii aristas Prahausmaa valitsevad
inglased Saksamaad Tšehhoslovakkia valla-
päästmisel.

¹ "Täht", 8. mai 1970.

² "Rahva Hääle", 7. mai 1970.

Резюме

Дипломная работа на тему "Внешняя политика Франции в 1924-1938 гг." рассматривает основные черты внешней политики Франции за данный период. В работе использованы труды ^{теоретиков} марксизма-ленинизма (В. И. Ленина, М. Тюрмера, М. Дюкло), документы Локарнского и Мюнхенского соглашений, дипломатическая переписка, протоколы конференций, меморанды, специальные труды советских и иностранных историков.

Внешняя политика Франции за указанный период была типичной политикой буржуазного государства. Продолжение сотрудничества с помещичьими кругами других западных государств привело к заключению Локарнского соглашения, а также пакта Бриан-Келлога. Участвуя в этих соглашениях Франция способствовала укреплению экономической и военной мощи Германии.

Новой чертой внешней политики Франции было установление дипломатических и экономических отношений между Францией и СССР, хотя Франция не отказалась от анти-советской политики в целом.

В условиях экономического кризиса начала 30-х годов французские правящие круги были вынуждены идти на расширение и укрепление связей с Советским Союзом. Так был заключен пакт о ненападении с Советским Союзом (1932г.).

Борьба двух направлений во французской внешней политике ~~политикой~~ обострилась в 1934 году. Под давлением прогрессивных сил французское правительство заключило договор о взаимопомощи с СССР (1935г.).

Пришедшее к власти правительство Батума не выполнило программу Народного фронта и заняло в отношении Испании позицию "нейтралитета", что на самом деле было подталкиванием франксистских государств Италии и Германии.

Политика реакционных правящих кругов Франции дала Германии возможность захватить Австрию, а затем и Чехословакию. Франция сыграла в Мюнхене (сеп. 1938г.) предательскую роль в отношении своего союзника Чехословакии.

Kaetatud kirjandus

I Marksismi-leninismi teoreetilised töised

Lein. V. I. Lõppsona rahu kohta peetud etteandepuhul 26. oktoobril (2. novembril), 26 ad., Tallinn 1954.

Lein, V. I. Veider ja asetu, 26 ad., Tallinn 1954.

Lein, V. I. Intervju ajalehe "New York Herald" korrespondendile, 42 ad., Tallinn 1965.

Nõukogude Lühikommunistliku Partei Program, Tallinn 1962.

Дюкло, М. Избранные произведения, III, М 1959, /Дюкло/.

Торез, М. Избранные произведения, III, М 1959, /Торез/.

II Dokumentid

Документы вступившие постановления СССР, III-VII-XIII, М 1963-1967.

Документы и материалы кампания второй

мировой войны, III I, 1937-1938гг., и 1948.

[Документы и материалы I].

Документы и материалы кампания второй мировой войны, III II, Архив Дирекции, 1938-1939гг., и 1948, [Документы и материалы II].

Локкарнская конференция 1925г., и 1959,

[Локкарнская конференция 1925г.].

Хрестоматия по новейшей истории, TI (1917-1939),
Документы и материалы, и 1960, [Хрестоматия].

III Меморанд

Тхонз, М. Rahva poeg, Tallinn 1957, [Tõnis Rahva poeg].

Толль, Шарль де. Военные меморанды, III I, и 1957,

[де Толль].

Пальчинов, Н.Т. Тридцать лет. Воспоминания
туркменского и дипломата, и 1964, [Пальчинов].

Падун, М. Двадцать лет дипломатической
борьбы, и 1960, [Падун].

IV Ajaloõhked kirjanduse ja ajaloolisuse

Белогловский, Е.С. Из истории подготовки
советско-французского пакта о взаимной
помощи 1935г., "Французский ежегодник 1963", и 1964,
[Белогловский... "Французский ежегодник 1963"].

Белоусова З.С. Проблема безопасности
Франции в 1936-1937 гг., "Французский ежегодник 1962",
№ 1963, [Белоусова... "Французский ежегодник 1962"].

Дюрозер, Ж.-Б. Луи Барту и Франко-советское
общество в 1934 г., "Французский ежегодник 1961",
№ 1962, [Дюрозер... "Французский ежегодник 1961"].

Максрриг, А. Ж. К истории франко-советского
договора о взаимной помощи 1935 г., "Французский
ежегодник 1961", № 1962, [Максрриг... "Французский ежегодник 1961"].

Белоусова, З.С. Французская дипломатия накануне
Мюнхена, М 1964, [Белоусова].

Борисов, Ю.В. Новейшая история Франции 1917-1964 гг.,
М 1964, [Борисов].

Борисов, Ю.В. Советско-французские отношения
1924-1945 гг., М 1964, [Борисов. Советско-француз-
ские отношения].

Морфре, А.Е. Внешняя политика Советского
Союза 1928-1932 гг., М 1968, [Морфре].

История дипломатии, т. III, М 1965, [История
дипломатии т. III].

Вардроповича, Р. Французская внешняя политика
французских правящих кругов 1936-1939 гг.,
М 1949, [Вардроповича].

Кушма, Л. и Маркова, В. Коммунизм Франции
в борьбе за Народный фронт, М 1961, [Кушма,
Маркова].

Очерки рабочего движения во Франции 1917-1967гг.,
М 1968, [Очерки рабочего движения].

Петров, В. П., Владимиров, Ю. В. Кэ д' Орсэ, М 1966.,
[Петров, Владимиров].

Розанов, Т. Л. Германия под властью фашизма
1933-1939гг., М 1961, [Розанов].

40 лет французской коммунистической партии,
М 1961, [40 лет].

Фомин, Н. Т. Агрессия фашистской Германии
в Европе 1933-1939гг., М 1963, [Фомин].

IV Ajalised ja ajakirjad

Nõukogude Liitlastele vabariikide liidu ja
Tšehhoslovakkale Liitlastele vabariigi sõprus, koostöö
ja vastastikusel abistamisel leping, "Rahva Hääl", 7 mai 1970.

Донлад новаринца Т. Тусана, "Травга", 8 ноя. 1970.
Белусова, З. С. Животные и родные и истории
международных отношений накануне второй
мировой войны, (По материалам французской
публикации дипломатических документов), "Новая
и новейшая история", 1967г., № 6, [Белусова...
"Новая и новейшая история", 1967г., № 6].

Бизмисский, А. Холм сй называли Кассандрой...
„Новое время“, 1970г., №1.

Борисов, Ю. В. Франко-советские отношения
накануне второй мировой войны в свете новых
документов Изд' Орел, „Вопросы истории“, 1970г., №1,
/Борисов... Вопросы истории, 1970г., №1/.

Борьба СССР за коллективную безопасность
в Европе 1933-1935 годах. Документы, „Мендугу-
народная жизнь“, 1963г., №6, 7, 8, 10. /„Мендугу-
народная жизнь“, 1963г., №6, 7, 8, 10/.

Борьба советской дипломатии за подпи-
сание пакта о ненападении между
СССР и Францией, Документы, „Мендугународ-
ная жизнь“, 1969г., №3, /Документы, Мендугународная
жизнь, 1969г., №3/.

Волков, В. К. Операция „Тетмонский мост“,
„Новая и новейшая история“, 1966г., №2, 3,
/Волков... Новая и новейшая история, 1966г., №2, 3/.

Дачинев, В. И. Секретные документы импе-
ровского командования о подготовке
второй мировой войны, „Новая и новейшая
история“, 1969г., №4, /Дачинев... Новая и новейшая
история, 1969г., №4/.

Мельников, Д. За кулисами Ленобкома, "Новое время", 1957г., №19, / Мельников... "Новое время", 1957, №19.

Мельников, Д. Ленинский словарь в свете истории, "Новое время", 1968г., №38, / Мельников... "Новое время", 1968г., №38/.

Нарошницкий, А.А. Де мизанции враждо-
сти отношения между СССР и Францией,
"Новая и новейшая история", 1965г., №5,
/ Нарошницкий... "Новая и новейшая история", 1965г., №5/.

Толкаев, В.Т. Буржуазные истории о борьбе
СССР за коллективную безопасность в 1933-1937гг.,
"История СССР", 1965г., №4, / Толкаев... "История
СССР", 1965г., №4/.

Sisukord

lk.

Sissejuhatus

2

Prantsusmaa välispoliitika aja-
lise stabiilsuse perioodil
1924 - 1928

7

Kaas suunda Prantsusmaa
välispoliitika 1929 - 1933

32

Prantsusmaa välispoliitika 1934 -
1935 aastal. Prantsusmaa - NSV Liidu
vastastaise abistamise panti
sõlmumine

52

Prantsusmaa välispoliitika aastail
1936 - 1937

97

Müncheni konverentsi sõlmumine

126

ja Prantsusmaa osa selles

Lõppsõna

142

Resümee (Peizonee)

146

Kasutatud kirjandus

148